

A.T.E.I. ΠΑΤΡΩΝ

ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ

ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ – ΥΠΟΔΟΜΗ – ΕΠΟΧΙΚΟΤΗΤΑ

ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΑ : ΠΑΝΑ ΠΑΓΩΝΑ

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ : ΑΝΑΣΤ. ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΣ

ΠΑΤΡΑ 2009

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ

ΝΟΜΟΙ : ΚΕΡΚΥΡΑΣ
ΛΕΥΚΑΔΑΣ
ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑΣ & ΙΘΑΚΗΣ
ΖΑΚΥΝΘΟΥ

ΕΚΤΑΣΗ : 2.318 τ.χλμ

ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ : 202.000 κάτοικοι

ΜΙΚΡΑ ΝΗΣΙΑ : ΟΘΩΝΟΙ - ΕΡΕΙΚΟΥΣΑ - ΜΑΘΡΑΚΙ - ΠΑΞΟΙ - ΑΝΤΙΠΑΞΟΙ
(κατοικημένα) ΜΕΓΑΝΗΣΙ - ΚΑΛΑΜΟΣ - ΚΑΣΤΟΣ
ΙΘΑΚΗ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

I. Η ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ.....	4
A. ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	4
1. Γεωγραφική θέση - Εκταση- Γεωμορφολογία	4
B. ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	
1. Πληθυσμός.....	6
2. Δημογραφική εξέλιξη.....	6
3. Συγκριτικά στοιχεία.....	7
Γ. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	
1. Α.Ε.Π.....	8
2. Οι τομείς παραγωγής.....	9
Δ. ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	
1. Απασχόληση.....	17
2. Ανεργία.....	17
3. Επίπεδο εκπαίδευσης.....	19
4. Ποιότητα ζωής.....	19
II. Γ' ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΣΤΗΡΙΞΗΣ 2000 - 2006	
A. ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ.....	29
1. Συγκριτικά πλεονεκτήματα.....	29
2. Προβλήματα και περιορισμοί.....	29
1. Γενικός αναπτυξιακός στόχος.....	30
2. Στρατηγικοί στόχοι.....	30
B. ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 2000 - 2006	
1. Αξονες Προτεραιότητας	37
2. Μέτρα του Προγράμματος.....	58
3. ΕΦΑΡΜΟΓΗ - ΑΞΟΝΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΟΣ ΑΠΟ 1 ΕΩΣ 5.....	59
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	116

I. Η ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ

A. ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

1. Γεωγραφική θέση - Έκταση – Γεωμορφολογία

Η Περιφέρεια Ιονίων Νήσων αποτελεί μια νησιωτική περιφέρεια, η οποία συγκροτήθηκε με βάση κυρίως το κοινό ιστορικό και πολιτισμικό παρελθόν της. Τα νησιά έχουν κοινά κοινωνικοοικονομικά χαρακτηριστικά, που απορρέουν από την δομή του νησιωτικού χώρου στον οποίο εντάσσονται. Το κοινό ιστορικό και πολιτισμικό παρελθόν με τους πλούσιους πολιτιστικούς πόρους έχει διαμορφώσει την ταυτότητά της Περιφέρειας. Παράλληλα η Περιφέρεια διαθέτει αξιόλογο φυσικό περιβάλλον με διακεκριμένους οικότοπους που παρουσιάζουν τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του νησιωτικού χώρου.

Τα Ιόνια Νησιά είναι μια νησιωτική ακριτική Περιφέρεια και αποτελούν το «Ιόνιο Αρχιπέλαγος», το οποίο εκτείνεται κατά μήκος των δυτικών παραλίων της Ελλάδας. Η Περιφέρεια των Ιονίων Νήσων βρίσκεται στο θαλάσσιο χώρο της Κεντρικής Μεσογείου και γειτνιάζει προς βορρά με την Βαλκανική και προς δυσμάς με το Mezzogiorno της Ιταλίας. Είναι μέρος του ελληνικού νησιωτικού χώρου, ο οποίος αποτελεί σπάνια περίπτωση φυσικής, περιβαλλοντικής, μικροκλιματολογικής, οικιστικής, ιστορικής, πολιτιστικής ποικιλομορφίας, η οποία μπορεί να λειτουργήσει ως συγκριτικό πλεονέκτημα στην ανάπτυξη του χώρου και στην εσωτερική συνοχή του.

Η περιφερειακότητα των Ιονίων Νήσων δεν έχει αντιμετωπισθεί ακόμη αποτελεσματικά και αποτελεί άμεσα ιεραρχημένο στόχο σε συνδυασμό με την άμβλυση των ενδο-περιφερειακών και ενδονομαρχιακών αντιθέσεων. Όσον αφορά στην συνοχή των νησιών, αυτή είναι συνυφασμένη με την άρση της απομόνωσης και την σύνδεση με κέντρα του ηπειρωτικού χώρου, με θαλάσσια και εναέρια δίκτυα καθώς και με την μείωση της περιφερειακότητας.

Η προώθηση των περιφερειακών πολιτικών της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι δυνατόν να οδηγήσει την Περιφέρεια Ιονίων Νήσων, μέσα από την ανάδειξη της γεωγραφικής της θέσης, στο κέντρο του διαδρόμου Αδριατικής-Ιονίου. Τα Ιόνια Νησιά μπορούν να διαδραματίσουν ένα στρατηγικό ρόλο στις προγραμματιζόμενες δράσεις για την ανάπτυξη διασυνοριακών συνεργασιών ανάμεσα σε Ελλάδα-Ιταλία και τις χώρες της

Βαλκανικής καθώς και της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης. Επίσης έχουν την δυνατότητα ανάπτυξης διαπεριφερειακών σχέσεων στο χώρο της Κεντρικής Μεσογείου με προώθηση οικονομικών και πολιτιστικών σχέσεων και ολοκληρωμένη διαχείριση του νησιωτικού πλέγματος της Κεντρικής Μεσογείου.

Η Περιφέρεια έχει συνολική έκταση 2.318 τ.χλμ, καλύπτει δε το 1,8% της συνολικής έκτασης της χώρας. Αποτελείται από τους Νομούς Κερκύρας, Λευκάδας, Κεφαλληνίας & Ιθάκης και Ζακύνθου και σύμφωνα με τη νέα διοικητική διαίρεση («Καποδίστριας») αποτελείται από 33 νέους δήμους και 6 κοινότητες, οι οποίες παρέμειναν για εθνικούς ή οικονομικούς λόγους. Η έδρα της Περιφέρειας ευρίσκεται στην Κέρκυρα.

Συνολικά η Περιφέρεια αριθμεί 32 νησιά (μικρά και μεγάλα) εκ των οποίων κατοικούνται μόνο τα 13. Περιλαμβάνει από τα βόρεια προς τα νότια τα νησιά Οθωνοί, Ερείκουσα, Μαθράκι, Κέρκυρα, Παξοί, Αντίπαξοι, Λευκάδα, Μεγανήσι, Κάλαμος, Καστός, Ιθάκη, Κεφαλληνία και Ζάκυνθο.

Βασικά γεωμορφολογικά χαρακτηριστικά των Ιόνιων Νησιών είναι οι ορεινοί όγκοι με μεγάλο υψόμετρο, οι λιμνοθάλασσες, τα ποτάμια καθώς και οι καταπράσινες πεδιάδες. Τα υψηλότερα όρη είναι ο Αίνος στην Κεφαλληνία, η Ελάτη στην Λευκάδα, ο Παντοκράτορας στην Κέρκυρα και ο Βραχίωνας στην Ζάκυνθο. Ανάμεσα στα όρη απλώνονται εύφορες κοιλάδες κατάφυτες στο μεγαλύτερο μέρος από ελιές.

Το ποσοστό των ορεινών εκτάσεων καλύπτει το 28,3% της συνολικής έκτασης της Περιφέρειας, των ημιορεινών το 35,8%, ενώ το 35,9% των εκτάσεων είναι πεδινές. Η Κεφαλληνία και η Ζάκυνθος έχουν εκτεταμένες ζώνες ημιορεινών εκτάσεων, 41,84% και 55,15% αντίστοιχα. Μεγάλο τμήμα ορεινών ζωνών έχει η Λευκάδα 62,25%, ενώ μεγάλα τμήματα πεδινών εκτάσεων διαθέτει η Κέρκυρα, το 68,32% περίπου της έκτασής της. Όλα τα νησιά έχουν πλούσια βλάστηση και το καθένα έχει μια ιδιαίτερη φυσικογεωγραφική ταυτότητα.

Γενικά η Περιφέρεια των Ιονίων Νήσων, λόγω της σημαντικής ανάπτυξης του τουριστικού τομέα τις τελευταίες δεκαετίες, δίνει την εντύπωση στον μακρινό παρατηρητή ότι πρόκειται για μια σχετικά ανεπτυγμένη Περιφέρεια. Στην πραγματικότητα όμως πρόκειται για μια νησιωτική ακριτική περιφέρεια με τις συνακόλουθες ενδοπεριφερειακές διαφορές στο επίπεδο της κοινωνικοοικονομικής ανάπτυξης και με σημαντικά προβλήματα οργανικής διασύνδεσης μεταξύ των νησιών αλλά και στην σύνδεσή τους με την ηπειρωτική χώρα.

B. ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Πληθυσμός

Ο πληθυσμός της Περιφέρειας ανέρχεται σε 202.000 κατοίκους σύμφωνα με την εκτίμηση της ΕΣΥΕ για το 1998 και αντιστοιχεί στο 1,9% του συνολικού πληθυσμού της χώρας. Ο αστικός πληθυσμός ανέρχεται στο 26% του συνολικού πληθυσμού (1991) και παρουσιάζει αυξητικές τάσεις σε σχέση με το 1981, ο αγροτικός πληθυσμός στο 63% του συνολικού πληθυσμού και παρουσιάζει μικρή άνοδο, ενώ ο ημιαστικός πληθυσμός σταδιακά μειώνεται και φτάνει στο 11% του συνόλου.

Ο νομός Κέρκυρας συγκεντρώνει το 1,1% του πληθυσμού της χώρας, ο νομός Λευκάδας το 0,2% (είναι ο μικρότερος νομός της χώρας από άποψη πληθυσμού), ο νομός Κεφαλληνίας & Ιθάκης το 0,3% και ο νομός Ζακύνθου το 0,3% της χώρας.

Δημογραφική εξέλιξη

Ο πληθυσμός των Ιόνιων Νησιών παρουσίασε συνεχή μείωση τη μεταπολεμική περίοδο. Τη δεκαετία του 1970 ουσιαστικά σταθεροποιήθηκε γύρω στις 185.000 κατοίκους. Αντίθετα τη δεκαετία του 1980 παρουσίασε αντιστροφή της πτωτικής του πορείας και το 1991 ανήρχετο σε 193.734 κατοίκους. Όμως η φυσική αύξηση του πληθυσμού (γεννήσεις – θάνατοι), αν και με επιβραδυνόμενο ρυθμό, παραμένει αρνητική. Οι θάνατοι το 1991 υπερέβησαν τις γεννήσεις κατά 600 άτομα, ενώ το 1996 κατά 400. Παράλληλα, είναι φανερό ότι συνεχίζεται η ροή μεταναστών προς την Περιφέρεια από άλλες περιοχές της χώρας και το εξωτερικό. Η μεγαλύτερη αύξηση του πληθυσμού σημειώθηκε στον νομό Κερκύρας, ο οποίος κατά την απογραφή του 1991 είχε ξεπεράσει κατά πολύ τον πληθυσμό του 1961 και το 1997 ανήρχετο στους 111.700 κατοίκους, συγκεντρώνοντας το 55% του πληθυσμού της Περιφέρειας. Αντίθετα, ο πληθυσμός του νομού Λευκάδας, ο οποίος ευρίσκεται δίπλα στην ηπειρωτική Ελλάδα και κατά το 1994 είχε παρουσιάσει τάσεις συγκράτησης και αύξησης του πληθυσμού του, υπολείπεται κατά πολύ του αντίστοιχου πληθυσμού του 1961. Την τελευταία δεκαετία υπολογίσιμη αύξηση του πληθυσμού εμφάνισε ο νομός Ζακύνθου (4,2% την περίοδο 1991-97), μικρότερη ο νομός Κεφαλληνίας & Ιθάκης (2,7% αντίστοιχα), ενώ ο πληθυσμός του νομού Λευκάδας κατά το διάστημα αυτό ουσιαστικά παρέμεινε ο ίδιος. Αξιοσημείωτο στοιχείο είναι ότι το 1997 η Ζάκυνθος είχε

φυσική αύξηση του πληθυσμού 1,1% ανά 1.000 κατοίκους, έναντι 0% της χώρας. Το αντίστοιχο ποσοστό στο νομό Κεφαλληνίας ήταν -4,2%.

3. Συγκριτικά στοιχεία

Γενικά η εξέλιξη του πληθυσμού στα Ιόνια Νησιά εμφανίζει υψηλότερη αύξηση από την αντίστοιχη της χώρας, γεγονός το οποίο δεν οφείλεται σε φυσική αύξηση του πληθυσμού (υπεροχή γεννήσεων έναντι θανάτων) αλλά σε εισροή μεταναστών από άλλες περιφέρειες και το εξωτερικό, κυρίως στο νομό Κέρκυρας. Αξιοσημείωτο είναι ότι στα μικρά νησιά της Περιφέρειας παρατηρείται σε γενικές γραμμές συγκράτηση του πληθυσμού, γεγονός το οποίο αποτέλεσε έναν από τους βασικούς στόχους του ΠΕΠ Ιονίων Νήσων 94-99.

Η πυκνότητα του πληθυσμού των Ιονίων Νησιών ήταν 84 κάτοικοι ανά τετρ. χλμ., μεγαλύτερη δηλαδή από την αντίστοιχη της χώρας (78 κάτοικοι), ενδοπεριφερειακά δε ήταν υπερδιπλάσια στην Κέρκυρα (165 κάτ. /τετρ. χλμ.) και μικρότερη του ημίσεως στην Κεφαλληνία & Ιθάκης (36 κατ. / τετρ. χλμ.).

Η εξέλιξη καθ' ομάδες ηλικιών παραμένει ανησυχητική. Κατά την περίοδο 1981-1991 παρατηρήθηκε μείωση κατοίκων όσον αφορά στις ηλικίες κάτω των 44 ετών και αύξηση στις ηλικίες άνω των 45 ετών. Το ποσοστό του γηρασμένου πληθυσμού στα Ιόνια σε σύγκριση με το αντίστοιχο της χώρας είναι υψηλότερο.

Γ. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Α.Ε.Π.

Υπάρχουν σημαντικές αποκλίσεις μεταξύ των επιμέρους νομών της Περιφέρειας. Στον νομό Κερκύρας το κατά κεφαλήν εισόδημα είναι κατά πολύ ανώτερο του μέσου κατά κεφαλήν εισοδήματος της Περιφέρειας, όπως και μεγαλύτερο του μέσου κατά κεφαλήν εισοδήματος της χώρας. Ο νομός Λευκάδας, αντίθετα, χαρακτηρίζεται από το μικρότερο κατά κεφαλήν εισόδημα και αντιστοιχεί στο 67% του κατά κεφαλήν εισοδήματος του Νομού Κερκύρας. Η οικονομική ανάπτυξη του νομού Κερκύρας οφείλεται κυρίως στην έντονη ανάπτυξη του τριτογενούς τομέα και βασικά του τουρισμού. Εξ άλλου, η ανάλυση κατά τομείς παραγωγής καταδεικνύει ότι η Κέρκυρα υπερτερεί σε αριθμό απασχολουμένων και στους τρεις τομείς παραγωγής, έναντι των άλλων νομών.

Από την προσέγγιση ορισμένων γενικών δεικτών (όπως η εξέλιξη του πληθυσμού) και οικονομικών δεικτών της Περιφέρειας (όπως το ΑΠΠ), φαίνεται η σημαντική ανάπτυξη που έχει συντελεσθεί κατά τα τελευταία χρόνια στα Ιόνια Νησιά, αλλά και η εξάρτησή της από τον τριτογενή τομέα (κυρίως από τον τουρισμό), όπως επίσης και η διαφοροποίηση πλούτου που υπάρχει μεταξύ των νησιών. Ο νομός Κέρκυρας αποτελεί τον πλουσιότερο, ακολουθεί ο νομός Ζακύνθου, μετά ο νομός Κεφαλληνίας & Ιθάκης και τελευταίος έρχεται ο νομός Λευκάδας.

Η Περιφέρεια παράγει το 1,74% του συνολικού Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος της χώρας. Στον πρωτογενή τομέα παράγεται το 17% του Περιφερειακού Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος, στον δευτερογενή το 14% και στον τριτογενή τομέα το 69%. Τα αντίστοιχα ποσοστά για τη χώρα (1994) είναι 15% για τον πρωτογενή τομέα, 25% για τον δευτερογενή και 60% για τον τριτογενή. Διαχρονικά, παρατηρείται μια στροφή της περιφερειακής οικονομίας των Ιονίων προς τον τριτογενή τομέα, έχει αυξηθεί σημαντικά η συμμετοχή του τομέα αυτού στο συνολικό Περιφερειακό ΑΕΠ, ενώ έχει μειωθεί η συμμετοχή των άλλων δύο τομέων της οικονομίας, δηλαδή του πρωτογενή και του δευτερογενή τομέα.

Το κατά κεφαλήν ΑΕΠ της Περιφέρειας ανέρχεται στο 90% του μέσου κατά κεφαλήν ΑΕΠ της χώρας για το έτος 1994. Αν γίνει σύγκριση με τα αντίστοιχα στοιχεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, προκύπτει ότι το κατά κεφαλήν ΑΕΠ της Περιφέρειας αντιστοιχεί στο 62% του μέσου όρου της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η Περιφέρεια κατατάσσεται στην

εικοστή δεύτερη θέση μεταξύ των είκοσι πέντε πιο φτωχών Περιφερειών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, από την δέκατη πέμπτη θέση που κατείχε το 1986. Αναλυτικότερα, το κατά κεφαλή ΑΕΠ, με μέσο όρο χώρας 3,64 εκ. δρχ., ανέρχεται στο νομό Κέρκυρας στα 3,61 εκ. δρχ. (16η θέση), στο νομό Λευκάδας στα 3,32 εκ. δρχ. (21 θέση), στο νομό Κεφαλληνίας & Ιθάκης στα 3,64 εκ. δρχ. (14η θέση) και στο νομό Ζακύνθου στα 3,89 εκ. δρχ. (7η θέση).

Όσον αφορά την παραγωγικότητα η Περιφέρεια υστερεί σε σχέση με τα αντίστοιχα στοιχεία τόσο της χώρας, όσο και της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Συγκεκριμένα, το 1996 η παραγωγικότητα των Ιόνιων Νησιών ανήρχετο στο 63% του μέσου όρου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το αντίστοιχο ποσοστό της χώρας ήταν 72%, παρουσιάζοντας μικρή βελτίωση σε σχέση με το 1993 που το αντίστοιχο ποσοστό ανήρχετο στο 62%.

2. Οι τομείς παραγωγής

Η συνολική έκταση της Περιφέρειας που ανέρχεται σε 2.318 τετρ.χλμ. κατανέμεται στις παρακάτω χρήσεις γης: το 28,4% είναι γεωργική γη (έναντι 26,9% της χώρας) η οποία παρουσιάζει μεγάλη συμμετοχή των δένδρωδών καλλιεργειών (κυρίως ελιάς με 56% έναντι 24% της χώρας), μικρή συμμετοχή των ετήσιων καλλιεργειών (17,6% έναντι 59,9% της χώρας) και μικρό ποσοστό των αρδευόμενων εκτάσεων. Το 54% της συνολικής έκτασης είναι βοσκότοποι και το υπόλοιπο 17,6% λοιπές χρήσεις. Αναλυτικότερα:

2.1. Πρωτογενής Τομέας

Ο αγροτικός χώρος με το πρότυπο της αειφόρου ανάπτυξης, όπως εξάλλου τίθεται και από την Agenda 2000, αρχίζει να αποτελεί χώρο άσκησης πολλαπλών παραγωγικών και πολιτισμικών δραστηριοτήτων που είναι ζωτικές για το κοινωνικό σύνολο. Η βιωσιμότητα των αγροτικών περιοχών απαιτεί μια παραγωγική βάση στηριγμένη στην τοπική ανάπτυξη, στην αξιοποίηση των τοπικών πόρων, του τοπικού δυναμικού και στην βελτίωση των υποδομών ώστε να ενθαρρυνθούν οι συμπληρωματικές και εναλλακτικές ως προς τον πρωτογενή τομέα δραστηριότητες με στόχο την συγκράτηση του πληθυσμού στις αγροτικές περιοχές.

Ο πρωτογενής τομέας αντιπροσωπεύει σημαντικό μέρος του ΑΠΠ, υψηλότερο του μέσου ποσοστού της χώρας, 17% έναντι 15% αντίστοιχα, αλλά και εδώ παρουσιάζονται σημαντικές διαφοροποιήσεις μεταξύ των νομών.

Η αξία παραγωγής του πρωτογενούς τομέα στα Ιόνια Νησιά, ως ποσοστό της παραγωγής της χώρας, ανήλθε το 1996 σε 2,5% από 1,97% που ήταν το 1994. Η διάρθρωση του πρωτογενούς τομέα της Περιφέρειας χαρακτηρίζεται από την επικράτηση της φυτικής παραγωγής έναντι της ζωϊκής και την κυριαρχία της ελαιοκαλλιέργειας στο σύνολο της φυτικής παραγωγής.

Η γεωργική γη καταλαμβάνει σχετικά μικρή έκταση. Η έντονη τουριστική ανάπτυξη των νησιών τα τελευταία χρόνια οδήγησε σε μεταβολή των χρήσεων γης με αποτέλεσμα η γεωργική γη να εγκαταλείπεται εν μέρει σταδιακά. Η καλλιεργήσιμη έκταση της Περιφέρειας ανέρχεται σε 791.968 στρέμματα, κατά τα τελευταία χρόνια όμως συνεχώς μειώνεται λόγω της πίεσης που δέχεται η γη για άλλες χρήσεις, κυρίως λόγω της επέκτασης του τουριστικού τομέα.

Το 43,4% της γεωργικής γης των Ιονίων Νήσων ευρίσκεται στο Νομό Κερκύρας. Όσον αφορά τις αρδεύσεις, παρά το γεγονός ότι τα τελευταία χρόνια υπάρχει επέκταση των αρδεύσεων, μόνο το 6,0% περίπου των εκτάσεων αρδεύεται έναντι του 33,4% της χώρας. Το 60% των αρδευόμενων εκτάσεων ευρίσκεται στο νομό Κερκύρας και το υπόλοιπο ποσοστό κατανέμεται κυρίως μεταξύ του νομού Λευκάδας και του νομού Κεφαλληνίας & Ιθάκης, ενώ ο νομός Ζακύνθου στερείται σχεδόν πλήρως τέτοιων εκτάσεων.

Περισσότερο από το ήμισυ (55,5%) του συνόλου της γεωργικής γης της Περιφέρειας καλύπτεται από δένδρωδεις καλλιέργειες, το 95% των οποίων αφορούν ελαιώνες. Το 23% της αγροτικής γης αφορά αροτριάεις καλλιέργειες, το 8% καλύπτεται από αμπέλους, το 2,5% είναι κηπευτική γη και το υπόλοιπο αφορά αγρανάπαιση. Οι αρδευόμενες εκτάσεις χρησιμοποιούνται κατά 45% σε αροτριάεις καλλιέργειες, κατά 40% στην παραγωγή κηπευτικών και κατά 15% σε δένδρωδεις καλλιέργειες. Στο νομό Κέρκυρας η ελαιοκαλλιέργεια είναι η κυρίαρχη μορφή γεωργικής εκμετάλλευσης. Τα τελευταία χρόνια παρατηρείται εγκατάλειψη των αροτριάιων καλλιεργειών και αύξηση στις δένδρωδεις, ενώ η έλλειψη υδάτων για άρδευση έχει προκαλέσει μείωση στην παραγωγή κηπευτικών. Στο νομό Κεφαλληνίας & Ιθάκης η γεωργική γη είναι πολύ περιορισμένη, εξαιτίας της μικρής γονιμότητας.

Τα δάση στα Ιόνια Νησιά εντάσσονται κυρίως στην κατηγορία των αισθητικών δασών με ελάχιστες ποσότητες παραγωγής κυρίως στρογγυλής ξυλείας.

Η αλιεία ασκείται σχεδόν ερασιτεχνικά σε όλα τα Ιόνια Νησιά με εξαίρεση τις μονάδες ιχθυοκαλλιέργειας που όμως είναι λίγες και σχετικά μικρές. Στο νομό Κεφαλληνίας & Ιθάκης λειτουργούν οι περισσότερες σε αριθμό και δυναμικότητα ιχθυοτροφικές μονάδες και ιχθυογεννητικοί σταθμοί (10), εκ των οποίων 3 μόνον έχουν παραγωγικότητα άνω των 200 τόνων ετησίως ενώ στο νομό Ζακύνθου δεν υπάρχει καμία.

Οι σημαντικότερες αλλαγές που παρατηρήθηκαν στο καλλιεργητικό σύστημα της Περιφέρειας κατά τα τελευταία χρόνια είναι η εγκατάλειψη ορισμένων μειονεκτικών ορεινών εκτάσεων αλλά και η ανάπτυξη της ιχθυοκαλλιέργειας, κυρίως στην Κεφαλληνία.

Η στασιμότητα της ανάπτυξης του πρωτογενούς τομέα στα Ιόνια Νησιά, παρά το ότι πρόκειται για τον δεύτερο σε σημασία τομέα της Περιφέρειας μετά τον τουρισμό, συνδυάζεται με έλλειψη εύφορων πεδινών εδαφών καθώς και υδάτινων πόρων για αρδεύσεις. Έτσι, η εξέλιξή του βασίστηκε στη βελτίωση και στην σχετική ανάπτυξη ορισμένων κυρίαρχων παραδοσιακών ξηρικών καλλιεργειών.

Σε πρόσφατη έκθεση του Υπουργείου Γεωργίας για τα προβλήματα της ελληνικής γεωργίας, παρατηρείται ότι στην Περιφέρεια των Ιονίων Νήσων υφίσταται σημαντικό πρόβλημα πολυτεμαχισμού του κλήρου καθώς και καθυστέρηση στην αναδιάρθρωση της παραγωγής της ελιάς.

Λοιπά στοιχεία που περιορίζουν την ανάπτυξη του πρωτογενούς τομέα είναι:

Ο ανταγωνισμός που δέχεται λόγω της τουριστικής ανάπτυξης με την μορφή της απορρόφησης του πλέον δυναμικού τμήματος του εργατικού του δυναμικού, είτε με την επέκταση των τουριστικών δραστηριοτήτων σε εύφορα εδάφη.

Ο κατακερματισμός της Περιφέρειας σε πολλά νησιά, γεγονός που εκτός των άλλων εμποδίζει την συγκέντρωση ικανοποιητικών ποσοτήτων προϊόντων που θα είχε ως αποτέλεσμα την αποτελεσματικότερη μεταποίηση και εμπορία τους.

Η αδυναμία της παραγωγής να προσαρμοσθεί στις δυνατότητες και απαιτήσεις που δημιουργεί η τουριστική ανάπτυξη, ενώ θα μπορούσε να εξασφαλίζει την τροφοδοσία των τουριστικών περιοχών και επιχειρήσεων με κηπευτικά (λαχανικά και φρούτα), άνθη, αλιευτικά προϊόντα, κ.α.

Οι αρνητικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις ορισμένων κτηνοτροφικών μονάδων.

Η έλλειψη ζωοτροφών.

Ο παραδοσιακός τρόπος λειτουργίας των γεωργικών εκμεταλλεύσεων που συνεπάγεται χαμηλή παραγωγικότητα, κ.λ.π..

Κατά συνέπεια, οι μάλλον περιορισμένες δυνατότητες ανάπτυξης του πρωτογενούς τομέα στο μέλλον φαίνεται να εξαρτώνται αφ' ενός μεν από τον τρόπο προσέγγισης των ανταγωνιστικών αλλά και των συμπληρωματικών παραμέτρων γεωργικής και τουριστικής ανάπτυξης, αφ' ετέρου δε από τον βαθμό επίλυσης των διαφόρων διαρθρωτικών προβλημάτων του τομέα (αρδεύσεις, εκμηχάνιση, εκσυγχρονισμό, προσπελασιμότητα αγροτικών περιοχών, κ.α.).

Η Περιφέρεια είναι ελλειμματική σε αρκετά προϊόντα του πρωτογενούς τομέα, εκτός του ελαιολάδου στο οποίο παρατηρούνται δυσχέρειες ως προς την τυποποίηση και διάθεση. Η πρωτογενής παραγωγή δεν είναι συνδεδεμένη με την μεταποίηση και τον τουρισμό, ώστε να ανταποκριθεί στην αυξανόμενη ζήτηση. Επίσης θα πρέπει να επισημανθεί ότι σημαντικός ανασχετικός παράγοντας στον εκσυγχρονισμό και αναβάθμιση του πρωτογενούς τομέα είναι η δυσκολία του να προσελκύσει νέα και δυναμικά άτομα τα οποία στρέφονται σε μεγάλο βαθμό στον τουριστικό τομέα.

2.2 Δευτερογενής Τομέας

Τα Ιόνια Νησιά μπορούν να αποτελέσουν ένα επιτυχημένο παράδειγμα συνεργασίας των παραγωγικών τομέων και είναι εφικτή η εφαρμογή μιας στρατηγικής ανάπτυξης του δευτερογενούς τομέα μέσα από την διασύνδεση της μεταποίησης με την αγροτική παραγωγή αλλά και με την τουριστική αγορά, καθώς και την δημιουργία της κατάλληλης υποδομής για την προώθηση των μικρομεσαίων επιχειρήσεων της Ιόνιας οικονομίας. Επειδή η πορεία της μεταποίησης στα Ιόνια Νησιά γενικά επηρεάζεται από τις ανάγκες της τουριστικής βιομηχανίας και από τους διαθέσιμους πόρους της Περιφέρειας γι' αυτό και επικεντρώνεται κυρίως στους κλάδους τροφίμων και ποτών, επίπλων, χημικών ουσιών και προϊόντων από μη μεταλλικά ορυκτά.

Ο δευτερογενής τομέας είναι αρκετά μειωμένης σημασίας για την οικονομική ζωή της Περιφέρειας, σαφώς μικρότερη σε σχέση με την υπόλοιπη Ελλάδα, αντιπροσωπεύοντας μόνο το 14% του ΑΠΠ έναντι 25% που είναι για το σύνολο της χώρας.

Σύμφωνα με την απογραφή του 1988 στην Περιφέρεια λειτουργούσαν 2.100 επιχειρήσεις του δευτερογενή τομέα. Η ανάπτυξη του δευτερογενή τομέα στα Ιόνια

Νησιά είναι αρκετά περιορισμένη και ενώ στο σύνολο της χώρας η συμμετοχή του στην διαμόρφωση του ΑΕΠ ανέρχεται σε 26,3%, στην Περιφέρεια ανέρχεται μόλις σε 14%. Στον τομέα αυτόν απασχολείται το 17,4% του εργατικού δυναμικού της Περιφέρειας.

Η εξέλιξη στη μεταποίηση τα τελευταία χρόνια παρουσιάζει φθίνουσα πορεία. Ο αριθμός των μονάδων που λειτουργούν στην Περιφέρεια και απασχολούν πάνω από 10 άτομα, ανήρχετο το 1993 στις 28, το 1995 στις 24, ενώ το 1996 μειώθηκε στις 20. Η ποσοστιαία μεταβολή των εν ενεργεία μεταποιητικών μονάδων στην Περιφέρεια παρουσιάζεται διαχρονικά για τα έτη 1993 – 1996 αρνητική και φτάνει το -40%. Πρόκειται για ένα ποσοστό αρκετά σοβαρό αν λάβει κανείς υπόψη ότι ο δευτερογενής τομέας στα Ιόνια Νησιά έχει περαιτέρω δυνατότητες ανάπτυξης.

Ειδικότερα εκτιμάται ότι στο νομό Κέρκυρας την διετία 1993-95 χάθηκαν 120 θέσεις δευτερογενούς τομέα από τις 290 θέσεις που υπήρχαν το 1993. Ανάλογες εξελίξεις σημειώθηκαν και στους υπόλοιπους νομούς της Περιφέρειας. Την περίοδο 1993-95 οι εξελίξεις για την Περιφέρεια ήταν αρνητικές όσον αφορά τις μεταποιητικές μονάδες με απασχόληση άνω των 20 ατόμων. Η αξία της παραγωγής από 5.223 εκατ. δρχ. το 1993 μειώθηκε σε 3.507 εκατ. δρχ. ή κατά -33,0% το 1995, ενώ αντίθετα σε επίπεδο χώρας σημειώθηκε αύξηση κατά 23,3%. Η αντίστοιχη μείωση της απασχόλησης στα Ιόνια ήταν 63,0% έναντι 6,8% για τη χώρα.

Το μόνο θετικό στοιχείο για τον τομέα ήταν η αύξηση των επενδύσεων από 528 εκατ. δρχ. σε 610 εκατ. δρχ., αν και η αύξηση ήταν μικρότερη από την αντίστοιχη (21,6%) σε επίπεδο χώρας. Αξιοσημείωτο είναι ότι ενώ οι επενδύσεις την ίδια περίοδο εμφανίζουν στο νομό Κέρκυρας αισθητή μείωση, στο νομό Κεφαλληνίας και Ιθάκης παρουσιάζουν εντυπωσιακή αύξηση.

2.3. Τριτογενής Τομέας

Η Περιφέρεια κατέχει εξέχουσα θέση στην τουριστική ανάπτυξη τόσο σε επίπεδο χώρας, όσο και σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης. Γενικά, ο τουρισμός αποτελεί για την Περιφέρεια τη σημαντικότερη και δυναμικότερη δραστηριότητα της οικονομίας της. Ωστόσο και το χονδρεμπόριο είναι αρκετά ανεπτυγμένο, η δε περαιτέρω ανάπτυξή του είναι συνάρτηση της δημιουργίας κατάλληλων χωρικών υποδομών.

Η Περιφέρεια χαρακτηρίζεται από μεγάλες ενδοπεριφερειακές αντιθέσεις ανάμεσα αφενός στις τουριστικά αναπτυγμένες περιοχές αφετέρου στις προβληματικές περιοχές της ενδοχώρας καθώς και στα μικρά νησιά.

Η τουριστική ανάπτυξη που δέχεται η Περιφέρεια και κυρίως η Κέρκυρα και η Ζάκυνθος αφενός μεν τονίζει την τοπική οικονομία, αφετέρου συμβάλλει ώστε το τουριστικό προϊόν να ακολουθεί τον κλασικό κύκλο ζωής του (ανάκαμψη, κάμψη, κ.λ.π.), υπάρχει δε η πιθανότητα αν δεν ληφθούν τα κατάλληλα μέτρα να οδηγηθεί το παραγωγικό σύστημα σε αδιέξοδο. Οι όποιες αλλοιώσεις προκληθούν από την απόλυτη εξάρτηση της νησιωτικής οικονομίας από τον τουρισμό θα έχουν ως πιθανό αποτέλεσμα να εκτεθεί αυτή σε διακυμάνσεις ζήτησης, σε έντονη εποχικότητα, σε αδυναμία αξιοποίησης των συγκριτικών πλεονεκτημάτων και θα δημιουργηθούν προβλήματα κοινωνικής και πολιτισμικής συνοχής τα οποία θα μπορούν να αναστραφούν μόνο με έγκαιρη λήψη των κατάλληλων μέτρων.

Η συμμετοχή του τριτογενούς τομέα στην διαμόρφωση του ΑΠΠ είναι κατά πολύ υψηλότερη αυτής του συνόλου της χώρας, 69% για τα Ιόνια Νησιά έναντι 60% της χώρας, και μόνο ο Νομός Ζακύνθου διαφοροποιείται κάπως με 57,1%. Η σύγκριση των ποσοστών μεταξύ του αριθμού των απασχολούμενων στον τριτογενή τομέα με αυτά της συμμετοχής του στον σχηματισμό του ΑΕΠ σε επίπεδο Περιφέρειας και συνόλου χώρας μας δείχνει μια σαφώς καλύτερη “απόδοση – παραγωγικότητα” του συγκεκριμένου πληθυσμού σ’ αυτόν τον τομέα, κύρια λόγω της ενασχόλησής τους με τον τουρισμό.

Τα βασικά χαρακτηριστικά - προβλήματα της Περιφέρειας όσον αφορά στον τουριστικό τομέα, που αναπόφευκτα προσδιορίζουν την κατεύθυνση και το περιεχόμενο της αναπτυξιακής στρατηγικής, είναι τα κατωτέρω:

Μεγάλη ανισοκατανομή του τουρισμού ενδοπεριφερειακά, όπου παρά τις μικρές απώλειες, το μεγαλύτερο αριθμό τουριστών προσελκύει ο νομός Κέρκυρας. Το 1998 η Κέρκυρα συγκέντρωσε το 60,25% των διανυκτερεύσεων, ενώ το 1990 το αντίστοιχο ποσοστό ανήρχετο σε 78,2%. Η Ζάκυνθος αντίστοιχα το 1998 συγκέντρωσε το 29,8% των διανυκτερεύσεων, ενώ το 1990 το 11,3%.

Μεγάλος αριθμός ενοικιαζόμενων διαμερισμάτων και δωματίων που αποτελούν ανασχετικό παράγοντα στην προσπάθεια αναβάθμισης του τουριστικού προϊόντος. Η Περιφέρεια διέθετε 60.787 ξενοδοχειακές κλίνες το 1998 έναντι 48.785 το 1994. Η ποσοστιαία μεταβολή που σημειώθηκε στις ξενοδοχειακές κλίνες διαχρονικά για τα έτη

1994-1998 ανέρχεται στο 19,74%. Παρατηρείται επίσης μεγάλος αριθμός ξενοδοχειακών μονάδων με μικρό αριθμό δωματίων.

Μικρός αριθμός διανυκτερεύσεων συγκρινόμενος με τον αριθμό των αφίξεων. Οι αφίξεις στην Περιφέρεια το 1997 ήταν 1.031.239 άτομα ή 12,8% επί του συνόλου της χώρας, ενώ οι διανυκτερεύσεις ήταν 4.559.537 ή 8,5% επί του συνόλου της χώρας.

Μέση πληρότητα των ξενοδοχείων χαμηλή - κυμαίνεται γύρω στο 60%.

Χαμηλές δαπάνες ανά τουρίστα και σχετικά μειούμενες. Για το 1996 η μέση δαπάνη ανά τουρίστα για την Κέρκυρα έχει υπολογιστεί σε 445 δολ., ενώ η αντίστοιχη για τις ανταγωνίστριες μεσογειακές χώρες ανέρχεται σε 725 δολ. Οι συνολικές εισπράξεις της Κέρκυρας το 1994 ανήλθαν σε 286.290.754 δολ. ΗΠΑ ή ποσοστό 7,3 % επί του συνολικού τουριστικού συναλλάγματος της χώρας, ενώ το 1998 περιορίστηκαν σε 266.370.202 δολ. ΗΠΑ. Η μείωση αυτή είναι αναμφισβήτητη παρά τις υφιστάμενες διαφωνίες για το πραγματικό ύψος του τουριστικού συναλλάγματος.

Μεγάλη εποχικότητα αφίξεων – διανυκτερεύσεων. Αν και η Ελλάδα έχει σχεδόν διπλάσια εποχικότητα στον τουρισμό από το μέσο όρο των κύριων ανταγωνιστριών Μεσογειακών χωρών, όπως είναι η Ισπανία και η Ιταλία, η εποχικότητα στα Ιόνια Νησιά υπερβαίνει σαφώς την αντίστοιχη της χώρας. Για το έτος 1998 το 52,4% του συνόλου των εισπράξεων στα Ιόνια Νησιά, αφορά το τρίμηνο Ιούνιος- Ιούλιος- Αύγουστος.

Υψηλή συγκέντρωση του τουρισμού στους θερινούς μήνες, γεγονός το οποίο δημιουργεί πρόβλημα υπερφόρτωσης των υποδομών και αυξάνει τις πιθανότητες υποβάθμισης του περιβάλλοντος, ενώ μειώνει περαιτέρω τη μέση δαπάνη ανά τουρίστα.

Συστηματικά μεγάλη εξάρτηση του τουρισμού της Περιφέρειας από δυο ευρωπαϊκές χώρες και τους εκεί δραστηριοποιούμενους tour operators. Οι τουρίστες που προέρχονται από Αγγλία και Γερμανία αντιπροσωπεύουν το 72% στο σύνολο των αφίξεων της Περιφέρειας. Διαχρονικά, το ποσοστό αυτό δε μεταβάλλεται ουσιαστικά. Είναι αξιοσημείωτο ότι η ελαστικότητα της ζήτησης του ελληνικού τουριστικού προϊόντος ως προς την τιμή του από τις χώρες αυτές είναι ιδιαίτερα υψηλή. Έχει υπολογισθεί ότι η ελαστικότητα αυτή ανέρχεται σε 2,61 για τους Βρετανούς και 2,03 για τους Γερμανούς τουρίστες, ενώ για τουρίστες από άλλες χώρες είναι σαφώς μικρότερη. Είναι φανερό ότι η αναβάθμιση του τουρισμού της Περιφέρειας προϋποθέτει εξασθένιση της εξάρτησης από τις ανωτέρω χώρες – προορισμού.

Βασικό εμπόδιο για την αναβάθμιση και διαφοροποίηση του τουριστικού προϊόντος αποτελεί επίσης η ανεπάρκεια υποδομών για εναλλακτικές μορφές τουρισμού και ειδικότερα του πολιτιστικού, θαλάσσιου, συνεδριακού και χειμερινού τουρισμού, ενώ και η ανωδομή του παραδοσιακού τουρισμού απαιτεί ευρεία συντήρηση και αναβάθμιση.

Δ. ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

1.Απασχόληση

Το σύνολο του εργατικού δυναμικού των Ιόνιων Νησιών κυμαίνεται, με μικρές διακυμάνσεις, στις 79.500 περίπου άτομα, από τα οποία τα 300 περίπου αντιπροσωπεύουν ανέργους. Το ποσοστό απασχόλησης του εργατικού δυναμικού για το 1998 προσέγγισε το 96,2% και ήταν από τα υψηλότερα της χώρας, της οποίας το ποσοστό ανήρχετο στο 89,23%. Η απασχόληση του εργατικού δυναμικού στα Ιόνια Νησιά την περίοδο 1994-98 εμφάνισε μέση ετήσια αύξηση +0,53%, ενώ την περίοδο 1988-93 σημείωσε μείωση κατά -0,5%. Τα αντίστοιχα ποσοστά για το σύνολο της χώρας ήταν +4,7% και +1,1%.

Ανεργία

Το ποσοστό ανεργίας του εργατικού δυναμικού, αν και τα τελευταία έτη παρουσίασε αυξητική τάση, παραμένει σε σχετικούς όρους σταθερό και το 1998 ανήλθε στο 3,9%, ποσοστό στο οποίο είχε ανέλθει και το 1994.

Επί του συνόλου των ανέργων, η ανεργία το 1997 συγκεντρώθηκε στους νέους, αν και σε χαμηλότερο βαθμό (23%) από το σύνολο της χώρας (31,0%), στις γυναίκες (7,6%) και στους νεοεισερχόμενους στην αγορά εργασίας, ενώ περίπου ο ένας στους δύο ανέργους είναι μακροχρόνιος άνεργος (τουλάχιστον ένα έτος στην ανεργία). Τα χαρακτηριστικά της ανεργίας υποδηλώνουν μικρό αριθμό προσλήψεων παρά την αύξηση των απολύσεων. Επιπλέον η συγκράτηση σχετικά χαμηλού ποσοστού ανεργίας στα Ιόνια, όπως και σε άλλες νησιώτικες περιφέρειες, προφανώς οφείλεται επίσης στην διάρθρωση της παραγωγής στις περιοχές αυτές. Οι μικρές οικογενειακές εκμεταλλεύσεις που κυριαρχούν σε όλους τους κλάδους της οικονομίας χαρακτηρίζονται από σχετική σταθερότητα στην απασχόληση, ενώ η συμμετοχή της αναδιαρθρούμενης μεταποίησης είναι σχετικά μικρή. Αυτά τα χαρακτηριστικά είναι συνεπή με τις παρατηρούμενες στην ανεργία εξελίξεις.

Είναι προφανές ότι τα ποσοστά αυτά της ανεργίας συνδέονται επίσης στενά με την κυρίαρχη θέση του εποχικού τουρισμού στην οικονομία των νομών της Περιφέρειας.

Η εποχικότητα της εγγεγραμμένης ανεργίας είναι ανάλογη με τον βαθμό της τουριστικής ανάπτυξης των νομών. Τους θερινούς μήνες, λόγω της τουριστικής δραστηριότητας και ανάλογα με το μέγεθός της, παρατηρούνται ελλείψεις προσωπικού και για το λόγο αυτό προσέρχονται στα νησιά της Περιφέρειας άτομα από άλλες περιοχές, ώστε να καλυφθεί η εποχιακή ζήτηση. Είναι πιθανόν τα άτομα αυτά όταν επιστρέφουν στην έδρα τους να εγγράφονται εκεί ως άνεργοι για την χειμερινή περίοδο. Στο βαθμό που τα άτομα αυτά τους χειμερινούς μήνες απασχολούνται στη γεωργία το πρόβλημα της εποχικότητας δεν είναι τόσο έντονο όσο αρχικά εμφανίζεται. Στην Περιφέρεια η γεωργία απορροφά περίπου 20.000 από τις 75.000 απασχολούμενους (ποσοστό 26,7%), ποσοστό πάνω από το 25% και σαφώς μεγαλύτερο από το αντίστοιχο της χώρας, παρουσιάζει όμως καθοδική τάση. Η απασχόληση στη μεταποίηση εμφάνισε σαφή πτωτική τάση κατά την δεκαετία του 1990 και έχασε σχεδόν 2.000 θέσεις εργασίας κατά την περίοδο 1991-97, ενώ το 1997 ανήρχετο σε 12.000 άτομα. Η υπόλοιπη απασχόληση, 43.000 άτομα ή ποσοστό 57,6% συγκεντρώνεται στον τριτογενή τομέα των υπηρεσιών. Εντυπωσιακή άνοδο εμφανίζει το χονδρικό και λιανικό εμπόριο, ενώ απροβλεπτη υπήρξε η μείωση της απασχόλησης στα εστιατόρια και ξενοδοχεία, η οποία όμως εξηγείται από την κάμψη του τουρισμού τα τελευταία χρόνια. Αυτή η κλαδική κατανομή της απασχόλησης στα Ιόνια Νησιά μπορεί στην ουσία να μην είναι ιδιαίτερα διαφωτιστική, γιατί ως περιοχή με υψηλό τουρισμό, γεωργία και εμπόριο καθώς και διάφορες συμπληρωματικές δραστηριότητες, δημιουργεί ευκαιρίες απασχόλησης και μάλιστα υπάρχει ενίοτε εκτεταμένη πολυαπασχόληση μεταξύ των κύριων τομέων δραστηριότητας (γεωργία, τουρισμός, κατασκευές). Από την άλλη πλευρά το εργατικό δυναμικό του γεωργικού τομέα είναι αρκετά γηρασμένο (οι τρεις στους τέσσερις απασχολούμενους είναι άνω των 45 ετών) με αποτέλεσμα να μην υπάρχει σοβαρός κίνδυνος εκροής εργαζομένων του γεωργικού τομέα προς άλλους τομείς, αλλά παράλληλα να υπάρχει δυσκολία προσέλκυσης νέων στον τομέα αυτό.

3.Επίπεδο εκπαίδευσης

Το επίπεδο εκπαίδευσης τόσο του πληθυσμού των Ιόνιων Νησιών όσο και του εργατικού δυναμικού φαίνεται ότι υστερεί υπολογίσιμα από το μέσο όρο της χώρας. Ειδικότερα οι πτυχιούχοι αντιπροσωπεύουν ποσοστό μόνο 10% του πληθυσμού ηλικίας 25-59 ετών στα Ιόνια, ενώ στο σύνολο της χώρας ανέρχονται σε 17%. Αντίθετα οι απόφοιτοι ή μη του Δημοτικού ήταν 67% στην Περιφέρεια ενώ στο σύνολο της χώρας 51%.

4.Ποιότητα ζωής

4.1.Υποδομές

Το επίπεδο των βασικών υποδομών της Περιφέρειας εκτιμάται ότι είναι σε γενικές γραμμές υψηλότερο από τον αντίστοιχο μέσο όρο της χώρας. Ωστόσο λόγω της μεγάλης προσέλευσης τουριστών κυρίως κατά τους θερινούς μήνες, το διάστημα αυτό εμφανίζονται ανεπάρκειες σε συγκεκριμένες υποδομές, όπως είναι η ύδρευση και η αποχέτευση με δυσμενείς επιπτώσεις στο περιβάλλον και στην ποιότητα ζωής των κατοίκων και των επισκεπτών. Η επιβάρυνση αυτή είναι ανάλογη με τις κλίνες τουρισμού ανά 1.000 κατοίκους, οι οποίες με βάση το 100 για τη χώρα ήταν για την Κέρκυρα 154,4, για τη Λευκάδα 141,0, για την Κεφαλλονιά 129,3 και για τη Ζάκυνθο 94,2.

Μεταφορές

Το οδικό δίκτυο που συνδέει τους οικισμούς των διαφόρων νησιών της Περιφέρειας, έχει περίπου τα ίδια χαρακτηριστικά σ'όλους τους νομούς. Χαρακτηρίζεται κυρίως από δευτερεύον επαρχιακό δίκτυο με εξαίρεση τον οδικό άξονα Κέρκυρας - Παλαιοκαστρίτσας στην Κέρκυρα, Ζακύνθου-Κεριού στην Ζάκυνθο και Αργοστολίου-Σάμης στην Κεφαλλονιά που έχουν ενταχθεί στο εθνικό οδικό δίκτυο. Τα έργα του οδικού δικτύου που ολοκληρώθηκαν σε προηγούμενα προγράμματα, αφορούσαν κυρίως διαπλατύνσεις, βελτιώσεις οδικής ασφάλειας και μικρά τμήματα νέων χαράξεων.

Το οδικό δίκτυο της Περιφέρειας είναι συνολικού μήκους 1.471 χιλιομέτρων και η πυκνότητα 1,0 χιλ. ανά τετρ. χιλιόμετρο, (ανώτερη από τον μέσο όρο της χώρας). Ένα μεγάλο μέρος όμως του δικτύου, κυρίως στο νομό Κερκύρας βρίσκεται σε μέτρια κατάσταση και απαιτούνται βελτιώσεις. Βελτιώσεις απαιτούνται επίσης και σε τμήματα των νομών Κεφαλληνίας & Ιθάκης και Λευκάδας, στα οποία η βατότητα είναι αρκετά κακή.

Το έτος 1998 ο αριθμός των ΙΧ που κυκλοφορούσε ανά 100 χιλιόμετρα δρόμου σε κάθε νομό της Περιφέρειας ήταν: 5553,6 για το νομό Κέρκυρας, 1059,2 για το νομό Λευκάδας, 979,1 για το νομό Κεφαλληνίας & Ιθάκης και 3147,4 για το νομό Ζακύνθου. Επομένως συγκριτικά με τον μέσο όρο της Περιφέρειας στην Κέρκυρα κυκλοφορούσε υπερδιπλάσιος αριθμός αυτοκινήτων ενώ σε Κεφαλληνία & Ιθάκη μόλις το 1/3 του μέσου όρου.

Ο αριθμός λιμανιών στην Περιφέρεια κρίνεται επαρκής τόσο ως προς τον αριθμό όσο και ως προς την χωροθέτησή τους. Λιμάνια διαθέτουν όλες οι πρωτεύουσες των νησιών αλλά και μικρότερες πόλεις, έτσι ώστε να είναι εφικτή τη σύνδεση κάποιων νησιών μεταξύ τους αλλά και με την Ηπειρωτική Ελλάδα. Το σημαντικότερο πρόβλημα της λιμενικής υποδομής είναι ότι δεν διαθέτει επαρκείς και κατάλληλες συμπληρωματικές εγκαταστάσεις που είναι απαραίτητες για την παροχή υπηρεσιών ποιότητας ως προς την τη διακίνηση επιβατών και εμπορευμάτων.

Παρά την ύπαρξη επαρκούς λιμενικής υποδομής ο τομέας των μεταφορών υστερεί και δεν έχει αναπτυχθεί ένα οργανικό σύστημα θαλασσίων, χερσαίων και αεροπορικών μεταφορών. Επισημαίνεται ότι η συγκοινωνιακή σύνδεση μεταξύ των νησιών είναι ανεπαρκής και τους εκτός εποχής μήνες ανύπαρκτη γεγονός που αναιρεί τον χαρακτήρα των νησιών ως οργανική Περιφέρεια.

Τέλος στην Περιφέρεια λειτουργούν τρεις αερολιμένες οι οποίοι είναι χωροθετημένοι στην Κέρκυρα, στο Αργοστόλι Κεφαλληνίας και στην Ζάκυνθο. Σύνδεση με το εξωτερικό υπάρχει μόνο κατά την διάρκεια του καλοκαιριού με οργανωμένες πτήσεις charter από τα τουριστικά γραφεία του εξωτερικού.

Αποχέτευση

Το πρόβλημα της αποχέτευσης παραμένει έντονο στις πόλεις Κέρκυρα, Λευκάδα, Αργοστόλι, Ληξούρι και Ζάκυνθο αν και τα τελευταία χρόνια τα έργα που έχουν υλοποιηθεί έχουν αμβλύνει σημαντικά το πρόβλημα και ήδη υπάρχουν εγκαταστάσεις βιολογικών καθαρισμών λυμάτων στις πρωτεύουσες των νομών και σε κάποιες τουριστικές περιοχές.

Υγεία

Οι κλίνες θεραπευτηρίων στην Περιφέρεια το 1996 ανήρχοντο σε 997 ή 5,01 ανά 1.000 κατοίκους, ενώ ο αντίστοιχος μέσος όρος της χώρας ήταν 5,26. Με βάση 100 στο σύνολο της χώρας η σχετική θέση είναι 129,3 για Κεφαλληνία & Ιθάκη και 94,2% για τη Ζάκυνθο. Το βασικό μειονέκτημα των υποδομών υγείας και πρόνοιας είναι ότι δεν είναι οργανικά ενταγμένες σε ένα πλήρες πρόγραμμα πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας φροντίδας για την υγεία το οποίο να καλύπτει τις ανάγκες του ιδιόμορφου νησιωτικού χώρου και τους θερινούς μήνες, λόγω της αυξημένης τουριστικής κίνησης.

Εκπαίδευση

Οι υποδομές πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης κρίνονται ικανοποιητικές. Κατά την περίοδο 1996-97 οι μαθητές ανά τμήμα ήταν 19,97 έναντι 20,18 του μέσου όρου της χώρας, ανήρχοντο δε σε 25.518 άτομα κατανεμημένα σε 1.278 τμήματα, με σύνολο διδασκόντων 2.213 άτομα. Διαχρονικά παρατηρείται μείωση του μαθητικού πληθυσμού.

Επικοινωνίες

Η υστέρηση που υπήρχε στον συγκεκριμένο τομέα έχει εξαλειφθεί με τα έργα που έχουν πραγματοποιηθεί, αλλά οι προκλήσεις εξακολουθούν να είναι σημαντικές για το μέλλον. Σύμφωνα με τις τάσεις τα έργα θα συνεχίσουν με γοργούς ρυθμούς επενδύσεων στον εκσυγχρονισμό των δικτύων και στις παρεχόμενες συμβατικές και νέες υπηρεσίες.

Οι υποδομές επικοινωνιών στην Περιφέρεια κρίνονται ως ικανοποιητικές. Ο βαθμός ψηφιοποίησης του δικτύου το 1997 ήταν 77,1%, έναντι 44,1 του μέσου όρου της χώρας, ενώ ο δείκτης βλαβών (ποιότητα επικοινωνίας) το 1997 μειώθηκε σε 28,8% από 47,9 το 1993, έναντι μέσου όρου της χώρας 30,9 και 51,3% αντίστοιχα.

Ο εκσυγχρονισμός της τηλεπικοινωνιακής υποδομής θεωρείται απαραίτητος και αποτελεί βασική επιλογή επειδή σε αυτόν στηρίζεται η ηλεκτρονική διοικητική διαδικτύωση της Περιφέρειας και όλες οι εξειδικευμένες διαδικτυώσεις που θα εξυπηρετούν τους παραγωγικούς τομείς, αλλά και την βελτίωση της ποιότητας ζωής, όπως η τηλεϊατρική, η τηλεεκπαίδευση, κ.λπ. που συμβάλλουν στην μείωση της περιφερειακότητας.

Ερευνα - Τεχνολογία

Παρά τη λειτουργία του Ιόνιου Πανεπιστημίου τα τελευταία δεκαπέντε έτη και τον προγραμματισμό λειτουργίας δύο τμημάτων ΤΕΙ στο νομό Κεφαλληνίας ο τομέας έρευνας και τεχνολογίας είναι ουσιαστικά ανύπαρκτος στην Περιφέρεια.

Ρεαλιστική προοπτική θεωρείται η υιοθέτηση νέων τεχνολογιών στην αντιμετώπιση πρακτικών προβλημάτων, όπως η τηλεϊατρική και τηλεεκπαίδευση σε περιφερειακό δίκτυο, καλύπτοντας τις ανάγκες μικρών και μεγάλων νησιών.

4.2. Αστική ανάπτυξη

Σήμερα η σύνθεση του πληθυσμού της Περιφέρειας (αστικός, ημιαστικός, αγροτικός) παρουσιάζει σημαντική απόκλιση από την αντίστοιχη σύνθεση της χώρας. Ο αστικός πληθυσμός ανέρχεται στο 26,2%, ενώ ο αντίστοιχος της χώρας ανέρχεται στο 59%, την ίδια δε εικόνα με την Περιφέρεια παρουσιάζουν σε μεγάλο βαθμό και οι Νομοί. Μόνο οι νομοί Κέρκυρας και Ζακύνθου έχουν αστικό πληθυσμό, ενώ της Κεφαλληνίας & Ιθάκης και Ζακύνθου έχουν μόνο ημιαστικό πληθυσμό.

Την τελευταία δεκαετία προδιαγράφεται η αρχή μιας άλλης πορείας, με αποτέλεσμα η Περιφέρεια να παρουσιάζει συνολικά μια διαφορετική τάση σε σχέση με το παρελθόν, η οποία συνίσταται αφενός μεν σε μια μικρή ανάκαμψη 1,73% σε αντίθεση με την χώρα που παρουσιάζει μικρή πτωτική τάση του -2%, αφετέρου δε στην οργάνωση κάποιων περιοχών με πληθυσμό που μένει σε μικρά οικιστικά κέντρα με βασικό κίνητρο τον τουρισμό και αναπτύσσεται σε διάφορες περιοχές γύρω από μικρούς οικιστικούς πυρήνες. Η έλλειψη πλούσιας αγροτικής ενδοχώρας δεν επιτρέπει την τόνωση ή την δημιουργία οικιστικών κέντρων με ημιαστικό πληθυσμό, τα οποία στην υπόλοιπη Ελλάδα δημιουργούνται κυρίως μέσα από την ανάπτυξη του αγροτικού χώρου. Η τουριστική ανάπτυξη συμβάλλει σε μια εκτεταμένη υποχώρηση της αγροτικής σύνθεσης του πληθυσμού και του αγροτικού χαρακτήρα του χώρου και επέκταση του φαινομένου της αστικοποίησης.

Σύμφυτο με το φαινόμενο της αστικοποίησης, η οποία εξαπλώνεται στον άμεσα ευρύτερο χώρο των αστικών κέντρων, στον περιαστικό χώρο, είναι η δημιουργία των πόλων και των αξόνων. Έτσι δημιουργούνται κατά μήκος των κύριων οδικών αξόνων που οδηγούν στην αγροτική ενδοχώρα οι άξονες με αστικά χαρακτηριστικά που αλλοιώνουν το φυσικό περιβάλλον και το τοπίο.

4.3.Ανάπτυξη της Υπαίθρου

Όσον αφορά τον αγροτικό πληθυσμό, όλοι οι νομοί, ανεξάρτητα της συμμετοχής του αστικού ή ημιαστικού πληθυσμού, έχουν μεγάλη συμμετοχή του αγροτικού πληθυσμού-υπερδιπλάσια του ποσοστού της χώρας (28,1%).

Η τουριστική ανάπτυξη όμως συνέβαλε σε μια εκτεταμένη υποχώρηση της αγροτικής σύνθεσης του πληθυσμού και του αγροτικού χαρακτήρα του χώρου και επέκταση του φαινομένου της αστικοποίησης που με την σειρά της συνέβαλε στην περαιτέρω εξέλιξη των παραγωγικών τομέων. Ο ίδιος δηλαδή πληθυσμός εγκαταλείποντας τα παραδοσιακά επαγγέλματα περνάει σε άλλα και η παραγωγική διαδικασία που μετεξελίσσεται χαρακτηρίζει τον χώρο.

Στο πλαίσιο των ενδοπεριφερειακών ανισοτήτων που καταγράφονται σ' όλες τις Περιφέρειες και καθιστούν προβληματικές κάποιες περιοχές, θα πρέπει να αναφερθούν επίσης οι εσωτερικές περιοχές, που αποτελούν την πίσω όψη των τουριστικών παραλιακών περιοχών, καθώς και τα μικρά νησιά. Στις περιοχές αυτές θα πρέπει να εφαρμοσθεί με κατάλληλες εξειδικεύσεις το πρότυπο της ολοκληρωμένης ανάπτυξης της υπαίθρου, με ιδιαίτερη έμφαση στην ανάδειξη των ιμάντων σύνδεσης των μεγάλων νησιών με τα μικρά νησιά και των παραλιακών ανεπτυγμένων περιοχών με τις υποβαθμισμένες εσωτερικές περιοχές. Στις περιοχές αυτές προτείνεται η ανάδειξη των αξιόλογων φυσικών και πολιτιστικών πόρων, που θα επιφέρει μια στροφή της τοπικής κοινωνίας και της τοπικής οικονομίας προς την αξιοποίηση των τοπικών πόρων, προς τις εναλλακτικές μορφές τουρισμού, ταυτόχρονα με τις υφιστάμενες δραστηριότητες του πρωτογενούς και ενίοτε του δευτερογενούς τομέα που χρήζουν αναβάθμιση στο πλαίσιο των αρχών της αειφορίας.

4.4. Πολιτισμός

Στην Περιφέρεια Ιονίων νήσων υπάρχουν ιδιαίτεροι και αξιόλογοι πολιτιστικοί πόροι και αρχαιολογικοί χώροι, οι οποίοι χαρακτηρίζουν τα Ιόνια Νησιά και δεν έχουν ακόμη αξιοποιηθεί σε μεγάλο βαθμό, όπως φρούρια, κάστρα, ιστορικά κέντρα, μουσεία, μνημεία, παραδοσιακοί οικισμοί, κ.λ.π. Το φυσικό κάλλος και η μοναδικότητα των παραλιών συμβάλλουν επίσης ώστε τα Ιόνια νησιά να αποτελούν μοναδικούς χώρους έλξης τουριστών στην Μεσόγειο και στην Ευρώπη γενικότερα.

Τα Ιόνια νησιά συγκροτήθηκαν σε Περιφέρεια κυρίως λόγω της κοινής πολιτιστικής και ιστορικής κληρονομιάς και ταυτότητάς τους. Το στοιχείο αυτό αποτελεί αφετηρία σχεδιασμού για την προστασία του πολιτισμού των νησιών στο πλαίσιο της βιώσιμης ανάπτυξης. Η προβολή του Ιόνιου διάπλου από βορρά προς νότο με κόμβους-σταθμούς στο πολιτιστικό απόθεμα, η προστασία και ανάδειξη της ιστορίας κάθε νησιού σε συνδυασμό με τον φυσικό πλούτο πρέπει να ιεραρχηθούν ως βασικός συντελεστής στον επιχειρησιακό σχεδιασμό. Συνολικά για το φυσικό και πολιτιστικό περιβάλλον κρίνεται σκόπιμο να προωθηθούν οδικά και λιμενικά έργα που θα συμβάλλουν στην διασύνδεση των φυσικών και πολιτιστικών πόρων, αλλά και έργα διαμορφώσεων και ανάδειξης των πόρων αυτών καθώς και έργα αναστηλώσεων των μνημείων σε κάθε νησί.

4.5. Περιβάλλον

Οι ανάγκες ορθολογικής διαχείρισης του φυσικού περιβάλλοντος στα Ιόνια Νησιά πηγάζουν από την ύπαρξη οικολογικά ευαίσθητων περιοχών (κόλπος Λαγανά, Εθνικός Δρυμός Αίνου) και από το γεγονός ότι το ελκυστικό φυσικό περιβάλλον αποτελεί παράγοντα ανάπτυξης του τουρισμού. Οι πιέσεις στο περιβάλλον οφείλονται κυρίως στην τουριστική και οικιστική ανάπτυξη συγκεκριμένων οικιστικών κέντρων όπου δημιουργούνται αυξημένες απαιτήσεις στη διαχείριση αποβλήτων.

Πρόσφατα ιδρύθηκε το Εθνικό Θαλάσσιο Πάρκο Ζακύνθου (Ε.Θ.Π.Ζ.) στο νότιο τμήμα της Ζακύνθου (ΦΕΚ 906 Δ, 22/12/99) και περιλαμβάνει την θαλάσσια έκταση του κόλπου του Λαγανά, τις παραλίες ωτοκίας της θαλάσσιας χελώνας και μία ζώνη γης που περιβάλλει αυτές, τον υγρότοπο της λίμνης Κεριού και τις νήσους Στροφάδες. Διοικείται από έναν φορέα διαχείρισης.

Χώροι φυσικού κάλλους

Η προστασία και η διαχείριση του περιβάλλοντος πρέπει να έχει προεξέχουσα θέση σε επίπεδο πολιτικής στο χώρο της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων, η οποία έχει πλούσιο φυσικό και πολιτιστικό περιβάλλον. Η κήρυξη προστασίας κάποιων περιοχών δεν αρκεί, αν δεν συνοδεύεται από την διαχείρισή τους η οποία αιτεί πρωτοβουλίες περιφερειακής εμβέλειας και τοπικές πρωτοβουλίες. Στην Περιφέρεια έχουν προταθεί και σύντομα θα ενταχθούν στο πρόγραμμα Natura 2000 οι εξής περιοχές:

- Κόλπος Λαγανά Ζακύνθου και νησίδες Μαραθονήσι και Πελούζο
- Νήσοι Στροφάδες
- Καλόν Ορος Κεφαλληνίας
- Εθνικός Δρυμός Αίνου
- Εσωτερικό αρχιπέλαγος Ιονίου (θαλάσσια περιοχή Μεγανησίου, Καλάμου, Καστού, Αρκουδίου, Ατόκου και Εχινάδων νήσων)
- Παράκτια θαλάσσια ζώνη από Αργοστόλι έως Βλαχάτα (Κεφαλληνία)
- Λιμνοθάλασσα Αντινιώτη (Κέρκυρα)
- Λιμνοθάλασσα Κορισσίων (Κέρκυρα)
- Αλυκές Κέρκυρας
- Νήσοι Παξοί και Αντίπαξοι
- Παράκτια θαλάσσια ζώνη από Κανόνι έως Μεσογγή (Κέρκυρα)
- Παράκτια θαλάσσια ζώνη από Παλαιοκαστρίτσα έως Γλυφάδα (Κέρκυρα)
- Λιμνοθάλασσα στενών Λευκάδας (Παλιώνης-Αβλιμών) και Αλυκές Λευκάδας
- Περιοχή Χορτάτων (Λευκάδα)

Υδάτινοι Πόροι

Παρά τον υψηλό δείκτη βροχοπτώσεων η Περιφέρεια παρουσιάζει σοβαρή ανεπάρκεια σε υδάτινους πόρους, η οποία οφείλεται σε γεωλογικά κυρίως αίτια. Η κατάσταση ανά νησί, σύμφωνα με στοιχεία μελέτης του ΙΓΜΕ, παρουσιάζεται ως εξής: στην Κέρκυρα οι ημερήσιες ανάγκες ύδρευσης κατά την περίοδο της τουριστικής αιχμής ανέρχονται σε 30.000 κυβικά μέτρα έναντι 20.000 κυβικών μέτρων, με συνέπεια να χρησιμοποιούνται για ύδρευση υποβαθμισμένα νερά που προορίζονται για άρδευση και κατά συνέπεια να περιορίζονται οι καλλιέργειες. Στην Ζάκυνθο καλύπτονται πλήρως οι σημερινές ανάγκες (η δυνατότητα άντλησης από 11 γεωτρήσεις ανέρχεται σε 4,0 εκατ. κυβικά μέτρα ετησίως), ενώ η άρδευση γίνεται από υποβαθμισμένα νερά. Στα μικρά νησιά όπου οι υδροφόροι είναι υφάλμυροι, το πρόβλημα του νερού παρουσιάζεται έντονο και αντιμετωπίζεται με ομβροδεξαμενές, φρεάτια και αφαλάτωση

(όπως στην Ιθάκη όπου αποδίδονται ημερησίως 500 κυβικά μέτρα, ποσότητα όμως η οποία δεν επαρκεί τους μήνες τουριστικής αιχμής). Στην Κεφαλληνία αν και υπάρχει πρόβλημα επάρκειας σε ορισμένες περιοχές (χερσόνησο, Ερύσσου και Παλλήνης) δεν έχει ερευνηθεί πλήρως ο υδροφόρος ορίζοντας του νησιού. Τέλος στη Λευκάδα η παροχή των πηγών Μεγάλης Βρύσης δεν καλύπτει πλήρως τις ανάγκες της πόλης, πρόκειται για μέτριας ποιότητας πηγές, προγραμματίζεται δε συνολική λύση με μεταφορά ύδατος από άλλες περιοχές.

Λιμνοθάλασσες

Στο πλαίσιο της διαχείρισης των υδάτινων πόρων πρέπει να αντιμετωπισθούν και οι λιμνοθάλασσες, οι οποίες δέχονται σημαντικές πιέσεις. Προς επίλυση του ζητήματος θα πρέπει να ληφθούν μέτρα προστασίας στις περιβάλλουσες χρήσεις καθώς και να υπάρξει διαχείριση των λιμνοθαλασσών, ως υδροβιότοποι με εκτατικής μορφής υδατοκαλλιέργειες.

Βιολογικοί Καθαρισμοί / ΧΥΤΑ

Η προστασία του περιβάλλοντος πρέπει να ανταποκριθεί στην προστασία των νερών, του εδάφους και ταυτόχρονα πρέπει να προωθηθούν έργα υποδομής, όπως η κατασκευή βιολογικών καθαρισμών, τα αποχετευτικά δίκτυα και η κατασκευή ΧΥΤΑ. Με δεδομένο ότι στην Περιφέρεια η προστασία του φυσικού περιβάλλοντος ταυτίζεται με την βιώσιμη ανάπτυξη του τουρισμού, θα πρέπει να δοθεί ειδική προτεραιότητα στην κατασκευή βιολογικών καθαρισμών στους παραλιακούς τουριστικούς οικισμούς όπου παρουσιάζεται μεγάλη πληθυσμιακή πυκνότητα στις περιόδους αιχμής.

Η Κέρκυρα και η Ζάκυνθος είναι οι πιο οργανωμένες περιοχές από άποψη αποχετευτικών δικτύων. Βασική επιλογή θα πρέπει να είναι η συνέχιση των έργων αποχέτευσης κατ' αρχήν σε όλες τις παραλιακές τουριστικές περιοχές. Παράλληλα, για την προστασία του περιβάλλοντος θα πρέπει όλοι οι βιολογικοί καθαρισμοί να αποκτήσουν αντίστοιχες μονάδες υποδοχής βοθρολυμμάτων ως τελικό αποδέκτη.

Όσον αφορά τις υποδομές διαχείρισης απορριμμάτων η τάση αντιμετώπισης του ευαίσθητου αυτού τομέα έχει ήδη θετική έκβαση με περιορισμένα όμως δείγματα εφαρμογής, λόγω της αδυναμίας υιοθέτησης των προτάσεων χωροθέτησης των ΧΥΤΑ που απορρέει από την σύγκρουσή τους με τις τουριστικές δραστηριότητες.

Ταυτόχρονα η ανάπτυξη του τουρισμού απαιτεί προστασία του περιβάλλοντος σε όλους τους τομείς και επομένως στην διαχείριση απορριμμάτων η οποία πρέπει να προωθηθεί με πιο ολοκληρωμένο τρόπο καθώς και με μορφές προσαρμοσμένες στην κλίμακα του νησιωτικού χώρου που είναι κατακερματισμένος και διαθέτει ίσως περιορισμένο αριθμό περιοχών που πληρούν τις προϋποθέσεις υποδοχής ΧΥΤΑ. Επίσης η ανακύκλωση που συμπεριλαμβάνεται στην ολοκληρωμένη διαχείριση των απορριμμάτων στην περίπτωση της Ζακύνθου θα πρέπει να υιοθετηθεί και από τους υπόλοιπους νομούς ως κατάλληλη μέθοδος σε νησιωτικές περιοχές.

Απόβλητα

Στο πλαίσιο της προστασίας του φυσικού αποθέματος, των υγρών, του εδάφους των θαλασσών, ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να δοθεί στα απόβλητα των ελαιολιτριβείων. Άμεσα πρέπει να ληφθούν μέτρα προστασίας των χειμάρρων και ρευμάτων που συχνά αποτελούν τους αγωγούς λυμάτων των ελαιολιτριβείων και άλλων ρύπων.

Τοπίο

Το τοπίο της Περιφέρειας πρέπει να προστατευθεί συνολικά, νοούμενο είτε ως φυσικό είτε ως αγροτικό. Θα πρέπει να ληφθούν τα κατάλληλα μέτρα ώστε να αποφευχθεί η αλλοίωση του φυσικού περιβάλλοντος που παρατηρείται με άστοχες εκσκαφές, επιχωματώσεις, αποψιλώσεις, κ.λ.π. Δεν έχει συνταχθεί μια εξειδικευμένη πολιτική προστασίας και διαχείρισης των φυσικών στοιχείων που αποδίδουν ταυτότητα στο Ιόνιο τοπίο, όπως η αυτοφυής βλάστηση σε συνδυασμό με τα δάση. Επίσης δεν έχουν τεθούν σε καθεστώς απόλυτης προστασίας, όπως θα έπρεπε, τα φυσικά στοιχεία που θεωρούνται μοναδικά σε κάθε νησί του Ιονίου, όπως οι χαρακτηριστικές σπηλιές, θαλάσσιες και χερσαίες, οι παραθαλάσσιες περιοχές που αναπαράγονται η φώκια και η χελώνα, οι ορεινοί όγκοι, οι υγρότοποι, τα δάση, κ.λ.π.

Το Προεδρικό Διάταγμα (ΦΕΚ 906 Δ, 22/12/99) ορίζει μία περιοχή απόλυτης προστασίας, έξι (6) περιοχές προστασίας της φύσης και τέσσερις (4) περιοχές προστασίας του τοπίου στην Ζάκυνθο. Ιδιαίτερη προστασία πρέπει να δοθεί στην αποκατάσταση του τοπίου πάνω στους βασικούς οδικούς άξονες οι οποίοι έχουν ανάγκη βελτίωση βατότητας, σήμανσης, ασφάλειας, κ.λ.π. αλλά και στον περιβάλλοντα χώρο των οικισμών και σε άλλους πόλους έλξης, π.χ. αρχαιολογικοί χώροι. Σε κάθε περίπτωση, η κατασκευή των έργων θα πρέπει να σέβεται την

προστασία του τοπίου, που είναι απαραίτητη στο πλαίσιο της αειφόρου ανάπτυξης και του αειφόρου τουρισμού ειδικότερα και κυρίως να σέβεται την ταυτότητα του τοπίου. Τέλος, θα πρέπει να ληφθούν άμεσα μέτρα προστασίας του τοπίου των Ιονίων Νήσων από τις πυρκαγιές, οι οποίες τα τελευταία χρόνια έχουν επιφέρει σημαντικές φθορές στο απαράμιλλου κάλλους τοπίο των νησιών.

II. Γ' ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΣΤΗΡΙΞΗΣ 2000 - 2006

A. ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ

1. Συγκριτικά πλεονεκτήματα

Τα συγκριτικά πλεονεκτήματα της Περιφέρειας τα οποία πρέπει να ληφθούν υπόψη στη διαμόρφωση της αναπτυξιακής στρατηγικής για την νέα προγραμματική περίοδο 2000-2006 είναι:

Η τουριστική ανάπτυξη και η παράδοση στον τουρισμό.

Η πολιτιστική παράδοση, η ιστορία και η κουλτούρα.

Το φυσικό και ανθρωπογενές περιβάλλον.

Η γεωγραφική θέση.

Ποσοτική επάρκεια βασικών υποδομών

Γεινίαση με υλοποιούμενες και σχεδιαζόμενες δράσεις στα πλαίσια των διευρωπαϊκών δικτύων κλπ μεγάλα έργα που επηρεάζουν έμμεσα την Περιφέρεια (Εγνατία Οδός, Ιόνια Οδός, Λιμάνι Ηγουμενίτσας, Θαλάσσιος Άξονας Αδριατικής, Δυτικός Σιδηροδρομικός Άξονας).

2. Προβλήματα και περιορισμοί

Παράλληλα υπάρχουν και σημαντικοί περιορισμοί που αποτελούν εμπόδιο στην αναπτυξιακή εξέλιξη της Περιφέρειας, οι κυριότεροι των οποίων είναι:

Ο νησιωτικός χαρακτήρας - η πολυδιάσπαση του νησιωτικού χώρου.

Το πρόβλημα της ενδοπεριφερειακής διασύνδεσης λόγω του νησιωτικού χαρακτήρα.

Η απομόνωση των μικρών νησιών.

Το μικρό μέγεθος της τοπικής αγοράς , το χαμηλό Ακαθάριστο Περιφερειακό Προϊόν , η χαμηλή παραγωγικότητα και η περιορισμένη ανταγωνιστικότητα σε συνδυασμό με το επιβαρυμένο κόστος των έργων.

Η έντονη ανάπτυξη του τουρισμού με τάσεις μονοειδίκευσης και περιορισμένης εποχικότητας, η ανυπαρξία διαφοροποιημένου προϊόντος και η εξάρτησή του από 2 μόνο ευρωπαϊκές χώρες.

Η ισχνή μεταποιητική βιομηχανία και ο παραδοσιακός γεωργικός τομέας.

Η περιβαλλοντική επιβάρυνση στις αναπτυγμένες τουριστικά περιοχές και η ανεπάρκεια των υδάτινων πόρων.

Η τάση συγκέντρωσης του πληθυσμού στα μεγάλα περιφερειακά ή και σε εξωπεριφερειακά αστικά κέντρα.

Οι αδυναμίες της διοίκησης.

3.Γενικός αναπτυξιακός στόχος

Ο γενικός Αναπτυξιακός Στόχος της Περιφέρειας είναι:

«η ενίσχυση των συγκριτικών της πλεονεκτημάτων με έμφαση στην προστασία του περιβάλλοντος και στη συνοχή του νησιωτικού χώρου»

4.Στρατηγικοί στόχοι

4.1. Κύριοι στρατηγικοί στόχοι

Ο γενικός στόχος μπορεί να αναλυθεί στους εξής κύριους στρατηγικούς στόχους:

Ποιοτική αναβάθμιση και διαφοροποίηση των τουριστικών υπηρεσιών και των λοιπών παραγωγικών δραστηριοτήτων.

Μείωση της περιφερειακότητας και του ελλείμματος υποδομής.

Αναβάθμιση και προστασία του ανθρωπογενούς και φυσικού περιβάλλοντος.

(στις δύο συνιστώσες του, δηλ. στο αστικό-ημιαστικό περιβάλλον και στην ύπαιθρο).

Ενίσχυση του ανθρώπινου δυναμικού

Ειδικές Δράσεις για την ανάπτυξη και προστασία των Μικρών Νησιών.

Βασική προτεραιότητα στον τομέα του περιβάλλοντος για την περίοδο 2000 - 2006 είναι να εναρμονισθεί η Περιφέρεια, όπως και η χώρα, με την Κοινοτική νομοθεσία (οδηγίες 271/91 για τα απόβλητα, 889/91 για τα επικίνδυνα απορρίμματα, 31/99 για τους ΧΥΤΑ, 442/75 όπως έχει τροποποιηθεί με την 156/97 για τα στερεά απόβλητα και

την οδηγία πλαίσιο για τα νερά του Σεπτεμβρίου 2000) και τις διεθνείς υποχρεώσεις όσον αφορά την αειφόρο ανάπτυξη. Η σχετική παρέμβαση αφορά τόσο την φυσική και πολιτιστική κληρονομιά, όσο και το δομημένο περιβάλλον, ιδιαίτερα στα μεγάλα αστικά συγκροτήματα.

Οι επενδύσεις στον τομέα των υποδομών θα στηρίζονται σε μια ολοκληρωμένη εθνική περιβαλλοντική πολιτική, η οποία θα έχει σαν πρακτική εφαρμογή την αρχή "ο ρυπαίνων πληρώνει". Η αρχή αυτή εφαρμόζεται κατ'εξοχήν στις περιβαλλοντικές υποδομές και τις υποδομές ενέργειας. Η συνδρομή των διαρθρωτικών ταμείων στις εν λόγω υποδομές θα πρέπει ως εκ τούτου να αντανακλά την εφαρμογή της ως άνω αρχής.

Οι δομές λειτουργίας και διαχείρισης των περιβαλλοντικών υποδομών (διαχείριση στερεών και υγρών αποβλήτων, κλπ) θα αποτελούν αναπόσπαστο μέρος του προγραμματισμού και της μελέτης του έργου. Η εξασφάλιση λειτουργίας του έργου θα είναι ένα από τα κριτήρια επιλογής του.

Στη στρατηγική διαχείρισης στερεών αποβλήτων θα συμπεριληφθεί προληπτική δράση για τη μείωση του όγκου των αποβλήτων και την ενθάρρυνση της ανάκτησης και της ανακύκλωσης. Όλες οι δράσεις που αφορούν τα στερεά απόβλητα θα βασίζονται στον νομαρχιακό/περιφερειακό σχεδιασμό ο οποίος θα είναι σύμφωνος με τον εθνικό σχεδιασμό διαχείρισης των στερεών αποβλήτων. Ένας μηχανισμός Τεχνικής υποστήριξης προβλέπεται για τα στερεά απόβλητα και τα λύματα.

Ως προς την εφαρμογή των οδηγιών 79/409/ΕΟΚ (πτηνά) και 92/43/ΕΟΚ ειδικότερα δε, σε ότι αφορά τα έργα που θα μπορούσαν να επηρεάσουν σημαντικά περιοχές που ενδέχεται να ενταχθούν στο δίκτυο NATURA 2000 δεδομένου ότι ο σχετικός κατάλογος των περιοχών αυτών έχει ήδη κοινοποιηθεί στην Επιτροπή, οι εθνικές αρχές δεσμεύονται να μη επιτρέψουν την υποβάθμιση της κατάστασης των εν λόγω περιοχών στο πλαίσιο της υλοποίησης των παρεμβάσεων των διαρθρωτικών Ταμείων. Επίσης, οι διαχειριστικές αρχές υποβάλλουν στην Επιτροπή πληροφορίες για τα μέτρα που έχουν λάβει ώστε να αποφευχθεί η υποβάθμιση των περιοχών που χρήζουν προστασίας κατά την ένταξη και εκτέλεση των σχετικών έργων.

Οι δράσεις και επεμβάσεις για την ανάδειξη περιοχών Natura 2000 θα πρέπει να είναι συντονισμένες ανάμεσα στα διάφορα μέτρα και τα ταμεία ΕΤΠΑ και ΕΓΤΠΕ. Επιπλέον θα πρέπει να υπάρχει συντονισμός με τις αντίστοιχες δράσεις στο πρόγραμμα ΕΠΠΕΡ και LIFE.

Η αφαλάτωση είναι μία μέθοδος πολύ ακριβή και ενεργοβόρος. Πρίν αποφασισθεί το είδος της υποδομής που θα επιλεγεί για την ύδρευση των νήσων, θα γίνουν οι κατάλληλες μελέτες που θα επιτρέψουν την αποτελεσματικότερη και πλέον περιβαλλοντική λύση του προβλήματος. Οι απαιτήσεις της οδηγίας 60/2000/ΕΕ θα πρέπει να εφαρμοσθούν σε αυτόν τον τομέα.

Η Περιφέρεια δεσμεύεται να εφαρμόσει τις διατάξεις της οδηγίας 60/2000/ΕΕ σε όλες τις δράσεις που αφορούν στην διαχείριση των υδατικών πόρων.

Οι παραπάνω αναφερθέντες στρατηγικοί στόχοι μπορούν να υλοποιηθούν με ολοκληρωμένες παρεμβάσεις στα πλαίσια των κατωτέρω γενικά αναφερομένων δράσεων :

Λειτουργική ολοκλήρωση έργων του Β' Π.Ε.Π. ώστε να αποδώσουν τα αναμενόμενα αποτελέσματα για τα οποία σχεδιάσθηκαν.

Διαμόρφωση στοιχειώδους εσωτερικής οικονομικής σχέσης μεταξύ των Νησιών του Ιονίου σε διακριτούς τομείς όπως του τουρισμού, του εμπορίου και των Τεχνολογιών Πληροφορικής - Επικοινωνιών, παράλληλα με την ενίσχυση των υφισταμένων οικονομικών δεσμών με τους νομούς της Ηπειρωτικής Ελλάδος, και την εξωστρέφεια της Οικονομίας της Περιφέρειας.

Αντιμετώπιση της ανεργίας μέσω της ανάπτυξης νέων θέσεων εργασίας στους τομείς του τουρισμού, του πολιτισμού, της κοινωνικής οικονομίας και των τεχνολογιών αιχμής.

Ολοκληρωμένες παρεμβάσεις στον πρωτογενή τομέα με παράλληλο προσανατολισμό προς την ποιοτική αναβάθμιση.

Προστασία του περιβάλλοντος και ορθολογική διαχείριση των φυσικών πόρων της Περιφέρειας με ήπιες μορφές παρέμβασης και ειδικό νομικό καθεστώς διαχείρισης.

Ανάδειξη της φυσικής, πολιτιστικής και ιστορικής κληρονομιάς καθώς και της αρχιτεκτονικής ταυτότητας των Ιονίων με την προώθηση έργων περιφερειακής διάστασης στους παραπάνω τομείς (αναπλάσεις, αποκαταστάσεις αναπαλαιώσεις, προβολή και πληροφοριακή διασύνδεση).

Εκσυγχρονισμός και επιλεκτικές παρεμβάσεις διαρθρωτικού χαρακτήρα στους παραγωγικούς τομείς προς την κατεύθυνση της ισόρροπης ανάπτυξης και συμπληρωματικότητάς τους που θα συμβάλλουν θετικά στην ενίσχυση της οικονομικής ανάπτυξης και την άρση των ενδοπεριφερειακών ανισοτήτων (Παράκτιες περιοχές – Ενδοχώρα).

Ποιοτική αναβάθμιση των παρεχόμενων Υπηρεσιών στον τομέα της Υγείας και Πρόνοιας για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής.

Ολοκλήρωση και βελτίωση των υποδομών εκπαίδευσης. Εισαγωγή των νέων τεχνολογιών.

Ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού με ιδιαίτερη έμφαση στην άρση των ανισοτήτων, στην καινοτομία και στις νέες τεχνολογίες.

Αναφορικά με τις δράσεις που στοχεύουν στην προώθηση και ανάπτυξη της Κοινωνίας της Πληροφορίας στην Περιφέρεια, αυτές είναι συμπληρωματικές των δράσεων -αλλά σε πλήρη συνέργια με τους γενικούς στρατηγικούς στόχους- του τομεακού Επιχειρησιακού Προγράμματος «Κοινωνία της Πληροφορίας», εστιάζονται δε στην επαρκή αντιμετώπιση ιδιαίτερων αναγκών της Περιφέρειας.

4.2. Ειδικοί Στόχοι κατά Τομέα Παραγωγής

Οι στόχοι κατά τομέα παραγωγής διαμορφώνονται ως εξής:

Ολοκληρωμένη Αγροτική Ανάπτυξη.

Η τόνωση της αγροτικής δραστηριότητας με στόχο την περιβαλλοντική και οικονομική ισορροπία της Περιφέρειας και την αξιοποίηση της τουριστικής κατανάλωσης για τα παραδοσιακά τοπικά προϊόντα . Προσανατολισμός προς προϊόντα ονομασίας προέλευσης. Ενίσχυση της αλιευτικής δραστηριότητας.

Δευτερογενής Τομέας

Στήριξη της βιωσιμότητας και του εκσυγχρονισμού των μικρών και μεσαίων μεταποιητικών επιχειρήσεων, διασφάλιση ζωτικού χώρου και δημιουργία υποδομών εγκατάστασης επιχειρήσεων. Η ανάπτυξη μονάδων τυποποίησης – συσκευασίας θα συμβάλλει στην προώθηση των στόχων του πρωτογενούς τομέα.

Τριτογενής Τομέας

Πέραν των στόχων στο τομέα του τουρισμού που καλύπτονται ανωτέρω (ποιοτική αναβάθμιση και διαφοροποίηση), επιδιώκεται η ταχεία επέκταση και αξιοποίηση των Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών ως βασικό μέσο μείωσης της περιφερειακότητας και η ενίσχυση των προνοιακών υπηρεσιών στη Περιφέρεια.

4.3. Χρηματοδοτικά μέσα

Οι κύριοι στρατηγικοί στόχοι αποτελούν την βάση του γενικότερου σχεδιασμού για την ανάπτυξη της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων κατά την προγραμματική περίοδο 2000 - 2006.

Επιδίωξη της Περιφέρειας είναι η ένταξη των προβλεπομένων δράσεων του ολοκληρωμένου σχεδιασμού σε όλα τα διαθέσιμα χρηματοδοτικά μέσα, ώστε με το τέλος της προγραμματικής περιόδου να έχει επιτευχθεί το μέγιστο δυνατό αποτέλεσμα. Εκτός του Περιφερειακού Επιχειρησιακού Προγράμματος, πολλές δράσεις σχεδιάζεται να υλοποιηθούν από πόρους των Τομεακών Προγραμμάτων των Υπουργείων, του Ταμείου Συνοχής και των Κοινοτικών Πρωτοβουλιών καθώς και από εθνικούς πόρους.

4.4. Αξονες Προτεραιότητας:

Με βάση τους στρατηγικούς αναπτυξιακούς στόχους και έχοντας πρόσθετα υπόψη τις γενικότερα απαραίτητες παρεμβάσεις για κάλυψη των άμεσων αναγκών της Περιφέρειας διαρθρώνεται το Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα σύμφωνα με τους κατωτέρω 6 Βασικούς Αξονες Προτεραιότητας, πλέον του άξονα της Τεχνικής Βοήθειας :

Ποιοτική αναβάθμιση και αξιοποίηση των τουριστικών υπηρεσιών και των λοιπών παραγωγικών δραστηριοτήτων.

Μείωση της περιφερειακότητας και του ελλείμματος υποδομής.

Αναβάθμιση και προστασία του αστικού και ημιαστικού περιβάλλοντος.

Αειφόρος ανάπτυξη της υπαίθρου.

Ενίσχυση του ανθρώπινου δυναμικού.

Ειδικές δράσεις για την ανάπτυξη και προστασία των μικρών νησιών.

Τεχνική βοήθεια για την εφαρμογή του Επιχειρησιακού Προγράμματος.

Σύμφωνα με τον στρατηγικό αναπτυξιακό στόχο για την «προστασία και ανάπτυξη των Μικρών Νησιών» της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων και λαμβάνοντας υπόψη το σημείο εκκίνησης (έναρξη παρούσας προγραμματικής περιόδου), την πρόοδο που έχει συντελεστεί, τις νέες ανάγκες αλλά και δυνατότητες, θα επιδιωχθεί, στα πλαίσια του εφικτού, να επενδυθεί περίπου το 7% των πόρων του Π.Ε.Π. στα νησιά αυτά, με ιδιαίτερη έμφαση στους τομείς του τουρισμού, του περιβάλλοντος, της επικοινωνίας.

Ιδιαίτερη σημασία πρέπει να δοθεί:

Σε δράσεις, καινοτομικού χαρακτήρα οι οποίες θα καθιερώνουν γενικότερα την καλλιέργεια καινοτομικής αντίληψης με στόχο την οικονομία κλίμακας και την αύξηση της ανταγωνιστικότητας της περιφερειακής οικονομίας.

Σε δράσεις οργάνωσης και ανάπτυξης των αστικών και ημιαστικών περιοχών που χρήζουν αναβάθμισης και αποτελούν προτεραιότητα στα πλαίσια γενικότερης πολιτικής για τους αστικούς και ημιαστικούς χώρους, όπου παρατηρούνται φαινόμενα υπερσυγκέντρωσης ανθρώπων και δραστηριοτήτων

Σε δράσεις ανάπτυξης της υπαίθρου όπου θα αντιμετωπισθούν προβλήματα ανισότητας και απομόνωσης, σε σχέση με την αναπτυξιακή διαδικασία, σε ειδικές περιοχές και ζώνες με ολοκληρωμένα προγράμματα προσέγγισης.

B. ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 2000 - 2006

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1. Αξονες Προτεραιότητας

Οι Αξονες Προτεραιότητας του Προγράμματος, που ανεφέρθησαν ανωτέρω, αναλύονται στην συνέχεια όσον αφορά τους επιμέρους στόχους και τις γενικές δράσεις με τις οποίες επιδιώκεται η επίτευξή των.

1.1. Ποιοτική Αναβάθμιση και Αξιοποίηση των Τουριστικών Υπηρεσιών και των λοιπών Παραγωγικών Δραστηριοτήτων

Η βελτίωση της ποιότητας των βασικών παραγόντων του τουριστικού κυκλώματος και των παραγωγικών δραστηριοτήτων είναι παράγοντας πρωταρχικής σημασίας, δεδομένου ότι η ποιότητα σε όλες της τις διαστάσεις είναι όρος για την οικονομική ανάπτυξη.

Ο κύριος στρατηγικός στόχος για την επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου και την προσέλκυση ποιοτικού τουρισμού προβλέπεται να εξυπηρετηθεί με τη βελτίωση και οργάνωση των υποδομών για την εξυπηρέτηση του τουρισμού, τη βελτίωση των παρεχομένων υπηρεσιών από τον ιδιωτικό τομέα και την προώθηση ειδικών μορφών τουρισμού με έμφαση στην ανάδειξη και προστασία του ιδιαίτερου ανθρωπογενούς και φυσικού περιβάλλοντος.

Η εναρμονισμένη προβολή των συγκριτικών πλεονεκτημάτων της Περιφέρειας τόσο στην «εσωτερική» όσο και στην «εξωτερική» τουριστική αγορά, αποτελεί παράγοντα δυναμικής προώθησης αλλά και το επιστέγασμα των προσπάθειών για ποιοτική βελτίωση του τουριστικού προϊόντος.

Γενικά, οι παρεμβάσεις για τον τουρισμό θα εναρμονίζονται με την εθνική στρατηγική όπως καταγράφεται στο αντίστοιχο εθνικό επιχειρησιακό πρόγραμμα και θα δρουν συμπληρωματικά για την επίτευξη των τιθεμένων στόχων. Η φέρουσα ικανότητα των περιοχών που θα αναπτυχθούν τουριστικά πρέπει να λαμβάνεται υπόψιν συνεκτιμώντας την κατάταξη των περιοχών – ζωνών με βάση την ισχύουσα νομοθεσία 2601/98 και τις σχετικές υπουργικές αποφάσεις. Ιδιαίτερη προσοχή θα πρέπει να δοθεί

στη φέρουσα ικανότητα των υπο ανάπτυξη περιοχών που βρίσκονται σε περιοχές NATURA 2000.

Η επέκταση, αναβάθμιση και ο εκσυγχρονισμός των υφιστάμενων τουριστικών μονάδων και η δημιουργία νέων μονάδων ανώτερων κατηγοριών θα υποστηριχθούν με την παροχή ιδιαίτερων κινήτρων προς τις επιχειρήσεις. Επίσης, η ενίσχυση του λειτουργικού και διοικητικού εκσυγχρονισμού των μικρομεσαίων τουριστικών επιχειρήσεων λοιπών κλάδων (εκτός των καταλυμάτων) με την χρήση νέας τεχνολογίας και καινοτόμων ενεργειών είναι παράγων της αναβάθμισης του συνόλου των παρεχομένων υπηρεσιών.

Η διεύρυνση και ο εκσυγχρονισμός των επιχειρήσεων του δευτερογενούς τομέα μέσω των ενισχύσεων του αναπτυξιακού νόμου και άλλων χρηματοδοτικών εργαλείων προς τις ιδιωτικές επιχειρήσεις, καθώς και η αναβάθμιση των δομών και των μηχανισμών λειτουργίας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, η αξιοποίηση των μεθόδων οργάνωσης / διοίκησης και η λειτουργία μηχανισμών διάθεσης, προώθησης και προβολής των προϊόντων πρέπει να υποστηριχθούν ιδιαίτερα.

Η δημιουργία και οργάνωση περιοχών εγκατάστασης βιοτεχνικών και μεταποιητικών μονάδων (ΒΙΠΕ – ΒΙΟΠΑ), με την παράλληλη αξιοποίηση ιδιωτικών επενδύσεων, συνεισφέρουν στη δημιουργία προϋποθέσεων ανάπτυξης και συνεργούν στις αναμενόμενες ποιοτικές επιπτώσεις από τους άξονες προτεραιότητας που αναφέρονται στο περιβάλλον και στην αστική ανάπτυξη.

Η ενίσχυση και ο εκσυγχρονισμός του παραγωγικού δυναμικού προϋποθέτει εκτός των άλλων την ενσωμάτωση στοιχείων που σχετίζονται με τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών (Τ.Π.Ε.), καθώς και καινοτόμων αντιλήψεων και πρακτικών στην παραγωγική και διοικητική λειτουργία των επιχειρήσεων. Ιδιαίτερα οι τουριστικές ΜΜΕ της Περιφέρειας μπορούν να αποκομίσουν πρόσθετα πλεονεκτήματα με την ανάπτυξη δράσεων σχετικών με την Κοινωνία της Πληροφορίας τόσο στην εσωτερική τους λειτουργία και την διευκόλυνση των πελατών τους, όσο και για την προβολή και προώθησή τους στις αγορές.

Γενικά, στη σύγχρονη εποχή η έρευνα, η τεχνολογία, η κοινωνία της πληροφορίας, η ενίσχυση της επιχειρηματικότητας και η καλλιέργεια της καινοτομίας αποτελούν δυναμικούς μοχλούς ανάπτυξης.

Λαμβάνοντας υπόψη το χαμηλό σημείο εκκίνησης της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων στον τομέα της Έρευνας και Τεχνολογίας, βασικός στόχος του προγράμματος είναι η δημιουργία προϋποθέσεων για τη μεταφορά αποτελεσμάτων E & T και τη διάδοσή τους στον οικονομικό και κοινωνικό ιστό, παράλληλα με την ενίσχυση ερευνητικών πρωτοβουλιών και τεχνολογικών εφαρμογών ιδιαίτερα στους τομείς της προστασίας του πληθυσμού και του φυσικού περιβάλλοντος από φυσικά φαινόμενα με έντονη παρουσία στην περιοχή και του περιβάλλοντος από αρνητικές επιπτώσεις της οικονομικής δραστηριότητας.

Για την προώθηση και ανάπτυξη της Κοινωνίας της Πληροφορίας, χρηματοδοτούνται δράσεις τόσο από το Π.Ε.Π. όσο και από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Κοινωνία της Πληροφορίας», στη βάση ενός ενιαίου Σχεδίου Δράσης. Τό Σχέδιο αυτό προβλέπει δράσεις που αποσκοπούν στην επαρκή αντιμετώπιση των ιδιαίτερων αναγκών της Περιφέρειας ως προς την επίτευξη των ακόλουθων στρατηγικών στόχων:

A) εκσυγχρονισμός του εκπαιδευτικού συστήματος και προώθηση του ελληνικού πολιτισμού με την εισαγωγή και χρήση των νέων τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνίας.

B) κοινωνική ανάπτυξη με την προώθηση και χρήση νέων τεχνολογιών και εφαρμογών στη παροχή υπηρεσιών προς τους πολίτες για ανοιχτή διακυβέρνηση, με δράσεις για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής στη Περιφέρεια, μέσω εφαρμογών των τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνίας στην υγεία, την εξυπηρέτηση του πολίτη, τις μεταφορές, το περιβάλλον κ.ά.

Γ) οικονομική ανάπτυξη της περιφέρειας με τη προώθηση και χρήση των νέων τεχνολογιών στις ΜΜΕ, με την υιοθέτηση αντιστοίχων νέων μεθόδων λειτουργίας, όπως και με την ανάπτυξη της υποδομής επικοινωνιών, ιδιαίτερα σε απομακρυσμένες και δυσπρόσιτες περιοχές.

Δ) κοινωνική συνοχή και καταπολέμηση φαινομένων κοινωνικού αποκλεισμού με την ανάπτυξη δράσεων κατάρτισης στις νέες τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνίας για αποκλεισμένες κοινωνικές ομάδες πχ. Ανέργων, νέων, μεταναστών

κλπ υποστηριζόμενες από ανάλογες δράσεις για την εξασφάλιση πρόσβασης στη πληροφορία.

Η Κοινωνία της Πληροφορίας πρέπει να αποτελέσει πλέον τμήμα της καθημερινής ζωής και της παραγωγικής δραστηριότητας, επομένως δίνεται ιδιαίτερη βαρύτητα στην προώθηση όλων των δράσεων που σχετίζονται με αυτήν.

Για την προώθηση των παραπάνω δράσεων της ΚτΠ, προβλέπεται η διάθεση από τα Μέτρα 1.2 και 1.5 του παρόντος Άξονα συνολικά 5.665 χιλ. ευρώ .

Παρομοίως, αναφορικά με την καινοτομία, επιδίωξη είναι η ανάπτυξη και καλλιέργειά της να διαχέεται και να δρα υποστηρικτικά στην τοπική οικονομική και γενικότερα αναπτυξιακή δραστηριότητα.

Στα πλαίσια της Καινοτομίας μπορούν να θεωρηθούν ότι μεταξύ άλλων εντάσσονται και ενέργειες που προάγουν την παραγωγική και αναπτυξιακή διαδικασία με σύγχρονη και πρότυπη μέθοδο και των οποίων η προστιθέμενη αξία προσδιορίζεται από την καθιέρωση νέας αντίληψης οργάνωσης, διαχείρισης και διοίκησης, όπως η δημιουργία μορφών συνεργασίας και σύσταση δικτύων μεταξύ των δυναμικών στοιχείων των κόσμου των επιχειρήσεων, της εκπαίδευσης, της έρευνας και τεχνολογίας, του τομέα παροχής υπηρεσιών συμπεριλαμβανομένου και του τουριστικού και πολιτιστικού τομέα, μέσω των οποίων επιδιώκεται εκτός από την προσέγγιση της ανάπτυξης κάτω από νέα μορφή και η καθιέρωση της καινοτομίας σαν μία νέα μορφή αντίληψης στην σύγχρονη εποχή.

Με δεδομένη την έγκριση και υλοποίηση κατά την περίοδο 2003-2006 του προγράμματος «ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ στα Ιόνια Νησιά- 3I», η προσπάθεια μέσω του ΠΕΠ οφείλει να λειτουργήσει συμπληρωματικά αποφεύγοντας επικαλύψεις.

Τέλος, η αναβάθμιση, ανάδειξη και προβολή των πολιτιστικών υποδομών και μνημείων, και της πολιτιστικής παράδοσης συμβάλλουν στην ολοκληρωμένη προσέγγιση της τουριστικής ανάπτυξης με την ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς σε πόλο έλξης του τουριστικού ρεύματος. Ειδικές παρεμβάσεις έχουν ως στόχο την ανάδειξη του ειδικού πολιτιστικού περιβάλλοντος των Ιονίων Νήσων μέσα από δράσεις συνεργασίας για την ολοκλήρωση της ιστορικής συνέχειας των Νησιών του Ιονίου και

την μελλοντική πολιτιστική σύνδεση τους με τον διεθνή χώρο του πολιτισμού και του τουρισμού.

Στην συνέχεια αναφέρονται οι επιδιωκόμενοι δείκτες :

ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΚΡΟΩΝ	ΤΙΜΗ ΒΑΣΗΣ	ΤΙΜΗ ΣΤΟΧΟΣ
1. Αριθμός/θέσεις νέων λιμένων αναψυχής	1 ή 800 θέσεις	2 ή 600 θέσεις
2. Αναπλάσεις & αναβαθμίσεις περιοχών (παραλιακή ζώνη μήκος)	900 χλμ	16 χλμ
3. Κλίνες Γ'τάξης & άνω που εκσυγχρονίζονται	60.900 κλίνες ή 546 ξενοδοχεία	2.000 κλίνες ή 25 σχέδια
4. Ποιοτικός εκσυγχρονισμός τουριστικών κλινών που δεν υπάγονται στο Ν.2601/1998	98.000 κλίνες ή 3.143 καταλύματα	5.600 κλίνες ή 150 σχέδια
5. Προστασία & ανάδειξη μνημείων & αρχαιολογικών χώρων	43	10 παρεμβάσεις
6. Δημιουργία – επέκταση μουσείων	14	3 παρεμβάσεις
7. Υποδομές στήριξης θεατρικής και μουσικής παράδοσης	5	3 παρεμβάσεις
8. Ενισχύσεις επενδυτικών σχεδίων σε μεταποιητικές ΜΜΕ που ΔΕΝ υπάγονται στο Ν.2601/1998	1504 ΜΜΕ	115 σχέδια
9. Ενισχύσεις επενδυτικών σχεδίων σε μεταποιητικές ΜΜΕ που υπάγονται στο Ν.2601/1998	1504 ΜΜΕ	8 σχέδια
ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ	ΤΙΜΗ ΒΑΣΗΣ	ΤΙΜΗ ΣΤΟΧΟΣ
1. Αύξηση θέσεων ελλιμενισμού τουριστικών σκαφών		75%

2.Νέοι πόλοι έλξης επισκεπτών (μουσεία, μνημεία, θέατρα κα)		12
3. Σύνολο τουριστικών κλινών που εκσυγχρονίζονται επί του συνόλου στον κλάδο (%)		4,8%
4.Μεταποιητικές επιχειρήσεις που ενισχύονται (% επί του συνόλου των μεταποιητικών ΜΜΕ)		8,0%
5.Αριθμός νέων θέσεων απασχόλησης που δημιουργούνται κατά την υλοποίηση (ανθρωποέτη)		1.802
ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ	ΤΙΜΗ ΒΑΣΗΣ	ΤΙΜΗ ΣΤΟΧΟΣ
1.Αριθμός νέων θέσεων απασχόλησης που δημιουργούνται κατά την λειτουργία		350

Μείωση της Περιφερειακότητας και του Ελλείμματος Υποδομής

Η διατήρηση και η κατά το δυνατόν αύξηση του μόνιμου πληθυσμού στην Περιφέρεια, στις πόλεις και στα χωριά είναι στόχος για την ισόρροπη ανάπτυξη.

Η αύξηση της συχνότητας και κανονικότητας των ενδοπεριφερειακών ακτοπλοϊκών συνδέσεων και η αξιοποίηση των δυνατοτήτων που προσφέρουν τα νέα λιμενικά, οδικά κλπ έργα στη Δυτική Ελλάδα, παράλληλα με την βελτίωση των υποδομών της εσωτερικής επικοινωνίας και των μεταφορών συντελούν στην άρση της περιφερειακότητας.

Ειδικό βάρος στον τομέα των οδικών μεταφορών προβλέπεται να δοθεί στην διασύνδεση των νησιών μεταξύ τους με την βελτίωση του άξονα Βορρά – Νότου και την σύνδεση των πρωτευουσών των Νομών με τα κύρια λιμάνια και αεροδρόμια. Επίσης προβλέπεται η βελτίωση του επαρχιακού οδικού δικτύου πρόσβασης στα κύρια αστικά, ημιαστικά και τουριστικά κέντρα και στους σημαντικούς οικισμούς της υπαίθρου.

Παράλληλα, η βελτίωση των λιμενικών υποδομών στα κύρια λιμάνια που συνδέουν τα νησιά μεταξύ τους και με την απέναντι ηπειρωτική χώρα, έχει στόχο την διευκόλυνση της επικοινωνίας και την αύξηση της ενδοπεριφερειακής διακίνησης κατοίκων, τουριστών και εμπορευμάτων και τη διασύνδεση με την υπόλοιπη χώρα.

Οι παρεμβάσεις βελτίωσης των αεροπορικών μεταφορών με έργα στα κύρια αεροδρόμια της Περιφέρειας συμβάλλουν στην αύξηση του τουριστικού ρεύματος, αν και η χρηματοδότηση τέτοιων μεγάλων έργων αντιμετωπίζεται από τα Τομεακά Προγράμματα. Η αεροπορική διασύνδεση με τα μικρά απομονωμένα νησιά για μεταφορικούς σκοπούς και για αντιμετώπιση καταστάσεων ανάγκης μπορεί να εξυπηρετηθεί με τη βελτίωση-συμπλήρωση του υπάρχοντος δικτύου ελικοδρομίων στο βαθμό που αυτή απαιτείται.

Η κάλυψη της υστέρησης που διαπιστώνεται στις υποδομές υγείας και εκπαίδευσης είναι απαραίτητη προϋπόθεση για την ολοκληρωμένη ανάπτυξη.

Στον τομέα της υγείας οι παρεμβάσεις αναφέρονται στην ολοκλήρωση , στην επέκταση, συμπλήρωση και βελτίωση της υποδομής και του εξοπλισμού των νοσοκομειακών μονάδων, των κέντρων υγείας και των αγροτικών ιατρείων. Η εφαρμογή της τηλεϊατρικής για απομονωμένες μονάδες, που προσφέρει δυνατότητες για άμεση βελτίωση των παρεχομένων υπηρεσιών, ενισχύεται στα πλαίσια του τομειακού προγράμματος για την ΚτΠ.

Οι δράσεις στον τομέα της πρόνοιας θα συμβάλλουν στην βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων και των μειονεκτούντων ατόμων και κοινωνικών ομάδων και στην δημιουργία δυνατότητας ένταξης στην αγορά εργασίας του γυναικείου οικονομικά ενεργού πληθυσμού.

Όσον αφορά στον τομέα της εκπαίδευσης, οι ανάγκες της Γ΄βάθμιας εκπαίδευσης προβλέπεται να καλυφθούν κυρίως από το Τομειακό Πρόγραμμα του Υπουργείου Παιδείας. Από το Περιφερειακό Πρόγραμμα προβλέπεται να καλυφθούν οι ανάγκες σε υποδομή της Α΄βάθμιας, της Β΄βάθμιας (περιλαμβανομένης της Τεχνολογικής Εκπαίδευσης) και της «άτυπης» εκπαίδευσης, ενώ επιδιώκεται ταυτόχρονα να χρηματοδοτηθεί και ο εκσυγχρονισμός των σχολικών υποδομών με ειδικό εξοπλισμό (σχολικές βιβλιοθήκες, ηλεκτρονικούς υπολογιστές, κ.λ.π.)

Στην συνέχεια αναφέρονται οι αναμενόμενοι δείκτες :

ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΚΡΟΩΝ	ΤΙΜΗ ΒΑΣΗΣ	ΤΙΜΗ ΣΤΟΧΟΣ
1. Επαρχιακή-διακοινοτική οδοποιία (χλμ βελτίωση)	1.485	220
2.Επιβατικά/εμπορευματικά λιμάνια στα οποία γίνονται παρεμβάσεις	14	3
3.Κλίνες (βελτίωση)-έργα υποδομής Υγείας	950	115
4.Κλίνες (βελτίωση)-έργα υποδομής Πρόνοιας	452	70
5.Αίθουσες διδασκαλίας (νέες)	1.996	85
ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ	ΤΙΜΗ ΒΑΣΗΣ	ΤΙΜΗ ΣΤΟΧΟΣ

1. Ποσοστό βελτιούμενων επαρχιακών/διακοινοτικών δρόμων		15%
2.Νέες θέσεις ελλιμενισμού σε επιβατικά/εμπορευματικά λιμάνια		2
3.Ποσοστό (νοσοκομειακών-προνοιακών) κλινών που υφίστανται βελτίωση & εκσυγχρονισμό		13,2 %
5.Αριθμός νέων θέσεων απασχόλησης που δημιουργούνται κατά την υλοποίηση (ανθρωποέτη)		1.170
ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ	ΤΙΜΗ ΒΑΣΗΣ	ΤΙΜΗ ΣΤΟΧΟΣ
1.Αριθμός νέων θέσεων απασχόλησης που δημιουργούνται κατά την λειτουργία		400

1.3. Αναβάθμιση και Προστασία του Αστικού και Ημιαστικού Περιβάλλοντος

Η προστασία και βελτίωση του Περιβάλλοντος στα αστικά, ημι-αστικά κέντρα και τους τουριστικούς οικισμούς που αποτελούν πόλους ανάπτυξης και που υφίστανται τις εντονότερες πιέσεις, συμβάλλει στην αναβάθμιση της ποιότητας ζωής και τη διατήρηση ή/και αύξηση της ελκτικότητάς τους, ενώ αποτελεί προτεραιότητα για τη γενικότερη ανάπτυξη των νομών της Περιφέρειας.

Συνολικά, για την διατήρηση και την αναβάθμιση του περιβάλλοντος σε επίπεδο ΠΕΠ προβλέπεται η διάθεση με χρηματοδότηση από το ΕΤΠΑ 57.396 χιλ ευρώ, τα οποία κατανέμονται στα διάφορα μέτρα του προγράμματος, και αφορούν κατά ποσοστό περίπου 75% δράσεις που αναφέρονται στην διαχείριση των υγρών και στερεών αποβλήτων, την διαχείριση των απορριμμάτων και την ορθολογική διαχείριση και προστασία των υδάτινων πόρων. Ειδικότερα, το παραπάνω ποσό κατανέμεται στα μέτρα 1.1.- «Τουριστικές υποδομές», 3.2.- «Υποδομές προστασίας και ανάδειξης του περιβάλλοντος σε αστικές και ημιαστικές περιοχές», 3.3.-«Ειδικές παρεμβάσεις Αστικής ανάπτυξης σε τοπικές ζώνες», 4.1.-«Βασικές υποδομές περιοχών της υπαίθρου» και 6.2.-«Βελτίωση ποιότητας ζωής και προστασία του περιβάλλοντος στα μικρά νησιά» .

Ενας μηχανισμός Τεχνικής Υποστήριξης προβλέπεται για τα Στερεά Απόβλητα και τα Λύματα.

Η προστασία και αναβάθμιση του οικιστικού περιβάλλοντος και η αύξηση της λειτουργικότητας των οικιστικών κέντρων θα συμβάλλουν στην βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων και στην αύξηση του τουριστικού ρεύματος προς τα κέντρα αυτά με την παράλληλη διεθνή προβολή τους και την έμμεση αύξηση των επισκεπτών σε όλους τους Νομούς και την Περιφέρεια. Η διασύνδεση με τον άξονα προτεραιότητας –1- για την βελτίωση των παρεχόμενων τουριστικών υπηρεσιών και την αύξηση της τουριστικής περιόδου μπορεί να επιτευχθεί μόνον αναδεικνύοντας το συγκριτικό πλεονέκτημα που παρέχουν τα αστικά και ημιαστικά κέντρα στον τομέα του τουρισμού – πολιτισμού δημιουργώντας ικανή προστιθέμενη αξία στο σύνολο της οικονομίας και της ανάπτυξης.

Στον άξονα αυτό περιλαμβάνονται παρεμβάσεις αναβάθμισης και ανασυγκρότησης του πολεοδομικού ιστού των αστικών, ημιαστικών και τουριστικών κέντρων μέσω εφαρμογής πολεοδομικών σχεδίων, αναπλάσεων αστικών κτιριακών συνόλων, δημιουργίας περιφερειακών οδικών προσπελάσεων και μέσω ρυθμίσεων για την κυκλοφοριακή αποσυμφόρηση και την οργάνωση της κυκλοφορίας.

Η οριστική επίλυση ή η βελτίωση των προβλημάτων της ύδρευσης και η διαχείριση των υγρών και στερεών αποβλήτων των περιοχών με υψηλή οικιστική ή τουριστική συγκέντρωση αποτελούν προτεραιότητα για την οικιστική ανάπτυξη.

Η φέρουσα ικανότητα των περιοχών που θα αναπτυχθούν τουριστικά πρέπει να λαμβάνεται υπόψιν συνεκτιμώντας την κατάταξη των περιοχών – ζωνών με βάση την ισχύουσα νομοθεσία 2601/98 και τις σχετικές υπουργικές αποφάσεις.. Ιδιαίτερη προσοχή θα πρέπει να δοθεί στη φέρουσα ικανότητα των υπο ανάπτυξη περιοχών που βρίσκονται σε περιοχές NATURA 2000.

Στους στόχους του άξονα περιλαμβάνονται ολοκληρωμένες παρεμβάσεις για την ανάπτυξη περιοχών που έχουν ανάγκη αναβάθμισης, που το αστικό περιβάλλον είναι υποβαθμισμένο ή/και που υπάρχει συγκέντρωση μη προνομιούχων ατόμων, μέσω της ανάδειξης κτιριακών συνόλων ειδικού ενδιαφέροντος, της αξιοποίησης ιστορικών κέντρων, της ανάδειξης και επανάχρησης βιομηχανικών κτιριακών συνόλων, της ενίσχυσης της επιχειρηματικότητας και του ανθρώπινου δυναμικού. Συνολικά, για τις ολοκληρωμένες δράσεις αστικής ανάπτυξης προβλέπονται 7.120.000 ευρώ από τα Μέτρα 3.3. και 3.4. του Άξονα.

Οι δράσεις θα προβλέπονται σε τοπικές ζώνες μικρής κλίμακας τόσο όσον αφορά τις υποδομές όσο και όσον αφορά το ανθρώπινο δυναμικό και θα αναφέρονται σε ολοκληρωμένη προσέγγιση αντιμετώπισης των προβλημάτων.

Στην συνέχεια αναφέρονται οι αναμενόμενοι δείκτες :

ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΚΡΟΩΝ	ΤΙΜΗ ΒΑΣΗΣ	ΤΙΜΗ ΣΤΟΧΟΣ
1. Πεζοδρομήσεις (σε M2)		7.000
2. Μήκος δρόμου που διαμορφώνεται (χλμ)	1.485	20
3. Δίκτυο Υδρευσης (μέτρα)		60.000
4. Δίκτυο Αποχέτευσης (μέτρα)		40.000
5. Συστήματα επεξεργασίας λυμάτων (ΒΙΟΚΑ)	9	4
6. Αριθμός Ολοκληρωμένων Παρεμβάσεων Αστικής Ανάπτυξης	0	2
7. Διαμόρφωση υπαίθριων & κοινόχρηστων χώρων στα πλαίσια ολοκληρωμένης αστικής ανάπτυξης (μ2)		18.500
ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ	ΤΙΜΗ ΒΑΣΗΣ	ΤΙΜΗ ΣΤΟΧΟΣ
1. Ποσοστό βελτιούμενων επαρχιακών/διακοινοτικών δρόμων		1,3%
2. Εξυπηρετούμενος πληθυσμός από δίκτυα ύδρευσης στα οποία γίνονται παρεμβάσεις (μόνιμοι κάτοικοι)	65.500	15.000
3. Εξυπηρετούμενος πληθυσμός από δίκτυα αποχέτευσης (μόνιμοι κάτοικοι)	66.000	5.500
4. Επωφελούμενοι ολοκληρωμένων παρεμβάσεων	65.500	4.350
5. Αριθμός νέων θέσεων απασχόλησης που δημιουργούνται κατά την υλοποίηση (ανθρωποέτη)		529
ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ	ΤΙΜΗ ΒΑΣΗΣ	ΤΙΜΗ ΣΤΟΧΟΣ
1. Αριθμός νέων θέσεων απασχόλησης που δημιουργούνται κατά την λειτουργία		130

1.4. Αειφόρος Ανάπτυξη της Υπαίθρου.

Η έννοια της υπαίθρου στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων, εκτός από την ενδοχώρα περιλαμβάνει και τα Μικρά Νησιά της Περιφέρειας, που λόγω μεγέθους, ειδικών συνθηκών και χαρακτηριστικών δεν συγκροτούν πόλους αστικής ανάπτυξης. Βασικά προβλήματα των νησιών αυτών που απορρέουν από την απομόνωση και μειονεκτικότητά τους προσεγγίζουν ανάλογα προβλήματα της ενδοχώρας.

Η διατήρηση, οργάνωση και εκσυγχρονισμός των αγροτικών δραστηριοτήτων με την βελτίωση των υποδομών και της βασικής αγροτικής υποδομής, με τις ολοκληρωμένες παρεμβάσεις ανάπτυξης ειδικών περιοχών και με την υποστήριξη συμπληρωματικών επιχειρηματικών δραστηριοτήτων στον αγροτικό χώρο λειτουργούν ως αντίβαρο στην τουριστική μονοειδίκευση. Η βελτίωση των υποδομών και της οργάνωσης του αλιευτικού τομέα είναι επίσης πρωταρχικής σημασίας. Η προστασία των δασών, του φυσικού περιβάλλοντος και των υδάτινων πόρων αποτελούν βασικούς στόχους για τα Ιόνια Νησιά.

Η βελτίωση των βασικών υποδομών αναφέρεται στο επαρχιακό ή δημοτικό οδικό δίκτυο και στις υποδομές περιβάλλοντος (ύδρευσης και αποχέτευσης) μη τουριστικών περιοχών της υπαίθρου και αποβλέπει στην εξυπηρέτηση του πληθυσμού των περιοχών αυτών.

Η περιβαλλοντική πολιτική για την ύπαιθρο συνδυάζει δράσεις τόσο προστασίας, όσο και ανάδειξης της ως φυσικού πλούτου και οικονομικού πόρου. Η αποκατάσταση του δασικού δυναμικού που έχει πληγεί από καταστροφές και η πρόληψη και προστασία από φυσικές καταστροφές αποτελεί στόχο του προγράμματος, παράλληλα με την επιδίωξη για προστασία και ανάδειξη του φυσικού περιβάλλοντος σε συνδυασμό με την δασοκομία, γεωργία και τη διατήρηση τοπίου και για την άρση της ρύπανσης του αγροτικού χώρου και των οικισμών της υπαίθρου με την δημιουργία υποδομών καλής διαβίωσης και υγιεινής των ζώων. Στόχος είναι η προστασία και ανάδειξη των ορεινών όγκων, των περιοχών ιδιαίτερου φυσικού κάλους, των φυσικών οικοσυστημάτων και των δασών για την διατήρηση και αξιοποίηση του μοναδικού φυσικού τοπίου των νησιών.

Η αναβάθμιση και ανασυγκρότηση των υποδομών του αγροτικού χώρου επιδιώκεται να επιτευχθεί μέσω της βελτίωσης των αγροτικών υποδομών και περιλαμβάνει δράσεις βελτίωσης του αγροτικού οδικού δικτύου για καλύτερη προσπέλαση και προστασία του αγροτικού χώρου, δράσεις μικρών υδροαρδευτικών έργων για την συλλογή επιφανειακών υδάτων κλπ .

Οι επενδύσεις στις αγροτικές εκμεταλλεύσεις στοχεύουν στην μείωση του κόστους παραγωγής, στην βελτίωση της ποιότητας και στον αναπροσανατολισμό της παραγωγής, στην βελτίωση του φυσικού περιβάλλοντος και τέλος στην προώθηση της διαφοροποίησης των δραστηριοτήτων του αγροτικού τομέα.

Η αντιμετώπιση της ελλειμματικότητας του υδάτινου ισοζυγίου για άρδευση και ύδρευση αποτελεί προτεραιότητα και επιδιώκεται με δράσεις που βελτιώνουν την διαχείριση των υδατικών πόρων (λιμνοδεξαμενές, αρδευτικά έργα, μικρά φράγματα κλπ), ενώ με έργα εγγείων βελτιώσεων (όπως έργα αντιπλημμυρικά, έργα διευθέτησης χειμάρρων, έργα επιχωματώσεων και αποστραγγίσεων και έργα προστασίας από την διάβρωση) επιδιώκεται η προστασία και διατήρηση του περιβάλλοντος και η αξιοποίηση των φυσικών και εδαφικών πόρων για την γεωργική εκμετάλλευση.

Στόχοι επίσης του προγράμματος είναι η παροχή υπηρεσιών υποστήριξης στον αγροτικό πληθυσμό κυρίως μέσω εκπόνησης ειδικών ερευνών-μελετών και η στροφή προς φυσικά, υγιεινά και παραδοσιακά προϊόντα, καθώς και η διατήρηση παραδοσιακών αγορών .

Ο αλιευτικός τομέας ενισχύεται κυρίως από παρεμβάσεις βελτίωσης των αλιευτικών καταφυγίων, με σκοπό την υποστήριξη των αλιέων, την βελτίωση των συνθηκών εργασίας τους, την διατήρηση της απασχολησιμότητας και την προσέλκυση νέων επαγγελματιών στον κλάδο.

Τέλος, επιδιώκεται η ανάπτυξη ορεινών και μειονεκτικών περιοχών με πιλοτικού χαρακτήρα πολιτικές που προωθούν την πολυ-τομεακή και ολοκληρωμένη προσέγγιση στην ανάπτυξη με σκοπό τη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης των αγροτών και τη συγκράτηση του αγροτικού δυναμικού. Οι παρεμβάσεις αυτές περιλαμβάνουν δράσεις για τη βελτίωση των βασικών υποδομών των ειδικών αυτών

περιοχών, των αγροτικών υποδομών, την αναβάθμιση του δομημένου περιβάλλοντος των οικισμών (ανακαίνιση και ανάπτυξη οικισμών, αρχιτεκτονικά στοιχεία υπαίθρου), και ενισχύσεις για τη βελτίωση των γεωργικών εκμεταλλεύσεων, καθώς και της μεταποίησης και εμπορίας γεωργικών προϊόντων και τη δημιουργία συμπληρωματικών τομέων απασχόλησης και ήπιας τουριστικής και βιοτεχνικής ανάπτυξης (με την ενίσχυση αγροτουριστικών και βιοτεχνικών δραστηριοτήτων). Για την υλοποίηση του σχεδιασμού αυτού προβλέπονται συνολικά 8.828,9 χιλ. ευρώ από τα Μέτρα 4.13., 4.14. του Άξονα –4- και το Μέτρο 5.4 του Άξονα –5-.

Όλες οι ανωτέρω αναφερόμενες παρεμβάσεις στοχεύουν στην δημιουργία των προϋποθέσεων για μία αειφόρο ανάπτυξη της υπαίθρου στην Περιφέρεια, που θα στηρίζεται στη ορθολογική διαχείριση του περιβάλλοντος και των φυσικών πόρων και θα έχει αποτέλεσμα την συγκράτηση του πληθυσμού στην ενδοχώρα με την ανάπτυξη του πρωτογενούς τομέα.

Στην συνέχεια αναφέρονται οι αναμενόμενοι δείκτες :

ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΚΡΟΩΝ	ΤΙΜΗ ΒΑΣΗΣ	ΤΙΜΗ ΣΤΟΧΟΣ
1. Δασική Οδοποιία (χλμ)	190	40
2. Αγροτική Οδοποιία (χλμ)	6.106	220
3. Αριθμός επενδυτικών σχεδίων αγροτικών προϊόντων που θα	31.529 εκμετ.	350
4. Αριθμός ΟΠΑΑΧ	0	1
5. Πλήθος χωριών-οικισμών στους οποίους γίνονται παρεμβάσεις ανάπλασης	41	3
6. Αρδευτικά Δίκτυα (χλμ)	93	20
7. Αλιευτικά Καταφύγια	17	3 ή 80 θέσεις
ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ	ΤΙΜΗ ΒΑΣΗΣ	ΤΙΜΗ ΣΤΟΧΟΣ
1. Στρέμματα δάσους στα οποία γίνονται παρεμβάσεις	212.000	20.000

2. Ωφελούμενες γεωργικές εκμεταλλεύσεις στο σύνολο των γεωργικών εκμεταλλεύσεων		1 %
3. Αριθμός στρεμμάτων που αρδεύονται	35.000	5.000
4.Επωφελούμενος αγροτικός πληθυσμός ζωνών ΟΠΑΑΧ	147.600	5.448
5.Αριθμός νέων θέσεων απασχόλησης που δημιουργούνται κατά την υλοποίηση (ανθρωποέτη)		564
ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ	ΤΙΜΗ ΒΑΣΗΣ	ΤΙΜΗ ΣΤΟΧΟΣ
1.Αριθμός νέων θέσεων απασχόλησης που δημιουργούνται κατά την λειτουργία		180

1.5. Ενίσχυση του Ανθρώπινου Δυναμικού

Στην νέα παγκόσμια οικονομική πραγματικότητα, η ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού, η βελτίωση της παραγωγικότητας, η προώθηση μίας αγοράς εργασίας ανοικτής σε όλους, η εξειδικευμένη και ολοκληρωμένη παρέμβαση με την παράλληλη κινητοποίηση και συμμετοχή των τοπικών φορέων, αναδεικνύονται σε στρατηγικούς αναπτυξιακούς παράγοντες .

Οι παρεμβάσεις στο ανθρώπινο δυναμικό της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων προσδιορίζονται από τις τοπικές αναπτυξιακές ανάγκες και προτεραιότητες και πρόκειται να καλυφθούν από το Τομεακό και το Περιφερειακό Πρόγραμμα. Σύμφωνα με τις κατευθύνσεις του Υπουργείου Απασχόλησης & Κοινωνικής Προστασίας. ο άξονας προτεραιότητας που αναφέρεται στο ανθρώπινο δυναμικό περιλαμβάνει τους ακόλουθως αναφερομένους τύπους δράσεων με τους αντίστοιχους στόχους, με παράλληλη επιδίωξη μη επικάλυψης μεταξύ των τομεακών και περιφερειακών ενεργειών.

Η πρόληψη και η καταπολέμηση της ανεργίας και η βελτίωση της απασχολησιμότητας αποτελούν σημαντικό στόχο. Επιδιώκεται η καταπολέμηση της ανεργίας των νέων, της μακροχρόνιας ανεργίας, της ανεργίας των γυναικών και των μειονεκτούντων

κοινωνικών ομάδων και η προώθηση ειδικοτήτων που παρουσιάζουν συγκριτικά πλεονεκτήματα, ενισχύουν παραγωγικούς κλάδους ή εκσυγχρονίζουν τις τοπικές οικονομίες .

Άλλος στόχος είναι η βελτίωση της παραγωγικότητας και αποτελεσματικότητας και η σταθεροποίηση της απασχόλησης των εργαζομένων στον ιδιωτικό τομέα και των αυτοαπασχολούμενων με έμφαση στον αγροτικό πληθυσμό, τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις, τις γυναίκες εργαζόμενες καθώς και των αυτοαπασχολούμενων στα μικρά νησιά.

Οι παραπάνω στόχοι επιτυγχάνονται με την ανάπτυξη δράσεων κατάρτισης, επανακατάρτισης των παραπάνω κατά κύριο λόγο κατηγοριών του ανθρώπινου δυναμικού της Π.Ι.Ν., μέσω των οποίων επιδιώκεται :

*αφενός ο προσανατολισμός και η αύξηση της απασχόλησης σε σύγχρονα επαγγέλματα και επαγγέλματα που αναφέρονται στην κοινωνική οικονομία στην τεχνολογία και στην κοινωνία της πληροφορίας, στην περιβαλλοντική πολιτική καθώς και στους τομείς του πολιτισμού και του τουρισμού και

*αφετέρου η υποστήριξη δράσεων που συγχρηματοδοτούνται από τα άλλα Διαρθρωτικά Ταμεία και συνδέονται με την υλοποίηση των προτεραιοτήτων του ΠΕΠ.

Η υλοποίηση τοπικών πρωτοβουλιών απασχόλησης με τη συμμετοχή των τοπικών κοινωνιών είναι επίσης στόχος προτεραιότητας. Επιδιώκεται η προώθηση μιας αγοράς εργασίας ανοικτής σε όλους με δράσεις και παρεμβάσεις που απευθύνονται σε ευπαθείς ή μειονεκτούσες κατηγορίες ατόμων ή ομάδων πληθυσμού, καθώς και με εξειδικευμένες παρεμβάσεις για ανέργους ή υποαπασχολούμενους σε υποβαθμισμένες περιοχές ή/και σε τομείς που αντιμετωπίζουν ιδιαίτερα προβλήματα απασχόλησης και με απώτερο στόχο την ενεργό συμμετοχή όλων στην ανάπτυξη της κοινωνίας και στην αγορά εργασίας.

Πρόσθετος στόχος είναι η εξασφάλιση ίσων ευκαιριών πρόσβασης και ένταξης των γυναικών στην αγορά εργασίας, ώστε να αυξηθεί στο μέγιστο δυνατό βαθμό το ποσοστό συμμετοχής τους στο εργατικό δυναμικό και να καταπολεμηθούν φαινόμενα

αποκλεισμού, μέσω της υποστήριξης και κοινωνικής μέριμνας για εξαρτώμενες ομάδες του πληθυσμού και την προώθηση της γυναικείας επιχειρηματικότητας.

Τέλος, μέσω ολοκληρωμένων παρεμβάσεων αγροτικής ανάπτυξης στις οποίες συμμετέχει και το Ε.Κ.Τ. θα επιδιωχθεί η ανασυγκρότηση των ορεινών ή απομακρυσμένων αγροτικών περιοχών και η δημιουργία απασχόλησης, στα πλαίσια των αντίστοιχων ολοκληρωμένων πολιτικών του Άξονα Προτεραιότητας –4-.

Στη συνέχεια αναφέρονται οι αναμενόμενοι δείκτες :

ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΚΡΟΩΝ	ΤΙΜΗ ΒΑΣΗΣ	ΤΙΜΗ ΣΤΟΧΟΣ
1.Καταρτιζόμενοι-καταρτιζόμενες	79.500	3.170
2.Αριθμός ατόμων που ωφελούνται από λοιπές δράσεις		700
3. Αριθμός ΤΠΑ	0	5
4. Δομές υποστήριξης ανθρώπινου δυναμικού	35	53
ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ	ΤΙΜΗ ΒΑΣΗΣ	ΤΙΜΗ ΣΤΟΧΟΣ
1.Ποσοστό καταρτιζομένων επί του οικονομικά ενεργού πληθυσμού		4,0 %
2.Καταρτιζόμενοι σε βασικές δεξιότητες ΤΠΕ επί συνόλου καταρτιζομένων		16 %
3. Εξυπηρετούμενος πληθυσμός από δομές υποστήριξης ανθρώπινου δυναμικού επί συνόλου παιδικού-γεροντικού πληθυσμού		3,5 %
4.Δυνητικά ωφελούμενος πληθυσμός από ΤΠΑ		6.620
54.Αριθμός νέων θέσεων απασχόλησης που δημιουργούνται κατά την υλοποίηση (ανθρωποέτη)		1.240

ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ	ΤΙΜΗ ΒΑΣΗΣ	ΤΙΜΗ ΣΤΟΧΟΣ
1.Αριθμός νέων θέσεων απασχόλησης που δημιουργούνται κατά την λειτουργία		180

1.6.. Ειδικές Δράσεις για την Ανάπτυξη και Προστασία των Μικρών Νησιών

Η προστασία των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών των μικρών κοινωνιών των μικρών νησιών της Περιφέρειας, σε συνδυασμό με την λελογισμένη ανάπτυξη τους απαιτούν μια ιδιαίτερη πολιτική παρέμβαση στους τομείς ανάπτυξης, με γνώμονα τη μείωση της περιφερειακότητας και την παραμονή του πληθυσμού στα νησιά αυτά.

Η βελτίωση των υποδομών με την παράλληλη επίλυση βασικών προβλημάτων που αφορούν στην ποιότητα ζωής είναι αναγκαία προϋπόθεση της βιωσιμότητάς τους.

Η βελτίωση της προσβασιμότητας προς/από τα νησιά αλλά και στο εσωτερικό τους αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για την άρση της απομόνωσης και την καλύτερη εξυπηρέτηση των κατοίκων τους. Πρόσθετα συνεισφέρει στην ευκολότερη πρόσβαση των τουριστών. Παρεμβάσεις στα μικρά λιμάνια των νησιών και στην οδοποιία προβλέπονται στον τομέα των μεταφορών.

Η προστασία του περιβάλλοντος που είναι απαραίτητη προϋπόθεση για την παραμονή του πληθυσμού, θα εξυπηρετηθεί με δράσεις επίλυσης των προβλημάτων ύδρευσης και παρεμβάσεις για τη διαχείριση των αποβλήτων.

Οι δράσεις που αφορούν τις υποδομές στους τομείς γεωργίας και αλιείας που αποτελούν παράλληλα με τον τουρισμό, τους βασικούς τομείς απασχόλησης των κατοίκων, αποβλέπουν στην βελτίωση των συνθηκών παραγωγής και του παραγομένου προϊόντος και στον εκσυγχρονισμό των δραστηριοτήτων. Οι δράσεις του τομέα γεωργίας στα μικρά νησιά θα χρηματοδοτηθούν μέσα από τον άξονα προτεραιότητας για την "Ανάπτυξη της Υπαίθρου".

Στον τομέα της αλιείας βασικά επιδιώκεται η στήριξη του παραγωγικού δυναμικού με δράσεις που κυρίως αναφέρονται στην βελτίωση των υποδομών (όπως τα αλιευτικά καταφύγια).

Η ήπια ανάπτυξη του τουρισμού μέσω της ενίσχυσης των υποδομών (θαλάσσιος τουρισμός) από τον παρόντα Άξονα, σε συνδυασμό με τον εκσυγχρονισμό των τουριστικών καταλυμάτων, καθώς και τις δυνατότητες ανάδειξης και αξιοποίησης των πολιτιστικών μνημείων (μέσω των αντίστοιχων δράσεων του Άξονα Προτεραιότητας – 1-) θα προσδώσει πρόσθετες ευκαιρίες απασχόλησης και πρόσθετους πόρους στους κατοίκους των Μικρών Νησιών.

Οι πόροι και οι δράσεις που προβλέπονται στον Άξονα –6- είναι οι ελάχιστοι, αφού για δράσεις στον Κοινωνικό (Υγεία/Πρόνοια, Εκπαίδευση), Πολιτιστικό, Οικονομικό Τομέα, καθώς και για δράσεις Ανθρώπινου Δυναμικού είναι δυνατόν να ενισχύονται από τους αντίστοιχους Άξονες του ΠΕΠ. Επιπρόσθετα, δράσεις στα Μικρά Νησιά μπορούν να χρηματοδοτηθούν και από άλλους Άξονες του Προγράμματος εφόσον οι διατιθέμενοι πόροι στον Άξονα –6- δεν επαρκούν.

Στην συνέχεια αναφέρονται οι αναμενόμενοι δείκτες :

ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΚΡΟΩΝ	ΤΙΜΗ ΒΑΣΗΣ	ΤΙΜΗ ΣΤΟΧΟΣ
1. Επαρχιακή/διακοινοτική οδοποιία (χλμ)	94	16
2.Επιβατικά/εμπορευματικά λιμάνια στα οποία γίνονται παρεμβάσεις	11	6
3. Δίκτυο ύδρευσης (χλμ)		10
4. Αριθμός λιμένων αναψυχής	1	1
5. Νέες θέσεις ελλιμενισμού		120
ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ	ΤΙΜΗ ΒΑΣΗΣ	ΤΙΜΗ ΣΤΟΧΟΣ
1. Εξυπηρετούμενος πληθυσμός από παρεμβάσεις στα Μικρά Νησιά	8.935 κάτοικοι	8.935

2.Αριθμός νέων θέσεων απασχόλησης που δημιουργούνται κατά την υλοποίηση		166
ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ	ΤΙΜΗ	ΤΙΜΗ
1.Αριθμός νέων θέσεων απασχόλησης που δημιουργούνται κατά την λειτουργία (ανθρωποέτη)		40

1.7. Τεχνική Βοήθεια

Η Τεχνική Βοήθεια προβλέπεται να υποστηρίξει, διοικητικά και τεχνικά, το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα για την έγκαιρη και αποδοτική εφαρμογή του και θα χρηματοδοτηθεί από το ΕΤΠΑ, το ΕΓΤΠΕ και το ΕΚΤ.

Η υποστήριξη αναφέρεται κυρίως σε μελέτες διερευνητικές, αναπτυξιακές και προσανατολισμού για την εξειδίκευση των δράσεων, μελέτες σκοπιμότητας και οικονομοτεχνικές μελέτες.

Επίσης υποστηρίζονται οι διοικητικοί μηχανισμοί του Προγράμματος, αλλά και των Φορέων Υλοποίησης, για την προετοιμασία, την παρακολούθηση την διαχείριση και την αξιολόγηση του προγράμματος και των έργων / ενεργειών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2. Μέτρα του Προγράμματος

Για την επίτευξη των στόχων κάθε άξονα προτεραιότητας του Περιφερειακού Επιχειρησιακού Προγράμματος, προβλέπονται συγκεκριμένα Μέτρα μέσα στα οποία θα ενταχθούν τα αντιστοιχούντα έργα και ενέργειες, ώστε να δομηθεί ένα συνεκτικό Αναπτυξιακό Πρόγραμμα.

Κατωτέρω αναλύονται τα Μέτρα του Προγράμματος αναλυτικά όσον αφορά το ταμείο χρηματοδότησης, τους επιδιωκόμενους στόχους, τις περιοχές εφαρμογής, τους φορείς υλοποίησης και τις επί μέρους προβλεπόμενες δράσεις. Για κάθε μέτρο προσεγγίζεται κατά το δυνατόν το κόστος του στα πλαίσια του Προγράμματος.

Ο επακριβής προσδιορισμός των μέτρων και της χρηματοοικονομικής κατανομής θα γίνει από το Συμπλήρωμα Προγραμματισμού .

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι οι δράσεις των τομέων Πολιτισμού, Εκπαίδευσης / Κατάρτισης και Υγείας / Πρόνοιας δεν έχουν καταμερισθεί σε πολλά μέτρα του Προγράμματος, αλλά μόνον στα τρία συγκεκριμένα μέτρα που αναφέρονται σε αυτούς τους Τομείς, ώστε να υπάρχει καλύτερη εποπτεία του Προγράμματος

- ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 1: ΠΟΙΟΤΙΚΗ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΛΟΙΠΩΝ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ.

Μέτρο 1.1. : Τουριστικές Υποδομές

ΣΥΝΟΠΤΙΚΑ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ: η Δημόσια Δαπάνη του Μέτρου ανέρχεται στο 31,6 % του Άξονα Προτεραιότητας (ΕΤΠΑ).

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟΙ ΤΕΛΙΚΟΙ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ.

Υπηρεσίες Υπουργείων Ανάπτυξης και ΠΕΧΩΔΕ, Περιφέρειας, Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων, Δήμων, Κοινοτήτων, Λιμενικά ταμεία, Ν.Π.Δ.Δ., Ν.Π.Ι.Δ. μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα , κλπ.

ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ.

Το σύνολο των τουριστικών περιοχών της Περιφέρειας , παράκτιων και της ενδοχώρας.

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ.

Το μέτρο περιλαμβάνει επιλεκτικές επεμβάσεις για την δημιουργία - βελτίωση – ολοκλήρωση τουριστικών υποδομών που εξυπηρετούν τις ανεπτυγμένες και αναπτυσσόμενες τουριστικά περιοχές της Περιφέρειας. Ειδικότερα περιλαμβάνει επεμβάσεις σε δημόσιους χώρους εξυπηρέτησης τουριστών (με πιθανή συνεκμετάλλευση με ιδιώτες), επιλεκτικές παρεμβάσεις σε τουριστικούς οικισμούς, παράκτιες και μη παράκτιες τουριστικές περιοχές για την εξυπηρέτηση των τουριστών και την ανάδειξη του περιβάλλοντος ως τουριστικού πόρου και τη δημιουργία υποδομών ειδικών μορφών τουρισμού (θαλάσσιος, εναλλακτικός).

ΥΨΟΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ : για τις δημόσιες δράσεις 100% του επιλέξιμου κόστους.

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ.

Στόχος του Μέτρου είναι η αναβάθμιση του τουριστικού τομέα της Περιφέρειας, μέσω της βελτίωσης των υποδομών που εξυπηρετούν άμεσα τον τομέα, με σκοπό την ποιοτική διαφοροποίηση του προσφερόμενου προϊόντος, τη μείωση της εποχικότητας και την προσέλκυση επενδυτών στις νέες μορφές τουρισμού και τουριστών υψηλού εισοδήματος.

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΤΕΥΞΗ ΤΩΝ ΣΤΟΧΩΝ

1. Δημιουργία - βελτίωση εγκαταστάσεων και επεμβάσεις σε δημόσιους χώρους εξυπηρέτησης τουριστών.
2. Ολοκλήρωση – Δημιουργία κύριων και υποστηρικτικών Λιμενικών υποδομών κρουαζιεροπλοίων.
3. Δημιουργία Λιμένων εξυπηρέτησης τουριστικών σκαφών μικρής κλίμακας (τουριστικά αγκυροβόλια ενταγμένα στο ΕΣΥΛΑ)
4. Ολοκλήρωση λιμένων εξυπηρέτησης τουριστικών σκαφών μεγάλης κλίμακας (Μαρίνες) με ιδιωτική συμμετοχή. (Εργα γέφυρες Β' ΠΕΠ)
5. Υποδομές και δράσεις για την ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών Τουρισμού
6. Επιλεκτικές παρεμβάσεις σε τουριστικούς οικισμούς, παράκτιες και μη τουριστικές περιοχές για την ανάδειξη του περιβάλλοντος ως τουριστικού πόρου.

Μέτρο 1.2. : Ιδιωτικές τουριστικές υποδομές & αύξηση της ανταγωνιστικότητας τουριστικών Μ.Μ.Ε.

Διάρκεια εφαρμογής.

Από 01/01/2000 έως 31/12/2006

ΣΥΝΟΠΤΙΚΑ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ: η Δημόσια Δαπάνη του Μέτρου ανέρχεται στο 18,1 % του Άξονα Προτεραιότητας (ΕΤΠΑ).

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟΙ ΤΕΛΙΚΟΙ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ.

Δ/ση Σχεδιασμού & Ανάπτυξης της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων ή/και ο Ε.Φ.Δ. όπως αυτός θα καθορισθεί, κλπ.

ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ.

Το σύνολο του χώρου της Περιφέρειας .

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ.

Το μέτρο ενισχύει την αναβάθμιση και τον εκσυγχρονισμό των ξενοδοχείων και των τουριστικών καταλυμάτων, καθώς και τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των τουριστικών ΜΜΕ, κυρίως με δράσεις που σχετίζονται με Τεχνολογίες Πληροφορικής & Επικοινωνίας .

ΥΨΟΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ : με βάση τα εγκεκριμένα καθεστώτα ενίσχυσης.

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ.

Στόχος του μέτρου είναι η προώθηση της επιχειρηματικότητας και η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της τοπικής οικονομίας, μέσω του εκσυγχρονισμού του τουριστικού τομέα, με σκοπό τη δημιουργία θετικών πολλαπλασιαστικών επιδράσεων στο περιφερειακό επίπεδο .

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΤΕΥΞΗ ΤΩΝ ΣΤΟΧΩΝ

- 1.Εκσυγχρονισμός ξενοδοχειακών μονάδων με εφαρμογή των κινήτρων του Αναπτυξιακού Νόμου
- 2.Εκσυγχρονισμός-αναβάθμιση ξενοδοχειακών μονάδων, καθώς και των τουριστικών καταλυμάτων με εφαρμογή των κινήτρων του Κανονισμού 70/2001 (ή άλλου Καθεστώτος Ενίσχυσης)
- 3.Βελτίωση ανταγωνιστικότητας ξενοδοχειακών μονάδων καθώς και των τουριστικών καταλυμάτων μέσω δράσεων ΤΠΕ, με εφαρμογή των κινήτρων του Κανονισμού 70/2001 (ή άλλου Καθεστώτος Ενίσχυσης)

Μέτρο 1.3. : Τουριστική προβολή

Διάρκεια εφαρμογής.

Από 01/01/2000 έως 31/12/2006

ΣΥΝΟΠΤΙΚΑ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ: η Δημόσια Δαπάνη του Μέτρου ανέρχεται στο 3,5 % του Άξονα Προτεραιότητας(ΕΤΠΑ).

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟΙ ΤΕΛΙΚΟΙ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ.

Περιφέρεια Ιονίων Νήσων και Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις, κλπ.

ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ.

Το σύνολο του χώρου της Περιφέρειας.

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ.

Το Μέτρο περιλαμβάνει ενέργειες τουριστικής προβολής των Ιονίων Νήσων, όπως συμμετοχή σε εκθέσεις, συνέδρια, εκδηλώσεις τουριστικού ενδιαφέροντος, παραγωγή και διακίνηση έντυπου και ηλεκτρονικού υλικού τουριστικής διαφήμισης και προβολής, δημιουργία και καθιέρωση μόνιμων περιφερειακών συνεδρίων και εκδηλώσεων αναγνωρισμένου διεθνούς κύρους και συμμετοχής.

ΥΨΟΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ : για τις δημόσιες δράσεις 100% του επιλέξιμου κόστους.

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ.

Στόχος του Μέτρου είναι η αναβάθμιση του τουριστικού τομέα της Περιφέρειας, μέσω της προβολής των συγκριτικών πλεονεκτημάτων των νησιών, με σκοπό την προσέλκυση ποιοτικού τουρισμού, επενδύσεων σε νέες μορφές εναλλακτικού τουρισμού και την ανάπτυξη και διαφοροποίηση εν γένει του τουριστικού προϊόντος.

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΤΕΥΞΗ ΤΩΝ ΣΤΟΧΩΝ

- 1.Ενέργειες τουριστικής προβολής Περιφέρειας
- 2.Ενέργειες τουριστικής προβολής Νομών

Μέτρο 1.4. : Πολιτιστικές υποδομές και Υπηρεσίες

Διάρκεια εφαρμογής.

Από 01/01/2000 έως 31/12/2006

ΣΥΝΟΠΤΙΚΑ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ: η Δημόσια Δαπάνη του Μέτρου ανέρχεται στο 27,1 % του Άξονα Προτεραιότητας (ΕΤΠΑ).

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟΙ ΤΕΛΙΚΟΙ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ.

Υπουργείο Πολιτισμού, Υπηρεσίες Περιφέρειας, Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων, Δήμοι, Κοινότητες, Εφορείες Αρχαιοτήτων, Πανεπιστήμια, Ν.Π.Δ.Δ., Ν.Π.Ι.Δ. μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, κλπ.

ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ.

Όλες οι περιοχές της Περιφέρειας που παρουσιάζουν πολιτιστικό ενδιαφέρον .

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ.

Το μέτρο περιλαμβάνει δράσεις αποκατάστασης και ανάδειξης των μνημείων και ιστορικών αρχιτεκτονικών συνόλων της Περιφέρειας, συντήρηση και ανάδειξη ιστορικού και αρχαιολογικού υλικού, Μουσεία, αρχαιολογικούς χώρους, διοργάνωση συνεδρίων περιφερειακής/εθνικής/διεθνούς εμβέλειας με αντικείμενο την επτανησιακή τέχνη και δημιουργία, καθώς και έργα υποδομών στήριξης της ειδικής θεατρικής και μουσικής παράδοσης των Ιονίων. Τέλος περιλαμβάνει έργα δημιουργίας μέσων και πολυμέσων για την διάχυση και διακίνηση της πολιτιστικής πληροφορίας.

ΥΨΟΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ : για τις δημόσιες δράσεις 100% του επιλέξιμου κόστους.

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ.

Το μέτρο στοχεύει στην ανάδειξη και διατήρηση του πολιτισμού και της πολιτιστικής φυσιογνωμίας όλων των Ιονίων νησιών, ώστε αυτό το συγκριτικό πλεονέκτημα της περιφέρειας να αναβαθμιστεί και να αξιοποιηθεί περαιτέρω.

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΤΕΥΞΗ ΤΩΝ ΣΤΟΧΩΝ

1. Αποκατάσταση και ανάδειξη της ιστορικής και μνημειακής κληρονομιάς.
2. Διασύνδεση των μνημείων και πολιτιστικών χώρων (π.χ. ιστορικές και πολιτιστικές διαδρομές.)
3. Υποδομές και ανάδειξη του ιστορικού και αρχαιολογικού υλικού της Π.Ι.Ν
4. Υποδομές και στήριξη της θεατρικής και μουσικής πολιτιστικής παράδοσης.
5. Έργα Μουσείων
6. Έργα ανάδειξης και ενοποίησης αρχαιολογικών χώρων
7. Αξιοποίηση παραδοσιακών αρχιτεκτονικών συνόλων και κτιρίων
8. Διοργάνωση συνεδρίων περιφερειακής/εθνικής/διεθνούς εμβέλειας με αντικείμενο την επανησιακή τέχνη και δημιουργία

Μέτρο 1.5. : Καλλιέργεια Καινοτομίας - Έρευνα και Τεχνολογία - Κοινωνία της Πληροφορίας

Διάρκεια εφαρμογής.

Από 01/01/2000 έως 31/12/2006

ΣΥΝΟΠΤΙΚΑ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ: η Δημόσια Δαπάνη του Μέτρου ανέρχεται στο 10,3 % του Άξονα Προτεραιότητας (ΕΤΠΑ).

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟΙ ΤΕΛΙΚΟΙ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ.

α. Όσον αφορά τα Ερευνητικά Προγράμματα: Γ.Γ.Ε.Τ.

β. Για τις λοιπές δράσεις: Περιφέρειες, Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις, Δήμοι & Κοινότητες, Πανεπιστημιακά Ιδρύματα, Επιμελητήρια και ΝΠΔΔ, ΝΠΙΔ μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, κλπ.

ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ.

Το σύνολο του χώρου της ΠΙΝ.

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ.

Το μέτρο προωθεί την Έρευνα-Τεχνολογία, την ΚτΠ και την Καινοτομία μέσω:

α. της μεταφοράς πρότυπων εφαρμογών της έρευνας και τεχνολογίας καθώς και της υλοποίησης ερευνητικών προγραμμάτων σε αντικείμενα που απασκοπούν κυρίως στη βελτίωση της ποιότητας ζωής,

β. της υλοποίησης δράσεων που αφορούν την ΚτΠ οι οποίες προωθούνται σε συνέργια με αυτές του Τομεακού προγράμματος και αφορούν την εξυπηρέτηση του πολίτη και τη στήριξη της επιχειρηματικότητας και

γ. ενεργειών που επικεντρώνονται στη δημιουργία νέου τύπου υπηρεσιών που σχετίζονται άμεσα με τις περιφερειακές ανάγκες (στήριξη της επιχειρηματικότητας, της περιφερειακής ταυτότητας και της αιφόρου ανάπτυξης).

ΥΨΟΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ :

Α. για τις δημόσιες δράσεις 100% του επιλέξιμου κόστους.

Β. για τις λοιπές δράσεις με βάση τα εγκεκριμένα καθεστώτα ενίσχυσης.

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ.

Στόχος του μέτρου είναι η δημιουργία σταθερής βάσης ανάπτυξης της επιχειρηματικότητας και βελτίωσης της ποιότητας ζωής, με χρήση των αποτελεσμάτων και μεθόδων της έρευνας και τεχνολογίας και της κοινωνίας της πληροφορίας και την εφαρμογή καινοτόμων μεθόδων.

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΤΕΥΞΗ ΤΩΝ ΣΤΟΧΩΝ

1. Ενίσχυση, εκσυγχρονισμός και αναβάθμιση υφισταμένων και δημιουργία νέων ερευνητικών δομών
2. Ερευνητικά προγράμματα σε αντικείμενα που αποσκοπούν στην βελτίωση της ποιότητας ζωής.
3. Δράσεις προώθησης της ηλεκτρονικής λειτουργίας των δημοσίων υπηρεσιών (ηλεκτρονική διακίνηση εγγράφων κλπ)
4. Ειδικός εξοπλισμός και εφαρμογές για τη στήριξη της επιχειρηματικής ανάπτυξης (ειδικές τράπεζες πληροφοριών, infodesks κλπ)
5. Δράσεις παραγωγής καινοτόμων υπηρεσιών στους παραγωγικούς τομείς και γενικότερα στο περιβάλλον και το κοινωνικο-οικονομικό περιφερειακό σύστημα

Μέτρο 1.6. :Διεύρυνση και εκσυγχρονισμός του μεταποιητικού τομέα

Διάρκεια εφαρμογής.

Από 01/01/2000 έως 31/12/2006

ΣΥΝΟΠΤΙΚΑ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ: η Δημόσια Δαπάνη του Μέτρου ανέρχεται στο 9,4 % του Άξονα Προτεραιότητας (ΕΤΠΑ).

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟΙ ΤΕΛΙΚΟΙ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ.

α. Όσον αφορά τις δράσεις ενίσχυσης της Επιχειρηματικότητας: Δι.Σ.Α. Περιφέρειας ή/και ο Ε.Φ.Δ. όπως αυτός θα καθορισθεί, κλπ.

β. Όσον αφορά τις Περιοχές Υποδοχής Επιχειρήσεων: Γενική Γραμματεία Βιομηχανίας, κλπ.

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ.

Το μέτρο απευθύνεται στις μεταποιητικές ΜΜΕ με: δράσεις δημιουργίας, βελτίωσης και επέκτασης Περιοχών Υποδοχής Επιχειρήσεων, ενισχύσεις δημιουργίας-εκσυγχρονισμού-μετεγκατάστασης των ΜΜΕ και δράσεις εφαρμογής νέων και καινοτόμων τεχνολογιών στην παραγωγική, λειτουργική και οργανωτική δομή τους.

ΥΨΟΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ : με βάση τα εγκεκριμένα καθεστώτα ενίσχυσης.

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ.

Στόχος του μέτρου είναι η προώθηση της επιχειρηματικότητας και η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της τοπικής οικονομίας, μέσω του εκσυγχρονισμού του μεταποιητικού τομέα με σκοπό τη δημιουργία θετικών πολλαπλασιαστικών επιδράσεων στο περιφερειακό επίπεδο.

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΤΕΥΞΗ ΤΩΝ ΣΤΟΧΩΝ

1. Δημιουργία – εκσυγχρονισμός μεταποιητικών επιχειρήσεων
2. Δημιουργία, επέκταση, εκσυγχρονισμός χώρων παραγωγής, αποθήκευσης και διοίκησης της επιχείρησης
3. Εξορθολογισμός, διαφοροποίηση, εκσυγχρονισμός διαδικασιών παραγωγής και διοίκησης επιχείρησης

- 4.Εφαρμογή συστημάτων διασφάλισης ποιότητας προϊόντων
- 5.Δράσεις μετεγκατάστασης των οχλουσών μεταποιητικών μονάδων
- 6.Ανάπτυξη καινοτομιών στην παραγωγική διαδικασία
- 7.Δράσεις δημιουργίας, βελτίωσης και επέκτασης περιοχών υποδοχής επιχειρήσεων (ΒΙΠΕ, ΒΙΟΠΑ).

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 2: ΜΕΙΩΣΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΕΛΛΕΙΜΜΑΤΟΣ ΥΠΟΔΟΜΗΣ

Μέτρο 2.1. : Μεταφορές - Επικοινωνίες

Διάρκεια εφαρμογής.

Από 01/01/2000 έως 31/12/2006

ΣΥΝΟΠΤΙΚΑ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ: η Δημόσια Δαπάνη του Μέτρου ανέρχεται στο 51,8% του Άξονα Προτεραιότητας (ΕΤΠΑ).

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟΙ ΤΕΛΙΚΟΙ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ.

Υπουργεία ΠΕΧΩΔΕ, Δημόσιας Τάξης και Μεταφορών-Επικοινωνιών, Περιφέρειες, Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις, Λιμενικά Ταμεία, Ν.Π.Δ.Δ. και Ν.Π.Ι.Δ. μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, κλπ.

ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ.

Το σύνολο του χώρου της Περιφέρειας.

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ.

Το μέτρο περιλαμβάνει έργα βελτίωσης των λιμένων διαπεριφερειακής και ενδοπεριφερειακής σύνδεσης, συμπεριλαμβανομένων συμπληρωματικών έργων για τη λειτουργικότητά τους, όπως εκβαθύνσεις, κρηπιδώματα, προστατευτικοί κυματοθραύστες, διαμορφώσεις χερσαίας ζώνης, επιβατικοί σταθμοί, σύνδεση με το οδικό δίκτυο ή/και κατασκευή νέων λιμένων. Επίσης περιλαμβάνει ολοκληρωμένη βελτίωση τμημάτων του κύριου διαμήκη οδικού άξονα του κάθε Νομού και των συνδετήριων οδών προς τα κύρια αστικά και ημιαστικά κέντρα, όπως βελτίωση χάραξης, διαπλατύνσεις, παρακάμψεις οικισμών, έργα ηλεκτροφωτισμών, οδικών κόμβων, παρακάμψεις πόλεων, έργα διαγραμμίσεων, σηματοδότησης και οδικής ασφάλειας, καθώς και βελτιώσεις και συμπληρώσεις του λοιπού κύριου επαρχιακού οδικού δικτύου. Τέλος εμπεριέχει ενδεχομένως βελτιωτικές παρεμβάσεις στο υφιστάμενο δίκτυο ελικοδρομίων. Παρεμβάσεις στα αεροδρόμια για την βελτίωση των αεροπορικών επικοινωνιών αντιμετωπίζονται από τα Τομεακά Προγράμματα.

ΥΨΟΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ : για τις δημόσιες δράσεις 100% του επιλέξιμου κόστους.

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ.

Το μέτρο στοχεύει στην λειτουργική ολοκλήρωση της ενδο- και διαπεριφερειακής σύνδεσης με σκοπό την μείωση της περιφερειακότητας και τη βελτίωση των ενδο- και διαπεριφερειακών συναλλαγών στους παραγωγικούς τομείς, κυρίως μέσω της ολοκλήρωσης / βελτίωσης των εσωτερικών βασικών οδικών αξόνων των Νομών και των κύριων λιμένων.

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΤΕΥΞΗ ΤΩΝ ΣΤΟΧΩΝ

- 1.Βελτίωση-συμπλήρωση δικτύου λιμένων διαπεριφερειακής και ενδοπεριφερειακής κλίμακας
- 2.Ολοκληρωμένη βελτίωση τμημάτων του κύριου διαμήκη άξονα του κάθε Νομού και συνδετήριων οδών με τα κύρια αστικά και ημιαστικά κέντρα και τους τουριστικούς οικισμούς.
- 3.Παρεμβάσεις στο λοιπό κύριο επαρχιακό οδικό δίκτυο
- 4.Κυκλοφορικές ρυθμίσεις, οδική ασφάλεια και προστασία
- 5.Συμπλήρωση και βελτίωση δικτύου ελικοδρομίων

Μέτρο 2.2. : Υγεία - Πρόνοια

Διάρκεια εφαρμογής.

Από 01/01/2000 έως 31/12/2006

ΣΥΝΟΠΤΙΚΑ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ: η Δημόσια Δαπάνη του Μέτρου ανέρχεται στο 17,1% του Άξονα Προτεραιότητας (ΕΤΠΑ).

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟΙ ΤΕΛΙΚΟΙ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ.

Υπηρεσίες Υπουργείου Υγείας & Κ.Α., Περιφέρειας, ΠΕ.Σ.Υ., Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων, Δήμων & Κοινοτήτων, Ν.Π.Δ.Δ. και Ν.Π.Ι.Δ. μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, κλπ.

ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ.

Το σύνολο της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ.

Το μέτρο περιλαμβάνει έργα ολοκλήρωσης και εκσυγχρονισμού της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας περίθαλψης χωρίς αύξηση του αριθμού κλινών καθώς και έργα προμήθειας εξοπλισμού. Έργα ολοκλήρωσης του τομέα υγείας τα οποία δεν ολοκληρώθηκαν μέσω του Προγράμματος ΠΕΠ Ιονίων Νήσων 94 – 99 θα περιληφθούν στο τομεακό πρόγραμμα του Υπ.Υγείας ή στο ΠΕΠ 2000-2006. Οι εφαρμογές τηλεϊατρικής οι οποίες θα πρέπει να ακολουθούν τις κατευθύνσεις της Εθνικής πολιτικής στον τομέα αυτό, αντιμετωπίζονται από Τομεακά Προγράμματα. Ο τομέας της Πρόνοιας περιλαμβάνει κυρίως έργα υποδομών για άτομα που χρήζουν κοινωνικής μέριμνας.

ΥΨΟΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ : για τις δημόσιες δράσεις 100% του επιλέξιμου κόστους.

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ.

Το μέτρο στοχεύει στην ορθολογική διαχείριση των υποδομών υγείας και πρόνοιας στην Περιφέρεια, στη βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών προς τους κατοίκους και τους επισκέπτες, καθώς και στη μείωση του χρόνου νοσηλείας.

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΤΕΥΞΗ ΤΩΝ ΣΤΟΧΩΝ

1. Ολοκλήρωση των υποδομών και εκσυγχρονισμός της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας περίθαλψης.
2. Προμήθεια ιατρικού και λοιπού εξοπλισμού μονάδων υγείας
3. Δημιουργία - βελτίωση υποδομών πρόνοιας (γηροκομεία κλπ)

Μέτρο 2.3. : Εκπαίδευση

Διάρκεια εφαρμογής.

Από 01/01/2000 έως 31/12/2006

ΣΥΝΟΠΤΙΚΑ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ: η Δημόσια Δαπάνη του Μέτρου ανέρχεται στο 31,1 % του Άξονα Προτεραιότητας (ΕΤΠΑ).

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟΙ ΤΕΛΙΚΟΙ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ.

Ειδική Υπηρεσία Εφαρμογής Προγραμμάτων ΚΠΣ του ΥΠΕΠΘ, λοιπές Υπηρεσίες ΥΠΕΠΘ, Περιφέρειας, Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων, Ν.Π.Δ.Δ, κλπ.

ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ.

Το σύνολο του χώρου της Περιφέρειας.

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ.

Το μέτρο περιλαμβάνει δημιουργία και ολοκλήρωση υποδομών πρωτοβάθμιας, δευτεροβάθμιας και «άτυπης» εκπαίδευσης, υποδομές-εξοπλισμό σχολικών βιβλιοθηκών, υποδομές-εξοπλισμό εργαστηρίων, ΙΕΚ, ΤΕΕ / ΣΕΚ.

ΥΨΟΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ : για τις δημόσιες δράσεις 100% του επιλέξιμου κόστους.

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ.

Το μέτρο στοχεύει στην εκπλήρωση των αναγκών της Περιφέρειας, στον τομέα της Εκπαίδευσης.

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΤΕΥΞΗ ΤΩΝ ΣΤΟΧΩΝ

1. Σχολικές Υποδομές πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης
2. Υποδομές-εξοπλισμός σχολικών βιβλιοθηκών.
3. Εργαστήρια Πληροφορικής, Φυσικών Επιστημών, Τεχνολογίας και ΤΕΕ/ΣΕΚ
4. Κτιριακές υποδομές ΙΕΚ-ΤΕΕ / ΣΕΚ.
5. Κέντρα Εκπαίδευσης Ενηλίκων ή Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας

- ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 3: ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΑΣΤΙΚΟΥ ΚΑΙ ΗΜΙΑΣΤΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

Μέτρο 3.1. : Δράσεις οργάνωσης και διαχείρισης του αστικού και ημιαστικού χώρου στον τομέα των μεταφορών

Διάρκεια εφαρμογής.

Από 01/01/2000 έως 31/12/2006

ΣΥΝΟΠΤΙΚΑ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ: η Δημόσια Δαπάνη του Μέτρου ανέρχεται στο 26,6 % του Άξονα Προτεραιότητας (ΕΤΠΑ).

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟΙ ΤΕΛΙΚΟΙ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ.

Υπουργείο ΠΕΧΩΔΕ, Περιφέρειες, Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις, Δήμοι, Λιμενικά Ταμεία, Ν.Π.Δ.Δ., Ν.Π.Ι.Δ. μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, κλπ.

ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ.

Οι αστικές και ημιαστικές περιοχές της Περιφέρειας, οι τουριστικοί οικισμοί

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ.

Το μέτρο περιλαμβάνει δράσεις που αφορούν την βελτίωση των μεταφορών στα αστικά και ημιαστικά κέντρα και τους τουριστικούς οικισμούς και ειδικότερα τη βελτίωση και συμπλήρωση του οδικού δικτύου τους, τις παρακάμψεις των κέντρων (όπου απαιτούνται), καθώς και κυκλοφοριακές παρεμβάσεις και ρυθμίσεις (που περιλαμβάνουν κόμβους, σηματοδότηση, χώρους στάθμευσης, πεζοδρομήσεις οδών, πεζοδρόμια κλπ.)

ΥΨΟΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ : για τις δημόσιες δράσεις 100% του επιλέξιμου κόστους.

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ.

Στόχος του Μέτρου είναι η δημιουργία συνθηκών άνετης προσπέλασης και κυκλοφορίας στα αστικά, ημιαστικά και τουριστικά κέντρα με τη βελτίωση των μεταφορών και της κυκλοφορίας οχημάτων.

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΤΕΥΞΗ ΤΩΝ ΣΤΟΧΩΝ

- 1.Υποδομές & μέσα για την βελτίωση της κυκλοφορίας στις πρωτεύουσες των Νομών.
- 2.Παρεμβάσεις παρακαμπτηρίων και περιφερειακών οδών
- 3.Δημιουργία θέσεων και χώρων στάθμευσης
- 4.Κυκλοφοριακές ρυθμίσεις - Συστήματα ηλεκτρονικής ρύθμισης και πληροφόρησης / διαχείρισης της κυκλοφορίας
- 5.Πεζοδρομήσεις και κατασκευές πεζοδρομίων, ηλεκτροφωτισμός, σήμανση.

Μέτρο 3.2. : Υποδομές για την προστασία και ανάδειξη του περιβάλλοντος

Διάρκεια εφαρμογής.

Από 01/01/2000 έως 31/12/2006

ΣΥΝΟΠΤΙΚΑ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ: η Δημόσια Δαπάνη του Μέτρου ανέρχεται στο 59,7% του Άξονα Προτεραιότητας (ΕΤΠΑ).

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟΙ ΤΕΛΙΚΟΙ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ.

Υπηρεσίες Υπουργείου ΠΕΧΩΔΕ, Περιφέρειας, Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων, Δήμων, Κοινοτήτων και Επιχειρήσεων αυτών, ΔΕΥΑ, Ν.Π.Δ.Δ., Ν.Π.Ι.Δ μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, κλπ.

ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ.

Οι αστικές και ημιαστικές περιοχές της Περιφέρειας, οι τουριστικοί οικισμοί

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ.

Το Μέτρο περιλαμβάνει έργα και δράσεις που αφορούν την ανάπτυξη των αστικών κέντρων, τη βελτίωση του υδρευτικού προβλήματος των αστικών και ημιαστικών περιοχών της ΠΙΝ, την άρση των αρνητικών συνεπειών από τη μη ορθολογική διαχείριση στερεών και υγρών αποβλήτων, την ενημέρωση ευαισθητοποίηση του κοινού, καθώς και δράσεις - ενέργειες οργάνωσης των αστικών και ημιαστικών περιοχών μέσω της εκπόνησης και εφαρμογής χωροταξικών και πολεοδομικών σχεδίων.

Όσον αφορά τον χωροταξικό – πολεοδομικό σχεδιασμό, μία δαπάνη δεν είναι επιλέξιμη εφόσον δεν καταλήγει σε νομική δέσμευση – πλαίσιο.

ΥΨΟΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ : για τις δημόσιες δράσεις 100% του επιλέξιμου κόστους.

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ.

Το παρόν μέτρο στοχεύει στην επίλυση ζωτικών προβλημάτων των κατοίκων των αστικών και ημιαστικών περιοχών της ΠΙΝ που αφορούν το περιβάλλον, μέσω παρεμβάσεων αποκατάστασης και ανάπλασης, πρόληψης πιέσεων και προστασίας των φυσικών πόρων και του περιβάλλοντος και ορθολογικής οργάνωσης των οικιστικών συνόλων, με σκοπό να καταστούν λειτουργικότερες και πιο ελκυστικές.

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΤΕΥΞΗ ΤΩΝ ΣΤΟΧΩΝ

1. Δίκτυα ύδρευσης, αποχέτευσης και μονάδες επεξεργασίας λυμάτων - αποβλήτων
2. Δράσεις εμπλουτισμού και βελτίωσης υδάτων ύδρευσης
3. Συστήματα συγκέντρωσης, επεξεργασίας και υγειονομικής ταφής απορριμμάτων και αποβλήτων (ΧΥΤΑ).
4. Αποκατάσταση από την ρύπανση στερεών αποβλήτων
5. Δράσεις ενημέρωσης – ευαισθητοποίησης του κοινού για την προστασία του περιβάλλοντος.
6. Σύνταξη και εφαρμογή πολεοδομικών, χωροταξικών και ρυθμιστικών σχεδίων.
7. Δημιουργία εργαστηρίων ελέγχου ποιότητας υδάτων
8. Αναπλάση όψεων κτιρίων και οικιστικών συνόλων αστικών κέντρων
9. Δράσεις προστασίας και αξιοποίησης ακτών.

Μέτρο 3.3. : Ολοκληρωμένες παρεμβάσεις αστικής και ημιαστικής ανάπτυξης σε τοπικές ζώνες μικρής κλίμακος ΕΤΠΑ

Διάρκεια εφαρμογής.

Από 01/01/2000 έως 31/12/2006

ΣΥΝΟΠΤΙΚΑ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ: η Δημόσια Δαπάνη του Μέτρου ανέρχεται στο 11,0% του Άξονα Προτεραιότητας (ΕΤΠΑ).

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟΙ ΤΕΛΙΚΟΙ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ.

Δήμοι και Επιχειρήσεις-Νομικά Πρόσωπα αυτών, Επιμελητήρια , Περιφέρεια , ΝΠΔΔ και ΝΠΙΔ μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, κλπ.

ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ.

Οι αστικές και ημιαστικές περιοχές της Περιφέρειας , οι τουριστικοί οικισμοί

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ.

Το Μέτρο περιλαμβάνει δράσεις ολοκληρωμένου χαρακτήρα που καλύπτουν τις παρακάτω ενότητες σε συνδυασμό με τις δράσεις για το ανθρώπινο δυναμικό του Μέτρου 3.4 και ειδικότερα για:

1.Βελτίωση του αστικού περιβάλλοντος με την ανάπτυξη αστικών υποδομών και αναπλάσεων και συγκεκριμένα με ολοκλήρωση και συμπλήρωση αστικών υποδομών οικονομικού, πολιτισμικού, περιβαλλοντικού και οικιστικού χαρακτήρα με αναπλάσεις και αξιοποίηση κτιριακών ιστορικών συνόλων , συνδέσεις σε δίκτυα υποδομών-εξυπηρετήσεων, ανάπτυξη / εγκατάσταση συναφών δραστηριοτήτων κλπ

2.Επέκταση, διαφοροποίηση της τοπικής οικονομίας μέσω της υποστήριξης της επιχειρηματικής δραστηριότητας.

Οι δράσεις (αστικού) περιβάλλοντος έχουν ενδεικτικό πρ/μό 4,3 εκ. €, ενώ οι δράσεις ενίσχυσης της επιχειρηματικότητας έχουν ενδεικτικό πρ/μό 1,4 εκ. € περίπου.

Οι δράσεις του μέτρου θα υλοποιηθούν σύμφωνα με επιχειρησιακά σχέδια ολοκληρωμένης παρέμβασης που θα καταρτισθούν για κάθε περιοχή και σε συνέργια με τις δράσεις των άλλων διαρθρωτικών ταμείων (ΕΚΤ).

Οι περιοχές εφαρμογής θα επιλεγούν βάσει κριτηρίων που θα καθορισθούν.

ΥΨΟΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ :

Α.για τις δημόσιες δράσεις 100% του επιλέξιμου κόστους.

Β.για τις λοιπές δράσεις με βάση τα εγκεκριμένα καθεστώτα ενίσχυσης.

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ.

Στόχος του μέτρου είναι η αναβάθμιση και ανάπτυξη αστικών, ημιαστικών και τουριστικών περιοχών με υποβαθμισμένο περιβάλλον και οικονομική δραστηριότητα στις οποίες συχνά συγκεντρώνονται μειονεκτούσες ομάδες πληθυσμού, με παρεμβάσεις μικρής κλίμακας και κατά συνέπεια η βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης του μόνιμου και εποχιακού πληθυσμού τους με την αναβάθμιση και λειτουργικότητα των περιοχών κατοικίας, παραθερισμού και εργασίας, με σκοπό οι περιοχές αυτές να καταστούν περισσότερο ελκυστικές.

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΤΕΥΞΗ ΤΩΝ ΣΤΟΧΩΝ

Όλες οι δράσεις αναφέρονται σε τοπικές ζώνες μικρής κλίμακας:

- 1.Δράσεις αναπλάσεων περιοχών
- 2.Δράσεις ανάπτυξης και εγκατάστασης οικονομικών, κοινωνικών, πολιτιστικών δραστηριοτήτων
- 3.Δράσεις αξιοποίησης, ανάδειξης ιστορικών οικιστικών πυρήνων ή/και κτιρίων ειδικού ενδιαφέροντος
- 4.Δράσεις για επίλυση προβλημάτων περιβάλλοντος (Αποχετεύσεις - υδρεύσεις)
- 5.Δράσεις ενίσχυσης της επιχειρηματικής δραστηριότητας κυρίως στους τομείς του τουρισμού και της μεταποίησης κλπ.

Μέτρο 3.4. : Ολοκληρωμένες παρεμβάσεις αστικής και ημιαστικής ανάπτυξης σε τοπικές ζώνες μικρής κλίμακας ΕΚΤ

Διάρκεια εφαρμογής.

Από 01/01/2000 έως 31/12/2006

ΣΥΝΟΠΤΙΚΑ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ: η Δημόσια Δαπάνη του Μέτρου ανέρχεται στο 2,7% του Άξονα Προτεραιότητας (ΕΚΤ).

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟΙ ΤΕΛΙΚΟΙ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ.

ΟΑΕΔ, ΟΤΑ α' βαθμού και Επιχειρήσεις ΟΤΑ, Επιμελητήρια, ΝΠΔΔ, ΝΠΙΔ μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, ιδρύματα, σύλλογοι, επαγγελματικά σωματεία, Κ.Ε.Κ., μη κυβερνητικές οργανώσεις, κλπ.

ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ.

Οι αστικές και ημιαστικές περιοχές της Περιφέρειας , οι τουριστικοί οικισμοί.

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ.

Το μέτρο αφορά την υλοποίηση υποστηρικτικών ενεργειών του ΕΚΤ στο πλαίσιο ολοκληρωμένων παρεμβάσεων αστικής ανάπτυξης που θα χρηματοδοτηθούν απο το αντίστοιχο μέτρο του ΕΤΠΑ (3.3) και συνδυάζει δράσεις συμβουλευτικής-πληροφόρησης-υποστήριξης, επαγγελματικής κατάρτισης, επιδότησης της απασχόλησης, της αυταπασχόλησης, της απόκτησης εργασιακής εμπειρίας και ενίσχυσης της λειτουργίας Δομών Υποστήριξης Ανθρώπινου Δυναμικού.

Οι δράσεις του μέτρου θα υλοποιηθούν σύμφωνα με Επιχειρησιακά Σχέδια ολοκληρωμένης παρέμβασης που θα καταρτισθούν για κάθε περιοχή και σε συνέργια με τις δράσεις των άλλων διαρθρωτικών ταμείων (ΕΤΠΑ) .

Οι περιοχές εφαρμογής θα επιλεγούν βάσει κριτηρίων που θα καθορισθούν.

Το Μέτρο επίσης περιλαμβάνει οριζόντιες δράσεις: αναβάθμισης δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού που υλοποιεί έργα των εγκεκριμένων Επ.Σχεδίων, στήριξης, δικτύωσης, ευαισθητοποίησης και διάχυσης για το σύνολο των υλοποιούμενων παρεμβάσεων.

ΥΨΟΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ :

A.για τις δημόσιες δράσεις 100% του επιλέξιμου κόστους.

B.για τις λοιπές δράσεις (ΝΘΕ) με βάση τα εγκεκριμένα καθεστώτα ενίσχυσης.

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ.

Το μέτρο αυτό αποσκοπεί στην αναβάθμιση και ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού μειονεκτικών αστικών ζωνών με τη βελτίωση της απασχολησιμότητας και την αύξηση της προσφοράς ίσων ευκαιριών απασχόλησης, με σκοπό οι περιοχές αυτές να καταστούν περισσότερο ελκυστικές .

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΤΕΥΞΗ ΤΩΝ ΣΤΟΧΩΝ

Όλες οι δράσεις αναφέρονται σε τοπικές ζώνες μικρής κλίμακας:

- 1.δράσεις συμβουλευτικής υποστήριξης,στο πλαίσιο της οποίας περιέχονται και οι δράσεις Δημοσιότητας, Ευαισθητοποίησης και Δικτύωσης.
- 2.δράσεις κατάρτισης και προκατάρτισης
- 3.δράσεις επιδότησης της απασχόλησης και της αυτοαπασχόλησης και της απόκτησης εργασιακής εμπειρίας
- 4.ενίσχυση της λειτουργίας Δομών Υποστήριξης Ανθρώπινου Δυναμικού

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 4: ΑΕΙΦΟΡΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΥΠΑΙΘΡΟΥ

Μέτρο 4.1. : Βασικές υποδομές περιοχών ενδοχώρας

Διάρκεια εφαρμογής.

Από 01/01/2000 έως 31/12/2006

ΣΥΝΟΠΤΙΚΑ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ: η Δημόσια Δαπάνη του Μέτρου ανέρχεται στο 24,3% του Άξονα Προτεραιότητας (ΕΤΠΑ).

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟΙ ΤΕΛΙΚΟΙ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ.

Περιφέρεια, Υπ. Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων, Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις, Δήμοι, Κοινότητες, ΔΕΥΑ, κλπ.

ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ.

Μη τουριστικές περιοχές της υπαίθρου της Περιφέρειας.

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ.

Το μέτρο θα αποτελείται από δύο ευρύτερες κατηγορίες ενεργειών, που θα αναφέρονται στον τομέα των «μεταφορών» και στον τομέα του «περιβάλλοντος».

Στην Κατηγορία «Μεταφορές» περιλαμβάνονται δράσεις για την βελτίωση του οδικού δικτύου μη τουριστικών περιοχών της υπαίθρου, ενώ στην κατηγορία «Περιβάλλον» περιλαμβάνονται δράσεις για την προστασία του περιβάλλοντος, όπως συστήματα διάθεσης και επεξεργασίας υγρών αποβλήτων, κατασκευή νέων και επέκταση-βελτίωση συστημάτων ύδρευσης.

Οι δράσεις του τομέα «Περιβάλλον» έχουν ενδεικτικό πρ/μό 5,5 εκ.€ περίπου.

Το Μέτρο μπορεί να χρηματοδοτήσει έργα «Μεταφορών» και «Περιβάλλοντος» σε περιοχές ΟΠΑΑΧ Υπ. Γεωργίας στην ΠΙΝ.

ΥΨΟΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ : για τις δημόσιες δράσεις 100% του επιλέξιμου κόστους.

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ.

Το μέτρο στοχεύει στην αντιμετώπιση ζωτικών προβλημάτων των μόνιμων κατοίκων της υπαίθρου, μέσω παρεμβάσεων στις μεταφορές, την ύδρευση και την διαχείριση του Περιβάλλοντος γενικότερα, με σκοπό τη βελτίωση της ποιότητας ζωής, τη διατήρηση και αποκατάσταση της φυσικής ισορροπίας και την πρόληψη πιέσεων πάνω στους φυσικούς πόρους της ΠΙΝ.

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΤΕΥΞΗ ΤΩΝ ΣΤΟΧΩΝ

1. Δράσεις βελτίωσης του επαρχιακού ή δημοτικού κλπ οδικού δικτύου.
2. Συστήματα ύδρευσης, αποχέτευσης και μονάδες επεξεργασίας λυμάτων-αποβλήτων

Μέτρο 4.2. : Αποκατάσταση του δασικού δυναμικού που έχει πληγεί από καταστροφές. Πρόληψη και προστασία από φυσικές καταστροφές

Διάρκεια εφαρμογής.

Από 01/01/2000 έως 31/12/2006

ΣΥΝΟΠΤΙΚΑ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ: η Δημόσια Δαπάνη του Μέτρου ανέρχεται στο 5,7% του Άξονα Προτεραιότητας (ΕΓΤΠΕ).

Νομική Βάση : Κανον. 1257/99 - Άρθρο 30

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟΙ ΤΕΛΙΚΟΙ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ.

Αρμόδιες για την προστασία των δασών Περιφερειακές Υπηρεσίες, κλπ.

ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ.

Περιοχές της υπαίθρου της Περιφέρειας .

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ.

Το μέτρο περιλαμβάνει έργα δασικής προστασίας και οικολογικής αναβάθμισης δασών, όπως δασικούς & αντιπυρικούς δρόμους, αναδασώσεις, ήπιες παρεμβάσεις αναψυχής κ.ά. σε δημόσια και ιδιωτικά δάση .

ΥΨΟΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ:

A.για τις δημόσιες δράσεις 100% του επιλέξιμου κόστους.

B.για τις λοιπές δράσεις με βάση τα εγκεκριμένα καθεστώτα ενίσχυσης.

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ.

Το μέτρο στοχεύει στην προστασία και αξιοποίηση του περιβάλλοντος της υπαίθρου, μέσω δράσεων που αφορούν το δασικό δυναμικό, με σκοπό τη γενικότερη αναβάθμιση της υπαίθρου, την προώθηση της αγροτικής ανάπτυξης, την προσέλκυση επισκεπτών και τη συγκράτηση του πληθυσμού.

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΤΕΥΞΗ ΤΩΝ ΣΤΟΧΩΝ

- 1.Δασικοί και αντιπυρικοί δρόμοι
- 2.Αναδασώσεις περιοχών που έχουν πληγεί από φυσικές καταστροφές
- 3.Ηπιες παρεμβάσεις οικολογικής αναβάθμισης
- 4.Δράσεις ενημέρωσης – ευαισθητοποίησης του κοινού για την προστασία του περιβάλλοντος και των δασών

Μέτρο 4.3. : Προστασία του περιβάλλοντος σε συνδυασμό με τη δασοκομία, τη γεωργία και τη διατήρηση του τοπίου. Βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης των ζώων.

Διάρκεια εφαρμογής.

Από 01/01/2000 έως 31/12/2006

ΣΥΝΟΠΤΙΚΑ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ: η Δημόσια Δαπάνη του Μέτρου ανέρχεται στο 3,8% του Άξονα Προτεραιότητας (ΕΓΤΠΕ).

Νομική Βάση : Κανον. 1257/99 - Άρθρο 33 , 11ο εδάφιο

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟΙ ΤΕΛΙΚΟΙ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ.

α.Όσον αφορά τα Οικοσυστήματα: Περιφέρεια, Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις, Δήμοι & Κοινότητες, ΝΠΔΔ και ΝΠΙΔ μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, κλπ.

β.Όσον αφορά τις Μετεγκαταστάσεις κτηνοτροφικών μονάδων: Δ/ση Γεωργικής Ανάπτυξης Περιφέρειας, κλπ.

ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ.

Περιοχές της υπαίθρου της Περιφέρειας .

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ.

Το μέτρο περιλαμβάνει :

α.δράσεις για την προστασία και ανάδειξη φυσικών οικοσυστημάτων του δικτύου Natura 2000 και άλλων μη ενταγμένων αλλά ειδικών και ευαίσθητων οικοσυστημάτων που χρήζουν προστασίας.

β.δράσεις μετεγκατάστασης οχλουσών κτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων που ευρίσκονται εντός ή πλησίον οικισμών της υπαίθρου με παράλληλες εγκαταστάσεις επεξεργασίας και χειρισμού των αποβλήτων.

Όσον αφορά τις δράσεις σε περιοχές NATURA 2000, αυτές θα πρέπει να είναι σε συντονισμό με άλλα προγράμματα («Περιβάλλον», «LIFE», «ΕΕΑ»), ενώ θα ληφθούν υπόψη μόνο σε περιοχές όπου έχουν εκπονηθεί Διαχειριστικά Σχέδια. Δεν πρόκειται

να χρηματοδοτηθούν νέα Διαχειριστικά Σχέδια για περιοχές για τις οποίες ήδη υπάρχουν τέτοια.

ΥΨΟΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ :

A.για τις δημόσιες δράσεις 100% του επιλέξιμου κόστους.

B.για τις λοιπές δράσεις με βάση τα εγκεκριμένα καθεστώτα ενίσχυσης.

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ.

Το μέτρο στοχεύει στην προστασία και αξιοποίηση του περιβάλλοντος της υπαίθρου, μέσω δράσεων για τα οικοσυστήματα και την μετεγκατάσταση οχλουσών δραστηριοτήτων, με σκοπό τη γενικότερη αναβάθμιση της υπαίθρου, την προώθηση της αγροτικής ανάπτυξης, την προσέλκυση επισκεπτών και τη συγκράτηση του πληθυσμού.

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΤΕΥΞΗ ΤΩΝ ΣΤΟΧΩΝ

1.Μετεγκαταστάσεις οχλουσών κτηνοτροφικών μονάδων (Στο συμπλήρωμα προγραμματισμού θα καθορισθούν οι ελάχιστες προϋποθέσεις όσον αφορά την τήρηση και την προστασία του περιβάλλοντος, την υγιεινή και την καλύτερη διαβίωση των ζώων).

2.Ήπιες παρεμβάσεις ολοκληρωμένης προστασίας, διοίκησης και διαχείρισης φυσικών οικοσυστημάτων (περιοχές NATURA)

Μέτρο 4.4. : Ανάπτυξη και βελτίωση της υποδομής που σχετίζεται με την ανάπτυξη της γεωργίας

Διάρκεια εφαρμογής.

Από 01/01/2000 έως 31/12/2006

ΣΥΝΟΠΤΙΚΑ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ: η Δημόσια Δαπάνη του Μέτρου ανέρχεται στο 19,6% του Άξονα Προτεραιότητας (ΕΓΤΠΕ).

Νομική Βάση : Κανον. 1257/99 - Άρθρο 33 - 9ο εδάφιο

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟΙ ΤΕΛΙΚΟΙ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ.

Δήμοι και Κοινότητες, κλπ.

ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ.

Αγροτικές περιοχές της Περιφέρειας .

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ.

Το μέτρο περιλαμβάνει διανοίξεις, επεκτάσεις, διαπλατύνσεις και λειτουργικές βελτιώσεις αγροτικών δρόμων και μικρά υδροαρδευτικά έργα και δίκτυα.

ΥΨΟΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ : για τις δημόσιες δράσεις 100% του επιλέξιμου κόστους.

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ.

Στόχος του μέτρου είναι η ενίσχυση του αγροτικού τομέα , μέσω της βελτίωση των υποδομών που σχετίζονται με τη γεωργία. με σκοπό τη γενικότερη αναβάθμιση της υπαίθρου και τη συγκράτηση του πληθυσμού.

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΤΕΥΞΗ ΤΩΝ ΣΤΟΧΩΝ

- 1.Βασική αγροτική υποδομή – Αγροτική οδοποιία
- 2.Μικρά υδροαρδευτικά έργα και δίκτυα

Μέτρο 4.5. : Επενδύσεις στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις

Διάρκεια εφαρμογής.

Από 01/01/2000 έως 31/12/2006

ΣΥΝΟΠΤΙΚΑ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ: η Δημόσια Δαπάνη του Μέτρου ανέρχεται στο 17,0% του Άξονα Προτεραιότητας (ΕΓΤΠΕ).

Νομική Βάση : Κανον. 1257/99 - Κεφάλαιο Ι και άρθρο 33, 7ο εδάφιο

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟΙ ΤΕΛΙΚΟΙ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ.

Δ/ση Γεωργικής Ανάπτυξης Περιφέρειας Ιονίων Νήσων, κλπ.

ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ.

Αγροτικές περιοχές της Περιφέρειας.

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ.

Το μέτρο περιλαμβάνει ενέργειες που υπάγονται στο καθεστώς ενισχύσεων για τις Γεωργικές Εκμεταλλεύσεις (Γ.Ε.). Το καθεστώς θα εφαρμοστεί στην Περιφέρεια σε Γ.Ε. που πραγματοποιούν επενδύσεις κυρίως στη φυτική παραγωγή. Η Γ.Ε. στην οποία θα πραγματοποιηθούν επενδύσεις θα πρέπει (κατά την ημερομηνία ένταξης του Δικαιούχου στο Καθεστώς) να πληρεί τις ελάχιστες προϋποθέσεις (ελάχιστα πρότυπα) σχετικά με το περιβάλλον, την υγιεινή και καλή διαβίωση των ζώων. Οι ελάχιστες αυτές προϋποθέσεις εξειδικεύονται στο Συμπλήρωμα Προγραμματισμού. Στην περίπτωση θέσπισης νέων ελάχιστων προϋποθέσεων (νεοεισαχθέντα ελάχιστα πρότυπα για το περιβάλλον, την υγιεινή και καλή διαβίωση των ζώων, οι επενδύσεις πραγματοποιούνται με σκοπό τη συμμόρφωση με αυτές τις προϋποθέσεις. Σε αυτή την περίπτωση είναι δυνατόν να χορηγείται ενίσχυση και να προβλέπεται περίοδος χάριτος για τη συμμόρφωση με τα νέα αυτά πρότυπα μέχρι το τέλος της επενδυτικής περιόδου.

Επίσης, το Μέτρο περιλαμβάνει δράσεις για την ενίσχυση της «πολυ-απασχόλησης».

ΥΨΟΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ :

Με βάση τα εγκεκριμένα καθεστώτα ενίσχυσης.

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ.

Το μέτρο στοχεύει στην μείωση του κόστους παραγωγής, την βελτίωση και αναπροσανατολισμό της παραγωγής, την βελτίωση της ποιότητας, την διαφύλαξη και βελτίωση του φυσικού περιβάλλοντος, των συνθηκών υγιεινής και του επιπέδου καλής διαβίωσης των ζώων και την προώθηση της διαφοροποίησης των δραστηριοτήτων στην εκμετάλλευση, μέσω της ενίσχυσης σχεδίων βελτίωσης, με απώτερο σκοπό την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της αγροτικής παραγωγής.

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΤΕΥΞΗ ΤΩΝ ΣΤΟΧΩΝ

Το μέτρο περιλαμβάνει ενισχύσεις για :

1. επενδύσεις στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις
2. δημιουργία πρότυπων αγροκτημάτων
3. βιοκαλλιέργειες υπό τις προϋποθέσεις του κανονισμού 2092/91
4. επενδύσεις στα πλαίσια της πολυ-απασχόλησης (αγροτουρισμός, χειροτεχνία κλπ.)
5. φυτώρια, θερμοκήπια με ήπιες μορφές ενέργειας, αναδιαρθρώσεις καλλιεργειών

Μέτρο 4.6. : Ανακαίνιση - ανάπτυξη οικισμών

Διάρκεια εφαρμογής.

Από 01/01/2000 έως 31/12/2006

ΣΥΝΟΠΤΙΚΑ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ: η Δημόσια Δαπάνη του Μέτρου ανέρχεται στο 0,0% του Άξονα Προτεραιότητας (ΕΓΤΠΕ).

Νομική Βάση :

Κανον. 1257/99 - Άρθρο 33, 6ο εδάφιο

Οι δράσεις και οι πόροι του Μέτρου μετά την αναμόρφωση του Ε.Π. έχουν μεταφερθεί στο Μέτρο 4.14

Μέτρο 4.7. : Διαχείριση των υδάτινων πόρων της γεωργίας

Διάρκεια εφαρμογής.

Από 01/01/2000 έως 31/12/2006

ΣΥΝΟΠΤΙΚΑ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ: η Δημόσια Δαπάνη του Μέτρου ανέρχεται στο 8,5 % του Άξονα Προτεραιότητας (ΕΓΤΠΕ).

Νομική Βάση : Κανον. 1257/99 - Άρθρο 33 , 8ο εδάφιο

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟΙ ΤΕΛΙΚΟΙ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ.

Περιφέρεια, Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις, Δήμοι και Κοινότητες, Ν.Π.Δ.Δ. και Ν.Π.Ι.Δ. μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, κλπ.

ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ.

Αγροτικές περιοχές της Περιφέρειας .

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ.

Το Μέτρο περιλαμβάνει έργα λιμνοδεξαμενών, αρδευτικά και μικρά φράγματα (κυρίως στις ορεινές περιοχές). Τα έργα δικτύων διανομής νερού θα περιορίζονται στην βελτίωση υπάρχοντων πρωτευόντων αρδευτικών συστημάτων για βελτίωση της διαχείρισης και μείωση των απωλειών. Θα πρέπει να εξασφαλίζεται η βιωσιμότητα, η άριστη λειτουργικότητα και η σαφής σύνδεση του έργου με τοπικό πρόγραμμα αναδιάρθρωσης καλλιεργειών, θα συνοδεύονται από κανονισμό άρδευσης, θα ορίζεται ο φορέας διαχείρισης του έργου και δεν θα επεκτείνεται το δίκτυο σε ξερικές εκτάσεις. Τα έργα θα αποβλέπουν σε αξιοποίηση επιφανειακών νερών και δεν θα συμπεριλαμβάνουν ανόρυξη γεωτρήσεων για την άντληση υπογείων νερών για άρδευση. Στις περιπτώσεις που τα έργα αφορούν σαφώς τη βελτίωση υπάρχοντων αρδευτικών συστημάτων με μείωση απωλειών νερού, αυτή η μείωση πρέπει να είναι μετρήσιμη. Ο ελάχιστος προϋπολογισμός κάθε έργου ανέρχεται σε 300.000 Ευρώ αποκλειομένων πολύ μικρών και διάσπαρτων έργων που διαφεύγουν ευκολότερα από τους κανόνες περιβαλλοντικού ελέγχου και ορθής διαχείρισης και που δεν εξασφαλίζουν προϋποθέσεις βιωσιμότητας. Προτεραιότητα θα δίδεται σε περιοχές όπου το υδατικό ισοζύγιο έχει διαταραχθεί σοβαρά, ή όπου για λόγους οικονομικούς,

κοινωνικούς και περιβαλλοντικούς η διατήρηση μίας ανθρωπογενούς δραστηριότητας είναι απαραίτητη (π.χ. νησιά, απομονωμένες ορεινές περιοχές, ζώνες εντατικής γεωργίας με περιβαλλοντικά προβλήματα).

ΥΨΟΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ : για τις δημόσιες δράσεις 100% του επιλέξιμου κόστους.

ΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ.

Στόχος του Μέτρου είναι η αντιμετώπιση της ελλειμματικότητας του υδάτινου ισοζυγίου για άρδευση και ύδρευση, μέσω της κατασκευής ταμιευτήρων και αρδευτικών έργων, με σκοπό την καλύτερη αξιοποίησή των φυσικών πόρων και των εδαφών στη γεωργική εκμετάλλευση και τη διατήρηση και βελτίωση του περιβάλλοντος

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΤΕΥΞΗ ΤΩΝ ΣΤΟΧΩΝ

1. Συμπλήρωση-ολοκλήρωση δικτύων σε υπάρχοντες ταμιευτήρες
2. Εκσυγχρονισμός και βελτίωση αρδευτικών δικτύων
3. Κατασκευή ταμιευτήρων με ολοκληρωμένα δίκτυα άρδευσης
4. Κατασκευή μικρών φραγμάτων για καλλιέργεια πηγών σε ορεινές περιοχές

Μέτρο 4.8. : Εγχειες βελτιώσεις

Διάρκεια εφαρμογής.

Από 01/01/2000 έως 31/12/2006

ΣΥΝΟΠΤΙΚΑ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ: η Δημόσια Δαπάνη του Μέτρου ανέρχεται στο 1,7 % του Άξονα Προτεραιότητας (ΕΓΤΠΕ).

Νομική Βάση : Κανον. 1257/99 - Άρθρο 33 , 1ο εδάφιο

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟΙ ΤΕΛΙΚΟΙ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ.

Περιφέρεια, Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις, Δήμοι, Κοινότητες, ΝΠΔΔ και ΝΠΙΔ μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, κλπ.

ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ.

Αγροτικές περιοχές της Περιφέρειας .

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ.

Στο Μέτρο προβλέπονται έργα εγγείων βελτιώσεων για την προστασία και αξιοποίηση φυσικών και εδαφικών πόρων και ειδικότερα μικρά αντιπλημμυρικά έργα, έργα διευθέτησης χειμάρρων, έργα επιχωματώσεων και αποστραγγίσεων και έργα προστασίας από την διάβρωση.

ΥΨΟΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ : για τις δημόσιες δράσεις 100% του επιλέξιμου κόστους.

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ.

Το Μέτρο στοχεύει στην προστασία και αποκατάσταση των φυσικών και εδαφικών πόρων της υπαίθρου, μέσω παρεμβάσεων με έργα εγγείων βελτιώσεων, συγκράτησης και αξιοποίησης των ομβρίων και επιφανειακών υδάτων και εξοικονόμησης υδάτινων πόρων, με σκοπό την καλύτερη αξιοποίησή των φυσικών πόρων και των εδαφών στη γεωργική εκμετάλλευση και τη διατήρηση και βελτίωση του περιβάλλοντος.

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΤΕΥΞΗ ΤΩΝ ΣΤΟΧΩΝ

- 1.Επιχωματώσεις και αποστραγγιστικά έργα
- 2.Εργα αντιπλημμυρικά
- 3.Εργα διευθέτησης χειμάρρων
- 4.Εργα προστασίας από την διάβρωση

Μέτρο 4.9. : Βασικές υπηρεσίες στην αγροτική οικονομία (Soft ενέργειες)

Διάρκεια εφαρμογής.

Από 01/01/2000 έως 31/12/2006

ΣΥΝΟΠΤΙΚΑ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ: η Δημόσια Δαπάνη του Μέτρου ανέρχεται στο 0,5% του Άξονα Προτεραιότητας (ΕΓΤΠΕ).

Νομική Βάση : Κανον. 1257/99 - Άρθρο 33, 4ο και 5ο εδάφιο

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟΙ ΤΕΛΙΚΟΙ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ.

Περιφέρεια, Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις, Δήμοι & Κοινότητες, κλπ.

ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ.

Αγροτικές περιοχές της Περιφέρειας .

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ.

Στο Μέτρο προβλέπονται δύο τύποι ενεργειών :

1. Εκπόνηση Ολοκληρωμένων Επιχειρησιακών Προγραμμάτων κλπ μελετών για την προώθηση προϊόντων
2. Δράσεις για την προώθηση των εξαγωγών γεωργικών προϊόντων και για την εμπορία προϊόντων ποιότητας .

ΥΨΟΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ :

A. για τις δημόσιες δράσεις 100% του επιλέξιμου κόστους.

B. για τις λοιπές δράσεις με βάση τα εγκεκριμένα καθεστώτα ενίσχυσης.

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ.

Στόχος του Μέτρου είναι η υποστήριξη του αγροτικού πληθυσμού στην επιχειρηματική και εμπορική του δραστηριότητα, μέσω της διάχυσης επιτυχημένων παραγωγικών δράσεων, της στροφής προς υγιεινά, φυσικά και παραδοσιακά προϊόντα, της διατήρησης και κατάκτησης νέων αγορών κ.ά.

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΤΕΥΞΗ ΤΩΝ ΣΤΟΧΩΝ

1.1.εκπόνηση Ολοκληρωμένων Επιχειρησιακών Προγραμμάτων κλπ μελετών για την προώθηση προϊόντων

2.1.Ενέργειες αναγνώρισης προϊόντων και καθιέρωσης συστημάτων διασφάλισης ποιότητας

2.2.Έρευνες αγοράς για προϊόντα και αγορές-στόχους

2.3.Ενέργειες προετοιμασίας και συμμετοχής σε εκδηλώσεις προώθησης εξαγωγών

Μέτρο 4.10. : Ενθάρρυνση των τουριστικών και βιοτεχνικών δραστηριοτήτων

Διάρκεια εφαρμογής.

Από 01/01/2000 έως 31/12/2006

ΣΥΝΟΠΤΙΚΑ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ: η Δημόσια Δαπάνη του Μέτρου ανέρχεται στο 0,0 % του Άξονα Προτεραιότητας (ΕΓΤΠΕ).

Νομική Βάση :

Κανον. 1257/99 - Άρθρο 33 , 10 εδάφιο

Οι δράσεις και οι πόροι του Μέτρου μετά την αναμόρφωση του Ε.Π. έχουν μεταφερθεί στο Μέτρο 4.14

Μέτρο 4.11. : Βελτίωση της μεταποίησης και εμπορίας γεωργικών προϊόντων

Διάρκεια εφαρμογής.

Από 01/01/2000 έως 31/12/2006

ΣΥΝΟΠΤΙΚΑ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ: η Δημόσια Δαπάνη του Μέτρου ανέρχεται στο 0,0% του Άξονα Προτεραιότητας (ΕΓΤΠΕ).

Νομική Βάση :

Κανον. 1257/99 - Κεφάλαιο VII

Οι δράσεις και οι πόροι του Μέτρου μετά την αναμόρφωση του Ε.Π. έχουν μεταφερθεί στο Μέτρο 4.14

Μέτρο 4.12. : Υποδομές / ενέργειες οργάνωσης και εκσυγχρονισμού του αλιευτικού τομέα

Διάρκεια εφαρμογής.

Από 01/01/2000 έως 31/12/2006

ΣΥΝΟΠΤΙΚΑ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ: η Δημόσια Δαπάνη του Μέτρου ανέρχεται στο 6,8% του Άξονα Προτεραιότητας (ΕΤΠΑ).

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟΙ ΤΕΛΙΚΟΙ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ.

Υπουργεία ΠΕΧΩΔΕ και Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων, Περιφέρειες, Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις, Δήμοι και Κοινότητες, Λιμενικά Ταμεία, Ν.Π.Δ.Δ. και ΝΠ.Ι.Δ. μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, κλπ.

ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ.

Περιοχές Περιφέρειας με απασχόληση στην αλιεία

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ.

Το μέτρο περιλαμβάνει δράσεις που αφορούν τη βελτίωση των υποδομών αλιείας, καθώς μελέτες χωροθέτησης ζωνών ανάπτυξης αλιείας-υδατοκαλλιεργειών.

ΥΨΟΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ : για τις δημόσιες δράσεις 100% του επιλέξιμου κόστους.

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ.

Το μέτρο στοχεύει στην ανάπτυξη του αλιευτικού τομέα, μέσω της βελτίωσης των αλιευτικών υποδομών, με σκοπό τη στήριξη της τοπικής οικονομίας και τη συγκράτηση ή/και προσέλκυση εργατικού δυναμικού στον κλάδο αυτό.

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΤΕΥΞΗ ΤΩΝ ΣΤΟΧΩΝ

- 1.Μελέτες οριοθέτησης ζωνών αλίευσης και υδατοκαλλιεργειών.
- 2.Αλιευτικά καταφύγια.

Μέτρο 4.13. : Ολοκληρωμένες δράσεις αγροτικής ανάπτυξης ΕΤΠΑ

Διάρκεια εφαρμογής.

Από 01/01/2000 έως 31/12/2006

ΣΥΝΟΠΤΙΚΑ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ: η Δημόσια Δαπάνη του Μέτρου ανέρχεται στο 3,2 % του Άξονα Προτεραιότητας (ΕΤΠΑ).

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟΙ ΤΕΛΙΚΟΙ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ.

Δήμοι & Κοινότητες, Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις, κλπ.

ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ.

Αγροτικές περιοχές της Περιφέρειας (ορεινές , μειονεκτικές, απομονωμένες).

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ.

Το Μέτρο περιλαμβάνει δράσεις για τη βελτίωση των βασικών υποδομών (οδικό δίκτυο, υδρεύσεις, αποχετεύσεις), καθώς και δράσεις για την προώθηση εναλλακτικών μορφών τουρισμού σε επιλεγμένες με βάση συγκεκριμένα κριτήρια περιοχές-ζώνες του αγροτικού χώρου με έντονο το στοιχείο της απομόνωσης και της μειονεκτικότητας αλλά και του αναξιοποίητου δυναμισμού από την άλλη.

Οι δράσεις αυτές υλοποιούνται στα πλαίσια Ολοκληρωμένων Επιχειρησιακών Σχεδίων και επιμερίζονται στις εξής κατηγορίες:

- 1.«ΒΑΣΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ» και
- 2.«ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ».

ΥΨΟΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ : για τις δημόσιες δράσεις 100% του επιλέξιμου κόστους.

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ.

Το Μέτρο στοχεύει στην προώθηση της νέας στρατηγικής για την αγροτική ανάπτυξη, που χαρακτηρίζεται από το συνδυασμό τομεακών και χωρικών προτεραιοτήτων και από μια ολοκληρωμένη προσέγγιση με σκοπό τη συνολική και βιώσιμη ανάπτυξη των αγροτικών περιοχών , τη συγκράτηση του πληθυσμού και γενικότερα την ανασυγκρότηση της υπαίθρου.

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΤΕΥΞΗ ΤΩΝ ΣΤΟΧΩΝ

- 1.Βελτίωση οδικού δικτύου
- 2.Έργα ύδρευσης και αποχέτευσης
- 3.Ανάδειξη τουριστικών μονοπατιών
- 4.Αξιοποίηση σπηλαίων τουριστικού ενδιαφέροντος κλπ

Μέτρο 4.14. : Ολοκληρωμένες δράσεις αγροτικής ανάπτυξης ΕΓΤΠΕ

Διάρκεια εφαρμογής.

Από 01/01/2000 έως 31/12/2006

ΣΥΝΟΠΤΙΚΑ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ: η Δημόσια Δαπάνη του Μέτρου ανέρχεται στο 8,9 % του Άξονα Προτεραιότητας (ΕΓΤΠΕ).

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟΙ ΤΕΛΙΚΟΙ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ.

Περιφέρεια, Δήμοι & Κοινότητες, Ν.Π.Δ.Δ. και ΝΠ.Ι.Δ. μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, κλπ, κλπ.

ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ.

Αγροτικές περιοχές της Περιφέρειας (ορεινές, μειονεκτικές, απομονωμένες).

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ.

Το Μέτρο περιλαμβάνει δράσεις για τη βελτίωση-εκσυγχρονισμό των γεωργικών εκμεταλλεύσεων, τη βελτίωση των αγροτικών υποδομών, την ανακαίνιση-ανάπλαση του δομημένου αγροτικού χώρου, την ενίσχυση της πολυ-απασχόλησης των αγροτών, την ενθάρρυνση του αγροτουρισμού και της μικρής βιοτεχνίας, καθώς και της μεταποίησης γεωργικών προϊόντων, σε επιλεγμένες με βάση συγκεκριμένα κριτήρια περιοχές-ζώνες του αγροτικού χώρου με έντονο το στοιχείο της απομόνωσης και της μειονεκτικότητας αλλά και του αναξιοποίητου δυναμισμού από την άλλη.

Οι δράσεις αυτές υλοποιούνται στα πλαίσια Ολοκληρωμένων Επιχειρησιακών Σχεδίων και επιμερίζονται στις εξής κατηγορίες (τα ποσά αντιστοιχούν στη δημόσια δαπάνη):

- 1.«ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΥΠΟΔΟΜΗ» (Καν. 1257/99-άρθρο 33, 9ο εδάφιο)
- 2.«ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΤΙΣ ΓΕΩΡΓΙΚΕΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ» (Καν. 1257/99- Κεφ.Ι και άρθρο 33, 7ο εδάφιο)
- 3.«ΑΝΑΚΑΙΝΙΣΗ-ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΟΙΚΙΣΜΩΝ» (Καν. 1257/99- άρθρο 33, 6ο εδάφιο)
- 4.«ΕΝΘΑΡΡΥΝΣΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ - ΒΙΟΤΕΧΝΙΚΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ» (Καν.1257/99 – άρθρο 33, 10ο εδάφιο)
- 5.«ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗΣ & ΕΜΠΟΡΙΑΣ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ» (Καν. 1257/99 – Κεφ. VII).

ΥΨΟΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ :

A.για τις δημόσιες δράσεις 100% του επιλέξιμου κόστους.

B.για τις λοιπές δράσεις με βάση τα εγκεκριμένα καθεστώτα ενίσχυσης

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ.

Το Μέτρο στεχεύει στην προώθηση της νέας στρατηγικής για την αγροτική ανάπτυξη, που χαρακτηρίζεται από το συνδυασμό τομεακών και χωρικών προτεραιοτήτων και από μια ολοκληρωμένη προσέγγιση με σκοπό τη συνολική και βιώσιμη ανάπτυξη των αγροτικών περιοχών, τη συγκράτηση του πληθυσμού και γενικότερα την ανασυγκρότηση της υπαίθρου.

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΤΕΥΞΗ ΤΩΝ ΣΤΟΧΩΝ

- 1.Αγροτική οδοποιία
- 2.Σχέδια βελτίωσης βιώσιμων γεωργικών εκμεταλλεύσεων στα πλαίσια της καθετοποίησης της παραγωγής μέσα στην εκμετάλλευση
- 3.Σχέδια βελτίωσης για την προώθηση της πολυ-απασχόλησης
- 4.Παρεμβάσεις ανάπλασης εντός επιλεγμένων παραδοσιακών, διατηρητέων ή υποβαθμισμένων οικισμών, όπως αποκαταστάσεις κτιρίων , αναπλάσεις κοινοχρήστων χώτων, δίκτυα υποδομών
- 5.Ανάδειξη στοιχείων αρχιτεκτονικής και αγροτικής κληρονομιάς υπαίθρου
- 6.Ενισχύσεις αγροτουριστικών σχεδίων και μικρών βιοτεχνιών
- 7.Ενισχύσεις μονάδων πρώτης μεταποίησης και εμπορίας γεωργικών προϊόντων

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 5: ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ

Μέτρο 5.1. : Ανάπτυξη των ανθρώπινων πόρων

Διάρκεια εφαρμογής.

Από 01/01/2000 έως 31/12/2006

ΣΥΝΟΠΤΙΚΑ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ: η Δημόσια Δαπάνη του Μέτρου ανέρχεται στο 35,4% του Άξονα Προτεραιότητας (ΕΚΤ).

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟΙ ΤΕΛΙΚΟΙ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ.

Διεύθυνση Σχεδιασμού & Ανάπτυξης Περιφέρειας Ιονίων Νήσων, ΟΑΕΔ, κλπ.

ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ.

Το σύνολο του χώρου της περιφέρειας.

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ.

Το μέτρο αυτό αφορά δράσεις εξειδικευμένης επαγγελματικής κατάρτισης που συνδέονται με την υλοποίηση των προτεραιοτήτων του ΠΕΠ.

Ειδικότερα, με τις δράσεις επαγγελματικής κατάρτισης θα επιδιωχθεί η κάλυψη των αναγκών σε εξειδικευμένη εκπαίδευση που προκύπτει από την υλοποίηση των δράσεων του ΠΕΠ, με προτεραιότητα στους εξής τομείς :

- ΜΜΕ-Καινοτομία-Έρευνα και Τεχνολογία, Κοινωνία της Πληροφορίας,
- Πολιτισμός – Τουρισμός,
- Περιβάλλον.

ΥΨΟΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ : για τις δημόσιες δράσεις 100% του επιλέξιμου κόστους.

Β.για τις λοιπές δράσεις με βάση τα εγκεκριμένα καθεστώτα ενίσχυσης.

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ.

Το μέτρο αυτό αποβλέπει στην αναβάθμιση του εργατικού και στελεχιακού δυναμικού της περιφέρειας και στην αύξηση της απασχολησιμότητας.

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΤΕΥΞΗ ΤΩΝ ΣΤΟΧΩΝ

1. Παροχή εξειδικευμένης κατάρτισης σε αντικείμενα που παρουσιάζουν ζήτηση στην αγορά εργασίας και είναι συναφή με τους άξονες προτεραιότητας του ΠΕΠ
2. Κατάρτιση εργαζομένων και αυτο-απασχολούμενων σε δυναμικούς κλάδους του ιδιωτικού τομέα της οικονομίας (τουρισμός, διοίκηση, πληροφορική, παροχή υπηρεσιών, κλπ).

Μέτρο 5.2. : Τοπικές πρωτοβουλίες απασχόλησης (Τ.Π.Α.)

Διάρκεια εφαρμογής.

Από 01/01/2000 έως 31/12/2006

ΣΥΝΟΠΤΙΚΑ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ: η Δημόσια Δαπάνη του Μέτρου ανέρχεται στο 19,2% του Άξονα Προτεραιότητας (ΕΚΤ).

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟΙ ΤΕΛΙΚΟΙ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ.

ΟΑΕΔ, ΟΤΑ , φορείς παροχής συμβουλευτικών υποστηρικτικών ενεργειών, Μ.Κ.Ο., επιχειρήσεις ΟΤΑ, κοινωνικές οργανώσεις, κοινωνικοί και επαγγελματικοί φορείς, Κ.Ε.Κ., κλπ.

ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ.

Το σύνολο του χώρου της περιφέρειας

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ.

Το Μέτρο αφορά την εφαρμογή Σχεδίων Ολοκληρωμένων Παρεμβάσεων που έχουν σκοπό την τοπική ανάπτυξη μέσω της βελτίωσης της απασχόλησης , προς όφελος:

- ανέργων ή υποαπασχολούμενων σε οικονομικά ή και κοινωνικά υποβαθμισμένες περιοχές
- ανέργων ή υποαπασχολούμενων σε τομείς/κλάδους που αντιμετωπίζουν ιδιαίτερα προβλήματα απασχόλησης
- ανέργων ή υποαπασχολούμενων σε ειδικές πληθυσμιακές ομάδες, σε τοπική κλίμακα, που αντιμετωπίζουν προβλήματα αποκλεισμού από την αγορά εργασίας.

Οι περιοχές παρέμβασης των Τ.Π.Α. είναι περιοχές:

- με υψηλά ποσοστά ανεργίας
- παρουσιάζουν χαρακτηριστικά υποβάθμισης
- έχουν κλάδους που παρουσιάζουν προβλήματα απασχόλησης και
- έχουν υψηλό ποσοστό ειδικών πληθυσμιακών ομάδων

Οι δράσεις που θα υλοποιηθούν στο πλαίσιο τοπικών πρωτοβουλιών για την τοπική απασχόληση προϋποθέτουν την ενεργή συμμετοχή των τοπικών εταίρων και χωρίζονται σε 3 ομάδες :

A.την Υποχρεωτική που είναι η Συμβουλευτική,

B.τις Βασικές που περιλαμβάνουν την Προώθηση στην Απασχόληση (ΝΘΕ,ΝΕΕ,STAGE, νέες μορφές απασχόλησης)

Γ.τις Επικουρικές που περιλαμβάνουν Κατάρτιση – Προκατάρτιση - Συνοδευτικές Υποστηρικτικές Υπηρεσίες.

Κάθε Ολοκληρωμένη παρέμβαση θα πρέπει υποχρεωτικά να περιλαμβάνει δράσεις Συμβουλευτικής και μία τουλάχιστον Βασική Δράση.

Οι πρωτοβουλίες αυτές θα είναι εναρμονισμένες με τις ιδιαιτερότητες των τοπικών οικονομικών και κοινωνικών αναγκών και προϋποθέσεων και την τοπική ανάπτυξη.

Το Μέτρο επίσης περιλαμβάνει οριζόντιες δράσεις: αναβάθμισης δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού που υλοποιεί έργα των εγκεκριμένων Επ.Σχεδίων, στήριξης, δικτύωσης, ευαισθητοποίησης και διάχυσης για το σύνολο των υλοποιούμενων παρεμβάσεων.

ΥΨΟΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ :

A.για τις δημόσιες δράσεις 100% του επιλέξιμου κόστους.

B.για τις λοιπές δράσεις (ΝΘΕ) με βάση τα εγκεκριμένα καθεστώτα ενίσχυσης.

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ.

Το μέτρο αυτό στοχεύει στην τοπική ανάπτυξη με τη βελτίωση και αύξηση της απασχόλησης σε περιοχές ή τομείς που αντιμετωπίζουν συνθήκες παραγωγικής αναδιάρθρωσης ή υποβάθμισης.

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΤΕΥΞΗ ΤΩΝ ΣΤΟΧΩΝ

Ολοκληρωμένες παρεμβάσεις προώθησης της απασχόλησης σε τοπική κλίμακα σε περιοχές υποβαθμισμένες στις οποίες τα ποσοστά ανεργίας και υποαπασχόλησης είναι ιδιαίτερα αυξημένα, σε κλάδους και τομείς της τοπικής οικονομίας που φθίνουν, δημιουργώντας συρρίκνωση της απασχόλησης και αύξηση της ανεργίας και σε ομάδες του πληθυσμού οι οποίες πλήττονται εντονότερα από το πρόβλημα της ανεργίας και της υποαπασχόλησης μέσω συνδυασμένων δράσεων

συμβουλευτικής υποστήριξης, στο πλαίσιο της οποίας περιέχονται και οι δράσεις Δημοσιότητας, Ευαισθητοποίησης και Δικτύωσης.

κατάρτισης και προκατάρτισης

επιδότησης της απασχόλησης και της αυτοαπασχόλησης και της απόκτησης εργασιακής εμπειρίας

ενίσχυση της λειτουργίας εξειδικευμένων δομών υποστήριξης ειδικών πληθυσμιακών ομάδων (π.χ. τσιγγάνοι)

στην κατεύθυνση στήριξης παραδοσιακών δραστηριοτήτων, ανάπτυξη νέων τομέων οικονομικής δραστηριότητας και αξιοποίησης τοπικών πόρων, κυρίως στους τομείς του τουρισμού, των κοινωνικών υπηρεσιών, του περιβάλλοντος, του πολιτισμού και των νέων τεχνολογιών.

Μέτρο 5.3. : Ανάπτυξη της Γυναικείας Απασχόλησης – Προώθηση της Ισότητας των Δύο Φύλων

Διάρκεια εφαρμογής.

Από 01/01/2000 έως 31/12/2006

ΣΥΝΟΠΤΙΚΑ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ: η Δημόσια Δαπάνη του Μέτρου ανέρχεται στο 37,7% του Άξονα Προτεραιότητας (ΕΚΤ).

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟΙ ΤΕΛΙΚΟΙ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ.

Για μεν τις Δομές Κοινωνικής Φροντίδας όσοι προσδιορίζονται με βάση το ισχύον θεσμικό πλαίσιο, για δε τη Γυναικεία Επιχειρηματικότητα ο ΕΟΜΜΕΧ.

ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ.

Το σύνολο του χώρου της περιφέρειας

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ.

Το μέτρο περιλαμβάνει δράσεις σε άμεση συνέργια με τον Τέταρτο Πυλώνα της ΕΣΑ και συγκεκριμένα δράσεις για την ενίσχυση της λειτουργίας δομών κοινωνικής φροντίδας και δράσεις υποστήριξης και προώθησης της γυναικείας επιχειρηματικότητας.

ΥΨΟΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ : για τις δημόσιες δράσεις 100% του επιλέξιμου κόστους.

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ.

Στόχος του μέτρου είναι η προώθηση της ισότητας και των ίσων ευκαιριών πρόσβασης και ένταξης των γυναικών στην αγορά εργασίας, μέσω δράσεων που επικεντρώνονται στην άρση των εμποδίων που τις αποτρέπουν από την αναζήτηση απασχόλησης και παροχής συμβουλευτικών υποστηρικτικών υπηρεσιών για την προώθηση της γυναικείας επιχειρηματικότητας, με σκοπό την αύξηση στο μέγιστο δυνατό βαθμό του ποσοστού συμμετοχής τους στο εργατικό δυναμικό.

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΤΕΥΞΗ ΤΩΝ ΣΤΟΧΩΝ

1. Υποστήριξη της λειτουργίας παιδικών, βρεφικών και βρεφονηπιακών σταθμών, Κέντρων Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών και ΑΜΕΑ, μονάδων «Βοήθεια στο Σπίτι» και Κέντρων Ημερήσιας Φροντίδας Ηλικιωμένων.
2. Δράσεις συμβουλευτικών – υποστηρικτικών ενεργειών για την προώθηση της γυναικείας επιχειρηματικότητας.

Μέτρο 5.4. : Ολοκληρωμένες Δράσεις Αγροτικής Ανάπτυξης – ΕΚΤ

Διάρκεια εφαρμογής.

Από 01/01/2000 έως 31/12/2006

ΣΥΝΟΠΤΙΚΑ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ: η Δημόσια Δαπάνη του Μέτρου ανέρχεται στο 7,7% του Άξονα Προτεραιότητας (ΕΚΤ).

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟΙ ΤΕΛΙΚΟΙ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ.

Περιφέρεια, ΟΑΕΔ, ΟΤΑ , Επιχειρήσεις ΟΤΑ , κλπ.

ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ.

Αγροτικές περιοχές της Περιφέρειας , ορεινές και απομονωμένες

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ.

Το μέτρο αφορά την υλοποίηση υποστηρικτικών ενεργειών του ΕΚΤ στο πλαίσιο ολοκληρωμένων παρεμβάσεων που θα χρηματοδοτηθούν από το ΕΤΠΑ και το ΕΓΤΠΕ (Μέτρα 4.13 και 4.14) και περιλαμβάνει δράσεις συμβουλευτικής υποστήριξης, δημοσιότητας / ευαισθητοποίησης, δικτύωσης, κατάρτισης, προώθησης στην απασχόληση και ενίσχυσης της λειτουργίας κοινωνικών δομών, σε επιλεγμένες με βάση συγκεκριμένα κριτήρια περιοχές-ζώνες του αγροτικού χώρου με έντονο το στοιχείο της απομόνωσης και της μειονεκτικότητας αλλά και του αναξιοποίητου δυναμισμού από την άλλη.

Οι δράσεις του μέτρου θα υλοποιηθούν σύμφωνα με επιχειρησιακά σχέδια που θα καταρτισθούν για κάθε περιοχή και σε συνέργια με τις δράσεις των άλλων διαρθρωτικών ταμείων .

Το Μέτρο μπορεί να ενισχύσει αντίστοιχες δράσεις των ΟΠΑΑΧ του Υπ.Γεωργίας.

Το Μέτρο επίσης περιλαμβάνει οριζόντιες δράσεις: αναβάθμισης δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού που υλοποιεί έργα των εγκεκριμένων Επ.Σχεδίων, στήριξης, δικτύωσης, ευαισθητοποίησης και διάχυσης για το σύνολο των υλοποιούμενων παρεμβάσεων.

ΥΨΟΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ :

A.για τις δημόσιες δράσεις 100% του επιλέξιμου κόστους.

B.για τις λοιπές δράσεις (ΝΘΕ) με βάση τα εγκεκριμένα καθεστώτα ενίσχυσης.

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ.

Το Μέτρο στοχεύει στην προώθηση της νέας στρατηγικής για την αγροτική ανάπτυξη, που χαρακτηρίζεται από το συνδυασμό τομεακών και χωρικών προτεραιοτήτων και από μια ολοκληρωμένη προσέγγιση με στόχο τη συνολική και βιώσιμη ανάπτυξη των αγροτικών περιοχών , τη συγκράτηση του πληθυσμού και γενικότερα την ανασυγκρότηση της υπαίθρου.

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΤΕΥΞΗ ΤΩΝ ΣΤΟΧΩΝ

1. ενέργειες πληροφόρησης, δημοσιότητας/ευαισθητοποίησης και δικτύωσης προς όφελος των ανέργων, των εργαζομένων και των αυτο-απασχολούμενων με γνώμονα την ολοκληρωμένη παρέμβαση στο τοπικό ανθρώπινο δυναμικό.
2. εξειδικευμένες δράσεις επαγγελματικής κατάρτισης για τη βελτίωση της απασχολησιμότητας, τη διατήρηση και αύξηση της απασχόλησης και την ανάπτυξη της επιχειρηματικής δράσης στην κατεύθυνση της υποστήριξης των παρεμβάσεων του ΕΓΤΠΕ και του ΕΤΠΑ και της ενίσχυσης δυναμικών δραστηριοτήτων.
- 3.δράσεις προώθησης στην απασχόληση και την αυτο-απασχόληση στην κατεύθυνση της υποστήριξης των παρεμβάσεων του ΕΓΤΠΕ και του ΕΤΠΑ και της ενίσχυσης δυναμικών δραστηριοτήτων.
- 4.Ενίσχυση της λειτουργίας δομών κοινωνικής φροντίδας

ΣΤΟΧΟΙ Αριθ. Μέτρου	Τίτλος Δράσης Κρατικής Ενίσχυσης	Κρατική Ενίσχυση (Αριθμός Αναφοράς)	Επιστολή Αποδοχής Πρωτόκολλο	Διάρκεια Ενίσχυσης
1.2	Ενισχύσεις Ιδιωτικών Επενδύσεων Ν. 2601/98 Ενισχύσεις Ιδιωτικών Επενδύσεων με τον Κ(ΕΚ)	N/59/A/98	SG99/D/884 (3/2/99)	2000-2006 2000-2006
1.6	Ενισχύσεις Ιδιωτικών Επενδύσεων Ν. 2601/98 Ενίσχυση δημιουργίας νέων & της επέκτασης υφιστάμενων ΒΕΠΕ του Ν.2545/97 Ενισχύσεις Ιδιωτικών Επενδύσεων με τον Κ(ΕΚ) 70/2001	N/59/A/98 N.249/98	SG99/D/884 (3/2/99) SG(2000)D/1 00661/21-1- 2000 & SG(2002)260 4fin/17-7- 2002	2000-2006 2000-2006 2000-2006 2000-2006
3.3	Ενισχύσεις Ιδιωτικών Επενδύσεων με τον Κ(ΕΚ) 70/2001			2000-2006
3.4	Κ(ΕΚ)2204/2002			2000-2006
4.2	Κ(ΕΚ) 1257/99			2000-2006
4.3	Κ(ΕΚ) 1257/99, άρθρα 33, 51			2000-2006
4.5	Κ(ΕΚ) 1257/99, άρθρα 4, 33, 51			2000-2006
4.9	Κ(ΕΚ) 1257/99, άρθρο 33	De minimis		2000-2006
4.14	Κ(ΕΚ) 1257/99, άρθρα 26,27,28&33			2000-2006

5.2	K(EK)2204/2002			2000-2006
5.4	K(EK)2204/2002			2000-2006

Οι κρατικές ενισχύσεις που αφορούν ΜΜΕ δύναται να χορηγηθούν με φορείς υλοποίησης τις αρμόδιες υπηρεσίες της Περιφέρειας, φορείς υποστήριξης, πιστωτικά ιδρύματα, Ενδιάμεσους Φορείς Διαχείρισης, καθώς επίσης με προσφυγή του κράτους - μέλους σε συνολικές επιχορηγήσεις.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Γεωργία Γιαννοπούλου, Η ολική ποιότητα στον τουρισμό, Αθήνα 2004
- Κωνσταντίνος Ανδριώτης, Τουριστική Ανάπτυξη και Σχεδιασμός, Σταμούλη Α.Ε. 2005
- Στέλιος Βαρβαρέσος, Τουρισμός, Προπομπός 1997
- Στέλιος Βαρβαρέσος, Τουριστική Ανάπτυξη και διοικητική αποκέντρωση, Προπομπός 1999
- Νίκος Ηγουμενάκης, Τουρισμός και Ανάπτυξη, Interbooks 2000
- Ιωάννης Πρωτοπαπαδάκης, Τουριστικό Μάρκετινγκ, Σταμούλη Α.Ε. 2003.
- Χάρης Κοκκώσης-Πάρις Τσάρτας, Βιώσιμη τουριστική ανάπτυξη και περιβάλλον, Κριτική 2001

ΞΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Stephen Page, Tourism Management : Managing for Change, Παπαζήσης 2006
- Christopher Holloway, Marketing for tourism, Κλειδάριθμος 2003
- Alastair Morrison, Hospitality and Travel Marketing, Έλλην 2002

ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

- <http://www.peponia> (Περιφέρεια Ιονίων Νήσων)